رٚتش مَالُشن میٚون

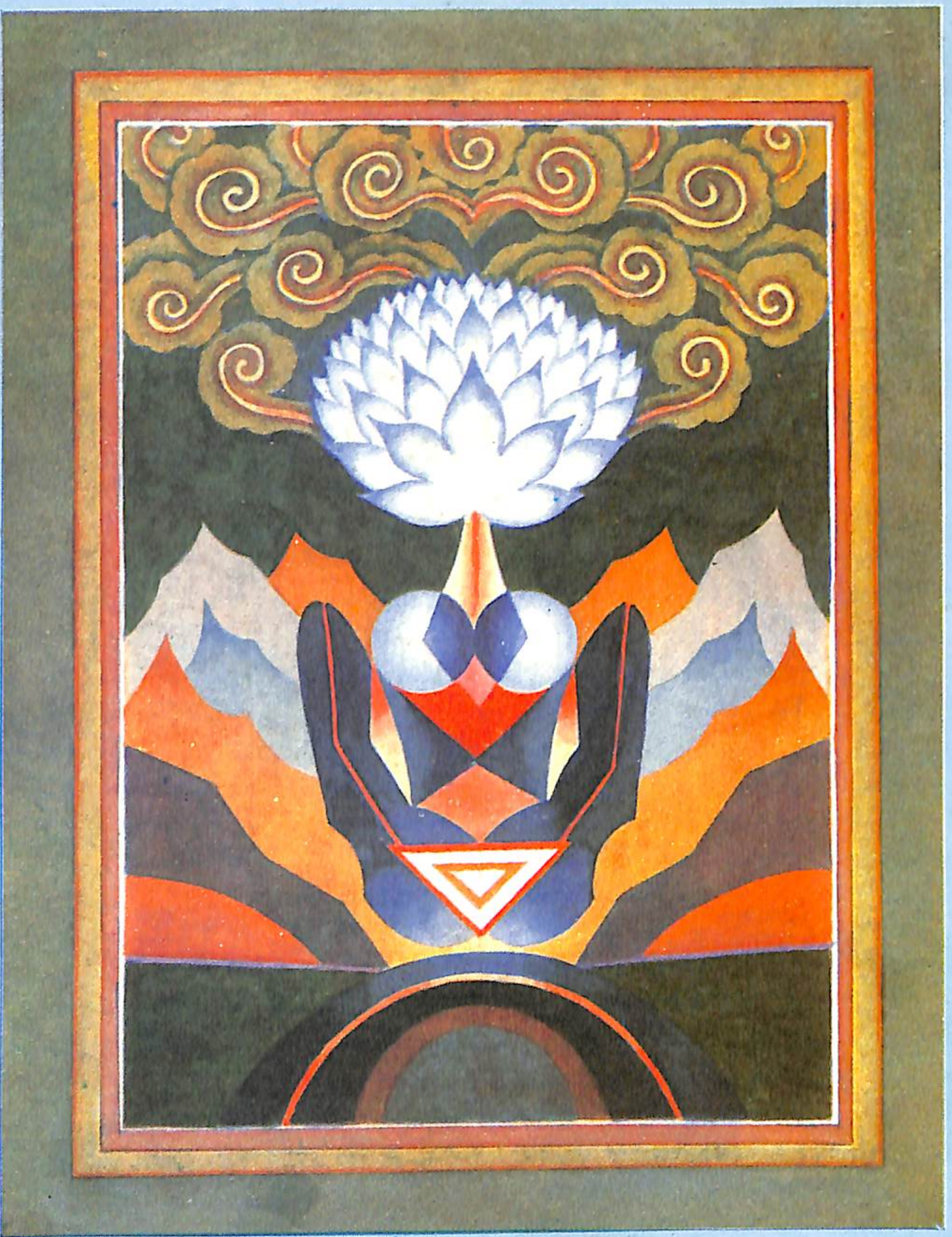

بِملا رینہ

ریٚش مالُیٛن میٛون

بملآ رینہ

فنکار کلچرل آرگنائزیشن کشمیر

''रे'श माल्युन म्योन''

(वाख)

बिमला रैणा

फनकार कलचर्ल ऑरगनायज़ेशन कश्मीर

ये'मि किताबि हुॅन्द्य साऽरी हों'कूक छि मुसनिफायि हुॅन्दि नॉवु मऽफूज

नाव = ''रे'श माल्युन म्योन''
मुस्सनिफ़ा = बिमला रैणा
पब्लिशर = फनकार कलचर्ल ऑर्गनायज़ेशन कश्मीर
म्वल = हथ रुवपयि
छापन् सन् = 1998 ई०
छाप खानुॅ = जे० के० आफसेट प्रिन्टर्स, नई दिल्ली
तेदाद = अख सास
सरवरक = जी० आर० ''सन्तोश''
देवनागरी लिपि = पी० एन० कौल ''सायिल''

किताब मेलनुक पताह :-

1. दफ़्तर फनकार कलचर्ल ऑरगनायज़ेशन कश्मीर पी० पी० नं० 1112, हेड़ पोस्ट आफ़िस श्री नगर, 190001
2. 11/बी/बी गांधी नगर, जम्मू, 180004,
3. किताब घर-मौलाना आज़ाद रोड़, श्रीनगर,
4. किताब घर- कनाल रोड़-जम्मू,
5. भगवान श्री गोपी नाथ जी आश्रम-उदय वाला-जम्मू।

یِمہٕ کتابہٕ ہٕندی ساری حۄقوٗق چھِ مُصنِفہٕ ہِندِ ناوِ محفوٗظ۔

ناو۔ ”رِشتیٚ مالِنُن میثُون“
مُصنِفہٕ۔ بِملا رینہ
چھاپنٕ وری۔ سنہ 1998ء
تیداد۔ اَکھ ساس
موٗل۔ ہَتھ روٗپیہ
سَرورق۔ غلام رسوٗل سنتوش
خوشنویس۔ پی۔ این۔ کول سائل
چھاپخانہٕ۔ جے۔ کے آفسیٹ پرنٹرس۔ دِلی۔ 6

پبلِشر۔ فنکار کلچرل آرگنائزیشن کشمیر۔

کِتاب میلنُک پتاہ۔

(1)۔ دفتر فنکار کلچرل آرگنائزیشن کشمیر
پی۔ بی نمبر 1112۔ ہیڈ پوسٹ آفس سرینگر۔ 190001
2۔ بی/11۔ گاندھی نگر جموٗں۔ 18004۔
3۔ کِتاب گھر۔ مولانا آزاد روڈ، سرینگر۔
4۔ کِتاب گھر۔ کنال روڈ، جموٗں۔
5۔ بھگوان شری گوپی ناتھ جی ٹرسٹ اوڈے والا
بورڈی۔ جموٗں۔

अर्पण

तिहन्द्यन च़रणॅु कमलन
यिहॅुन्ज़ि श्वज़ि आऽहियि
तॅु रॅुच़ि यछ़ायि मे' ज़्यव
दिच़ तॅु बाश बखुश।

बिमला रैना

اَرپَن

تِہِنٛدِین ژَرَنہٕ کَمَلَن ہِنٛزِ شوٗزِ آہی تہٕ ژٕرٕ ژَھایہ
مےٚ زٕلو دِژٕ تہٕ باش بَخشُش !

بِمَلا رینہ

पेशि नज़र

दमॖ दमॖ को'रमस दमन हाले
प्रज़ल्योम दूॅप तॖ ननेयम ज़ाथ
अऽन्दर्युम प्रकाश न्यबर छो'टुम
गटि रो'टुम तॖ कऽरमस थफ

(लल्ल द्यद)

सु छु अन्दर न्यबर, कुलहुम पाऽठ्य साऽर्यसुॅय प्यठ महीत। सु छुनॖ बिदून कुनि चीज़ॖ निश। सु छु प्रथ चीज़ुक इज़हार तॖ प्रथ चीज़ुॅच असुॅल ज़ाथ (जवहर)। अति छुनॖ किंही दो'ग्यन्यार। पनुन पान प्रज़नावुन गव तसुंद आसुन ज़ानुन। तसुॅन्दि आसुॅनुॅच ज़ान गऽयि परमॖ शिवस सूॅत्य लय गछुन। साऽरी शाऽयिर छि यिहय हऽकीकथ पनुॅनि अऽन्दरिमि दुन्ययाहऽ मंज़ॖ लऽबिथ पनुॅनिस आगरस वातान।

आम लफज़—आम वातुॅन्यार हे'किनु तऽम्य सुॅन्दि ला-निहायत आसनुॅच़ बावथ कऽरिथ, यिम लफज़, यिम आम अंदाज़ॖ कथि हुॅन्द्य छि अति बे मानी, तॖ छ़ो'च़्य। अऽथ्य जायि छे, शाऽयिरानॖ बावथ बकार यिवान। य्वसॖ आम लफज़न नवि जहचॖ दिथ यिमन ला महदूद , ला निहायत, ला महीत, ज़ाऽच़ (पनुॅनि आयि दो'गन्यार वर्तावनॖ वराऽय) इज़हाऽरी रंग दिनस लायक बनावान छि।

यि शाऽयरी छे' अऽन्दरिमि तारि वुज़ान। यि शाऽयरी ति छे' खारिजी दुन्ययिहक्यव चीज़व सूॅत्य पनुॅन्य शाऽयिरी नेशनावान मगर यिहुंद मकसद

پیشِ نَظَر

دَمہٕ دَمہٕ کوٚرمَس دَمَن ہالے
پرٛزلیوٚم دیٖپ تہٕ نَنیٖم ذاتھ
اَندرِم پرٛکاش نیبر ژھوٚٹُم
گٹہِ روٚٹُم تہٕ کرٛمَس تھَپھ ——— (لَل دید)

سُہ چھُ اَندر نیبر کُلہُم یا اَتھی ساری سیٹھاہ مُحیط۔ سُہ چھُنہٕ بدوٗن کُنہ چیز نِش۔ سُہ چھُ پرٛیتھ چیزُک اِظہار تہٕ پرٛیتھ چیزچ اَصل ذاتھ (جوہر) تہٕ چھُنہٕ کُنہی دوٚگنیار۔ یَتھ یان پرٛزناوُن گوٚو تَسُند آسُن زانُن۔ تَسُند آسنچ زان گیہِ پرٛمہٕ شوٚکس سٕتی لَگژھی۔ ساری شاعر چھِ یہے حقیقتھ پننہٕ اَندرِمہٕ دُنیاہَس مَنز لَبِتھ پننِس آگرس واتان۔

عام لَفظ، عام واتنیار ہیکہٕ نہٕ تَمی سٕندِ لانہایت آسنچ باوتھ کٔرِتھ۔ یِم لَفظ۔ یِم عام اَنداز کَتھ ہُندی، چھِ اَتہٕ بے معنی تہٕ ژھوٚری۔ اَتھی جایہِ چھےٚ شاعرانہٕ باوتھ کار یِوان۔ لیوٚہہٕ عام لَفظن نوِ جُہتھ دِتھ یمَن لامحدوٗد، نہایت، لامحیط ذاتَس (یَمنہٕ آیہٕ دوٚگنیار ورتاونہٕ وراے) اِظہارُک رنگ دِتھ لایق بناوان چھِ۔

یہِ شاعری چھِ اَندرِمہٕ تارِ وُزان۔ یہِ شاعری تہٕ چھِ خارِجی دُنیاہکیو چیزو سٕتی پننہِ شاعری نیٖشناوان مگر یِہند مقصود

छु अऽन्दरि्मि दुन्ययिहुॅच बावथ यिमन लफज़न, लफजुॅ तरकीबन तुॅ अथ खास लफजुॅ चा़रूॅयि छे' "बिमला रैणा" नवि अन्दाजुॅ प्रजुॅनावान तुॅ पनुॅनिस खास इज़हाऽरी असलूबस वातान, तुॅ यिथुॅ पाऽठ्य अकि खास शाऽयिरानुॅ तजरूबुॅच बावथ करान। यि शाऽयरी छे' नुॅ हर गिज़ ति पनुॅनि समाजि न्यबर या पनुॅनि असरी हऽकीकतुॅ निश दूर, बऽल्यकि छे' यि शाऽयिरी पनुॅनि समाऽजी तुॅ सियाऽसी ज़िंदगी ज़्यादुॅ बे'हतर पाऽठ्य पेश ह्यकान कऽरिथ।

फनकार कलचर्ल आरगनाईज़ेशनस छु फखुॅर ज़ि स्व करि यिछ़ि बाहोश काऽशिरि खोतून शायिरूॅ सुंद कलाम छाप तुॅ अनि मंज़रि आमस प्यठ।

लाल बाज़ार–सिरीनगर।
१२ नवम्बर १९९८ ई०

जी० आर हसरत गड़ा
जनरल सेक्रीट्री
फनकार कलचर्ल आरगनाईज़ेशन।

چھُہ اُندرِمہٕ ذٔہنیچ باوتھ یمَن لفظَن مِنٛز، یمیٚن لفظٕ ترکیبَن تہٕ اَتھ خاص لفظٕ زارِ یہِ چھےٚ نمِلاوِ رینہٕ لوٗ اَنداز پٔرزناوان تہٕ پنُہنٛس خاص اِظہاری اسلوبس داتمان۔ تہٕ بیٚیہِ پأٹھۍ اکہِ خاص شاعرانہٕ تجربُچ باوتھ کران۔ یہِ شاعری چھےٚ نہٕ ہرگز تہٕ ییٚنہٕ سماجہٕ نیبر۔ یا۔ ییٚنہٕ عصری حقیقتَن نِشہِ دوٗر۔ ٹلی کرِ چھےٚ یہِ شاعری ییٚنہِ سماجی تہٕ سیاسی زِندگی زِیادٕ بہتر پأٹھۍ پیش ہیکان کٔرِتھ۔

فنکار آرگنائزیشن چھےٚ فخر زانان زِ سہ چھےٚ نِملاوِ رینہٕ ہیشہٕ روشن دماغ کأشر خوتلوٗنہٕ ہیٚنز یہِ وأکھ سوٗمبرن "رٔشی مالیٚنٛدٕ میٚون" چھاپ کٔرِتھ اَتھ منظرِ عامس پیٹھ اَنان۔

لال بازار، سری نگر،
12 نومبر 1998ء

جی۔ آر حسرت گڈہ
جنرل سیکریٹری فنکار کلچرل
آرگنائزیشن

वुज़िन्य तुॅ वर्ताव

सुरयि मंज़ वे'प्या सो'दुर? मगर मे'छु तिय करनुक फ्वर्माश सपुदमुत। तवय प्योम इशारूॅनुॅय प्यठ इकतिफ़ा करून। खबर काऽंसि मा बासि मुबालगुॅ मगर म्यानि ख्यालुॅ छु यि वाकाह ज़ि मूज़ूदुॅ वुह्यमि सऽद्ययि हुॅन्दिस दो'यमिस न्यसफस दौरान छे' काऽशरि शाऽयरियि मंज़, ज़नतुॅ छायि हऽलिस, अख तिछ़ ज़नानुॅ शाऽयिर प्रे'थेमुॅच़, य्वसुॅ पनुॅन्यन बे'हतऽरीन लमुॅहन मंज़ पनुॅनि माजि ज़े'वि हुॅन्द्य तख़लीक़ी इमकान दऽर्ययाफ करां करान तुॅ लल्ल दे'दि प्यठुॅ समद मीरस तामचि असराऽर्य र्‍यवायऽच़ हुंद फ़ाऽज़ प्रावान प्रावान हयातस काऽयनातस मुतलिक पनुॅनि ज़ाऽती तासरुक तुॅ व्वलसावुक शादमान बास दिनस मंज़ कामयाब सपुॅज़मुॅच़ छे'।

"बिमला रैणा," पछ खंड़ ब्रोंहताम ओसनुॅ मे' शाऽयिरन हुॅन्दिस कुनि हलकस मंज़ यि नाव कनन गो'मुत, तुॅ ज़ुॅ च़ोर द्वह ब्रोन्ह ओसनुॅ मे' तिहुंद अख शार ति ज़ांह बूज़मुत या पो'रमुत। मगर व्वन्य ये'लि मे' "रे'श माल्युन म्योन" नावुॅ तिहुॅन्ज़ शारूॅ सो'म्बरन परनुक अलगाऽबुॅ मोकुॅ म्यूल। मे'बास्योव बिमला जियि छे'नुॅ सिर्फ प्राऽन्य असराऽर्य र्‍यवायथ ज़िन्दुॅ थाऽवमुॅच़, बऽल्यकि छुन तथ पनुन फनकाऽर्य अथुॅ डाऽलिथ महज़ रसमी कथन फ़्युर दिनुॅ बजायि असराऽर्य तजरूबस मंज़ पनुॅनि ज़ाऽती आवरऽन्य (Involvement) हुंद लिसाऽनी सो'थरिस प्यठ ततुॅ फू करूॅवुन बास द्युतमुत:

وُزِنۍ تہٕ وَرتاو

صُرِیہ مَنٛز وٕنۍپیا سوٚدُر ؛ مگر مٮ۪ے چھُ تی کرُنک فو رماشِش سُپُدمُت۔ توٚے پیتوم اِشارٕنے سیٹھہٕ اِکتفا کرُن۔ تجبر کاتشہٕ ھا بابس مُبالغہٕ مگر میانہٕ خیالہٕ چھُ یہ واقعہ زِ موٚجوٗد وہی مہٕ صدی ہٕنٛدِس دوٚیمِس نِصفس دَوران چھےٚ کاشُر شاعری مَنٛز، زَنانہٕ ژھایہٕ ہیلس، اَکھ ترٛہ زَنانہٕ شاعرٕ پٕٹھ تیمہٕ شیوٚسہٕ یِمن بیٚہترین لمحن مَنٛز یِمَن ماجہ زٕلوٗ ہِنٛدی تخلیقی اِمکان دٕرِیافت کران کران تہٕ لُل دیدِ سیٹھہٕ ضمد مہرس تامُچہٕ اَسرآری رلوائِژ ہُنٛد فاعص پٔراوان پٔراوان حیالس کاتیاتس مُتلق یِمَن ذاتی تاثُرک تہٕ دوٚو لساوُک شادمان پاس دِلکش مَنٛز کامیاب سیٛزمتر چھےٚ۔ بہلاریتہٕ، یِچھ کھنٛڈ ترٛوہ شہہ تام اوسنہٕ مٮ۪ے شاعرن ہنٛدِس کُنہٕ خلقس مَنٛز یہ ناو کُنہٕ گوٚمُت، تہٕ زِ ژور دوٚہ ترٛوہ شہہ اوسنہٕ مٮ۪ے تِہنٛد اَکھ شار تہٕ زاہنہٕ لوٚزمُت یا پوٚرمُت۔ مگر دوٚنی ییلہٕ مٮ۪ے "رٲتِش مالیثُن میثوُن" ناوِ تہنٛز شار سوٚمبرن پٔرٕنک اَلغایہ موقعہٕ میثوٗل، مٮ۪ے باسیوو بہلا چھیہ چھےٚنہ صرف پرٛانی اَسرآری رلوائِتھ زٕنٛدہٕ تھاوِتھ بلکہ چھیمن تِتھو یِمَن فنکاری اَتھہٕ ڈٲلِتھ محض رسمی کتھن پھیٖرُد نہٕ بجایہ اَسرآری تجربس مَنٛز پننہٕ ذاتی آوُرنی (INVOLVEMENT) ہُنٛد لسانی سوٚمبرِس سیٹھہٕ تتہٕ پھوکرُن باس دِتھمُت :

कऽन्य शे’छ वऽनिथ गोम मंज़ कनस
हचि़ थफ कऽरनम मंज़ सऽहराव
ठऽहराव दो’पनम कर मंज़ मनस
अदुॅ मे’चि़ वनस मे’ति सोंथ आव
मे’ मे’ करान वुछिथ चो़’र गोम,
फो’र गोम करान वावेलाह,
ह्यनुर बऽरिथ अन्दर मो’र गोम
अऽन्द्र्युम दो’र गोम दिथ खुलाह

°

सो’म्बरनि हुॅन्द्य हाऽवी मोजू छि प्रानि असराऽर्य मिज़ाजुॅ तुॅ सूरथ छस वाखुॅ चालि। व्वं गव ति आऽसिथ ति छे’ वारयाहन शारन मंज़ वर्तावनुॅ आमुॅच़ ज़बान तीच़ कारगर ज़ि ताजुॅ बयाऽनी छे’ ताजुॅ मज़मूनन वो’जूद बखशान तुॅ ज़बान तराऽशी हुंद बितुर हावान। यि छे’नुॅ कांह मोमूली कथ। “बिमला जियिन्य” के’न्ह वनुॅत्य (Expressions) छि ज़बाऽन्य् हुॅन्ज़ि नागुज़ीर मोजूनियऽच़ हुन्द बास दिनुॅ अलावुॅ महावरूॅ साऽज़्ययि तुॅ मिसालुॅ तराऽशियि हुन्द रूत अनुॅहार रटान:

मे’चि़ मुशतुॅ दिनि, अन्दर अऽचि़थ स्वंदर खटुॅन्य, गागरि मंज़ आगुर रटुन, मुनुॅनय दान्यस तो’मुल बनि नो, बऽड़िथ काऽयिदुॅ परून, डऽव्यं क्रायि युथनो दयि माय मशी, वुथ्य्र वानि बुथ पनुन मो छलुॅनाव।

(ب)

گٔنٛشیٖچھ وٕنِتھ گوم مَنٛز کَنَس
ہَژِ تھَچھ گُرنَم مَنٛز صحُراو
کھٕہراو دۄپہٕم گرٕ مَنٛز مَنَس
اَدٕ میٚژِ وٕلِس مےٚ تہِ سوٗنٛتھ آو

●

مےٚ مےٚ کرَان وُچھِتھ ژٕور گوم
پھۆر گوم کرَان واویلاہ
ہێنٛز بُرِتھ اَنٛدَر موٚر گوم
اَنٛدرٕیُم دۆر گوم دِتھ خُلاہ

●

سۄمبرنہٕ ہُنٛد حاوی موضوٗع چھُ پرٛانہٕ اَسرارٕ منزٕ تہٕ صوٗرتھ چھیس واکھہٕ چالہٕ۔ دَن گوٗتہٕ آسِتھ تہٕ چھےٚ وارِیاہن شارٕن مَنٛز وَرتاونہٕ آمٕژ زبان تیٚژ کارگر زٕ تازٕ بیانٕچ چھےٚ تازٕ مَضموٗنن وجوٗد بخشان تہٕ زبان ترٛآشی ہُنٛد ہُبٕر ہاوان۔ یہِ چھنہٕ کانٛہہ موٗموٗلی کتھ۔ بِلاچینیٖ کیٚنٛہہ وَنتہٕ (Expressions) چھِ زبانٕ ہِنٛز ناگزیر موزوٗنیت ہُنٛد پاس دِتھ علاوٕ محاوٕرٕ سازی یہِ تہٕ مِثالہٕ ترٛآشی یہِ ہُنٛد رٕت اَنہار رٹان۔

میٚژ مُشتہٕ دِنہٕ، اَنٛدرٕ اُژِتھ سوٚنٛدرٕ کھٹِتھ، گاگرِ مَنٛز آگر رَٹِن، مُنٕنےٚ دانٛس توٚمل بیٚتہٕ نو، بُڈِتھ قاعدٕ پرٕن، ڈٕمبی کرٕ ایہٕ ہُچِتھ دَیہِ ہاے مَتی، وُچھتھ وانہٕ پُتھٕ پٔنٛن موچھلہِ ناو۔

मे’ छुनुॅ “बिमला जियिनि” एकडैमिक ताऽलीमि मुतलिक कांह इतला। मे’बास्यव तिहन्दि इज़हारूक इस्तिआऽरी रंग छु तिहन्ज़ि ज़ाऽयती सलाऽहियऽच़ हुंद से’दि स्यो’द नेब, तुॅ काऽशरि ज़बाऽन्य सॅूत्य तिहन्दि खूनी रिशतुक तो’त ताऽसीर तुॅ काऽशऱ्यन लफज़न हुॅन्ज़ दुबुॅराय चे़नन वालि तिहन्दि सनि शो’वूरूक वुज़ॅवुन पय:

“कुॅय” लाऽगिथ रोज़, बन मो मऽटुॅय/ लालुक म्वल “लालुर” ज़ाने/ “सऽन्ज़वरि” सऽच़ पाऽरोवुथ पान। यिथ्यन मिसरन साम ह्यथ छु ज़ानुन तगान ज़ि फनकार किथुॅ पाऽठ्य छु गालखातस गऽमत्यन लफ़ज़न ब्रो’न्ह कुन अऽनिथ ज़नतुॅ ग्वडनिचि लटि तिहुॅन्दिस माऽर्य मंज़रस वाऽकुॅफ करूॅनावान। मखसूस लिसाऽनी वर्ताव छु अख अहम वजह ज़ि बिमला जियिन्य वारयाह वारयाह शार छि च़्यतस रोज़ुॅवुॅन्य् बासान।

मुशबीहिसाऽज़ी हुॅन्द्य के’न्ह नो’मूनुॅ छि तवजह तलब:

“पऽहऽल्य वुछान पऽरी मऽहल, अऽन्दुॅर्य सनान खालुॅय कांह/ यूगुॅ रो’स्तुय पान ज़ानुन, वनुॅ रो’स्तुय वांदुर ज़न/ त्राव तो पनुॅनि अकलि बर वऽथी, वुछतव कति कथ लो’गमुत नार।

कलामस मंज़ छि़ हाऽवी क्यो छ़ऽकरिथ शबीहन हुॅन्द्य द्वशवय नो़’मूनुॅ नज़रि गछ़ान। मसलन यि हाऽवी शबीहऽ:

मन पनुन द्वद ज़ान, ब्वद पनुॅन्य दोन ज़ान/ च़्यथ मंदुन दिथ सेज़ द्यान/ वावुॅच रज़ करूस ह्यू रोज़ फिरान/ कलि रोज़ वल अदुॅ थऽन्य् यियि जान/ (या) वावुॅकिस आऽटिस नावुॅच चो़’ट बनाव/ मनुॅकिस तो’न्दरस लोलुॅ सऽंदराव/

مےٚ چھِہ ہمٲلاجی تہٕ اکیڈیمک تعلیٖمہٕ مُتلِق کانٛہہ اِطلاع ۔ مےٚ باسیوٚو تہنٛدِ اظہارُک اِستعٲری رَنٛگ چھُ تہنٛزِ ذٲتی صلاحیژ ہُنٛد سَیدِ شیوٚد نیب، تہٕ کٲشرِ زَبٲنۍ سٟتۍ تہنٛدِ خوٗنی رِشتُک توٚت تاثیر تہٕ کٲشرِن لفظن ہنٛز دُبراے ژٔنٛین والہِ تہنٛدِ سٔنہٕ شۄعوٗرُک وُنہٕ وُن پیٚے ۔

”قےٚ لاگِتھ روزَن موٚمٹھے / لالُک موٗل لالرُ زاتے / “شنٛزوٚنہٕ ستٕر یارٕ وُوتھ پان /“ ۔ یِتھی مِصرَن سام ہیتھ چھُ زانُن ژگان زِ فنکار کِتھہٕ پٲٹھۍ چھُ گال کھالتھ گُمتین لفظن ترُوہ تھ کُنہ اُنِتھ زِنتہٕ گوڈنچہ لٹہِ تہنٛدِس مٲری مَتٔرِس وٲقف کرناوان ۔ مخصوٗص لِسٲنی وَرتاو چھُ اَکھ اہم وجہہ زِ سملاجینہٕ واریاہ واریاہ شار چھِ ژِنتس روزِ وُنی باسان ۔

تشبیہہ سازی ہنٛدۍ کینٛہہ نموٗنہٕ چھِ توجہہ طلب :

پہلی وُچھان پرۍ محل ، اَنٛدری سَنان خٲلے کانٛہہ ۔/
لوٗگہٕ روٚستے پان زانُن ، وَنہٕ روٚستے وانٛدر زَن ۔/
تراوتو پَنُنہٕ عقلہٕ بَروٗٹھی ، وُچھتو کِتہٕ کِتھ لوٚگمُت تار ۔

کلامس منٛز چھہٕ حٲوی کیٚژھ ہُکرِتھ تشبیہن ہنٛدی دہ شۄرے نموٗنہٕ نظرِ گژھان ۔ مثلن یہ حٲوی تشبیہہ :

مَن پٔنٛنۍ دود زان ، لہ دِنٛنۍ دوٚن زان / ژِتھہٕ منٛدُن دِتھ روزِ دیانہٕ/
واوِچ زَرگرُس ہیوٚ روز پھران / کلہٕ روز زٕل اُدُھنۍ ہیہٕ جان / میالہ
واوِکس آلِس ناوِچ ژوٚٹ بَناو ۔/ مَنہٕ کسِ توٚنٛدرس لولہٕ شُنٛدراو/

द्यान्नय ॲऽन्द्य अऽन्द्य लाऽगिथ अथ थाव/ पाकुॅ पूरूॅ अन थो'द गछ़िय अदुॅ बावं/

तुॅ यि मुशबीहुॅ छऽकराव:
द्वह तारय छ्वह मे'. मोरूम/ हरूद ज़ोनुम सोंथ आम/ पर तुॅ पनुन वुम्बरि चोरूम/ हम्सुॅ बऽनिथ काव द्राम।

बुॅ छुस रावान ज़ि "बिमला रैणा" हिश आगाह काऽशिर खोतून क्याज़ि वुन्युकताम पसि परंदय रूज़िथ तुॅ यि वसवास हे'कि काऽन्सि ति हसास काऽशरिस बेकरार कऽरिथ ज़ि अऽस्य काऽशिर्य मा छि अख अऽक्य सुॅन्ज़व नज़रव निशि दूर रूज़्य रूज़्य पनुॅनि कौमी ज़िन्दुॅगियि हुँद्यन आगुॅरन प्यठ बे'खबरी या ला तोलुॅकी हुंद मलबुॅ त्रावान?

युथनुॅ छ़े'पि नियि तुलिथ कुनि विज़ि काल!

व्यच़ार नाग–कश्मीर

तहरीर १३– नवम्बर १९९८ ई० रहमान राही

دِیانے اُنٛدی اُنٛدی لاگِتھ اَتھ بتھاو۔/ پاکہٕ لۆپٕرٕ اَن تھوٚد گرٛھی اَدٕ باوٕ/+
تہٕ یہٕ شبیہہٕ چھُکراوٕ

دوہ تارے ژھوہ مٮ۪ے موٗرم / ہَرد ہٕ زوٗنم سوٚنتھ آم / ہَپرٕ تہٕ
پَنُن وُمبرِ ژٕوٗرم / ہمَسہٕ نٮ۪بتھ کاو دژام /+

بہٕ چھُس وان زِ سمبلا رٮ۪نہٕ ہٮ۪ش آگاہ کاشرِ خوتوٗن کٔشیازِ وُنیٔکتام لپسِ پَردے روٗزمِژ، تہٕ یہٕ وَسواس ہیکہٕ کانٛسہٕ تہِ حساس کاشرِس بے قرار کٔرتھ زِ اَسی کاشری ماچھ اَکھ اَکی سٕنزٕ نظرٕ نِشہٕ دوٗر روٗزی روٗزی ہیتہٕ قومی زِندگیہ ہنٛدٮ۪ن آگرن ہیتھ بے خبری یا لاتعلقی ہنٛد ملیہٕ ژٕراوان ؟

مُحقِقنہٕ ژھٮ۪پہٕ نِیہٕ نُلِتھ کُنہٕ وِزِ کال !

وٮ۪ژارناگ کشمیر
تحریر ۱۳، نومبر ۱۹۹۸ء

رحمان راہی

ज़ितिन्य

ये’लि शामुॅल्य अनिगऽटिस मंज़ यिहय ज़ोतुॅवुॅन्य त्यम्बुॅर हिश नच़ान छे’ तुॅ गाह छे’ छ़टान बासान छु ज़नतुॅ छु कुस ताम मशाऽल्य् ह्यथ गाश हावन वोल वतुॅ गाऽशरावान। ये’लि ने’शब्वद्यन कुसताम यि शो’वूर बखशान छुज़ि सुति छु अकुॅलमऽन्दी दाद ह्यथ आऽव्यल्यन आऽव्यजारन तुॅ ज़ाऽव्यल्यन ज़ाऽव्यजारन सनान तुॅ मूलुॅ तलुॅकिस मक़सदस मानि लबान। पनुन वो’जूद ये’लि काऽंसि बाति यिवान छु। पनुन अऽन्दर्‌युम प्रकाश ये’लि कांह न्यबर छ़टान छु। तस छु पाऽन्य् पानय पनुन पान लबुन तगान। अमापो’ज़ अथ छे’ वतुॅ हावुॅकि सुॅज़ं ज़ो’रूरथ तुॅ पतुॅ तऽहन्ज़ि आज्ञायि आऽनि मुताबिकुॅ पनुॅन्य साऽरी फर्ज़ वालुॅन्य् तुॅ अमली ये’छ़ि पछ़ि हिश अमल करन वोल छु असलियतस तुॅ हऽकीकतस पज़तिक्य जामुॅ वऽलिथ बे’यन ताम ति यि राज़ वातनावान तुॅ अदुॅ छु वनुॅनुॅ यिवान ज़ि अऽमिस मंज़ छे’ क्वसुॅ ताम ज़ितिन्य्। अदुॅ यथ अंदुॅकारकिस आलमस मंज़ य्वसुॅ ज़ितिन्य् मे’ द्रूॅन्ठ्य गऽयि स्वय गऽयि म्याऽन्य् बे’निहन बिमला रैणा-ज़िंदुरूज़िन तुॅ असि पूशिन!

पृथ्वी नाथ कौल “सायिल”

زٕتٕج

یٮ۪لہٕ شٲمِل اَتھ گٔژھِس مَنٛز یِہٕ زوتہٕ وٕنی تیمبرہِش نٕژان چھیے تہٕ گاہ چھیے ژھٹان باسان چھُ زَن تہٕ چھُ کُستام مَشالٕی سیتھ گاش ہادن وول وَتہٕ گاشراوان۔ یٮ۪لہٕ نیٚشتھ دِین کُستام یہٕ شوٗوُر بخشان چھُ زٕسہٕ تہٕ چھُ گاٹہٕ جارِس دادہِیتھ آدِلین آدی جارِن تہٕ زآدِلین زآدی جارِن ژَنان تہٕ موٗلہٕ تَلہٕ کِس مقصدَس مانہِ مطلَب لَیان۔ یَنہٕ وُوجوُد یٮ۪لہٕ کاآشنہٕ باتہٕ لِوان چھُ۔ یَنہٕ اَندرِیمُ پرکاش یٮ۪لہٕ کاشہٕ تیبرٕ ژھٹان چھُ۔ تِس چھُ پانٕی پانے یَنہٕ پان کَیمُن تگان۔ اَما پوٗز اَتھ چھیے وَتہٕ ہاوکہٕ بشر ضوٗرو رَتھ تہٕ یتہٕ تہٕبزِ آگنایہٕ عآنہِ مُطابِقہٕ یٚنہٕ ساآری فَرض پالنہٕ تہٕ عَملی بیٚترِھ یَرِتھ لَلہٕ کھوٗل کرُن۔ ییتھی ہوی جذبات تہٕ یَرِھے ہِش کرِتے تہٕ عمل کرن وول چھُ اصلِیتس تہٕ حقیقتَس نِزِتِکہٕ جامہٕ وُلِتھ بیتہٕ تام تہٕ یہٕ رازدانہٕ داان تہٕ اَدَے چھُ وَتہٕ لِوان تہٕ اَمِس مَنٛز چھیے کوٚسہٕ تام زٕتٕج — اَدہِتھ اَنٛدکارِکِس عالمَس مَنٛز لوٗسہٕ زٕتٕج مِتے دَرِشٹھی گیہٕ ہوٚیے گیہٕ مِشانی بیٚنہٕ ہِن بہلارِتہٕ زٕنہٕ بوٚدن تہٕ اَسہٕ پوٚشِن!

—— **پی این کول سائل**

पनुॅन्य कथ

राजुॅ हंसा आमुत म्योन गरय,
छुम मे’ हर ज़रय ज़पान ओं ओं।
ग्वरन दो’पनम मान चुॅय करय,
गायत्रयि पादन मीठ्य चुॅ कर।
करि शो’रू जल जल बऽय गऽन्ज़रय।।
छुम मे’ हर ज़रय ज़पान ओं ओं ।।०।।
डाय सास मीठ्य दित्य मे’ क्षणुॅ अन्दुॅरय,
गोम यलुॅ बरय वऽछुॅम थरुॅ थर।
आयि पानॅ साक्षात गऽयस व्यसमरय।।
छुम मे’ हर ज़रय ज़पान ओं ओं ।।०।।
प्रुॅछ़ोम ग्वरस व्यन्य कयाह बुॅ करय,
दो’पनम शरण गछ़ सत् ग्वरुॅसुॅय।
सुय छुय बब चोन वाती सु गरय।।
छुम मे’ हर ज़रय ज़पान ओं ओं ।।०।।
प्रारान सत्ग्वरस वऽरी लऽग्य मे’ दरय,
गलान अऽन्दरी अऽन्दरी बऽ।
दो’पनम साऽमियन गछ़ि तस गरय।।
छुम मे’ हर ज़रय ज़पान ओं ओं ।।०।।
सत् ग्वरन दो’प अछ़ अऽन्दुॅर्य अन्दरय,
रटुॅने मनुॅचे बावुॅनायि सूॅत्य।

پَنٕنۍ کَتھ

رازٕ ہمسا آمُت میثون گَرٕ ے
چھُم مٔنٛے ہَر ذَرٕ سے زِپان ادم ادم
گوٚرَن دوٚہہ پَم مان ژٕرے کَرَے
گایتری پادَن مِیٹھۍ ژٕ کَرَ
کَرِ شوٚرٕ وٚ حَل حَل لٕے گٔنٛژرٕ رٕے
چھُم مٔنٛے ہَر ذَرٕ ے زِپان اوم اوم
ڈاے ساس مِیٹھۍ دِتۍ مٔنٛے کھٕیٕہ أنٛدرَے
گوم یلہٕ یَرَے وُٹرٕ چھم تھٔرَ تھٔر
آیہ پانٕہٕ ساکھشات گٔیَس وِسمَرے
چھُم مٔنٛے ہَر ذَرٕ ے زِپان اوم اوم
پٕژرٕ تھوم گوٚرَس وٚتہٕ تی کٔشاہ بہٕ کَرَے
دوٚہہ پَم سٕشرَن گرٕتھ سیتھ گوٚہٕ بیے
سے چھِے بَبٕ چون واتی سہٕ گَرَے
چھُم مٔنٛے ہَر ذَرٕ ے زِپان اوم اوم
ژٕاران سَتھ گوٚرَس وٚری لگۍ مٔنٛے دَرٕ ے
گلان أنٛدری أنٛدری سبہٕ ……
دوٚہہ پَم سا آمِیَن گرٕتھ تَس گَرَے

यिय पो'र ललि तय ती चुॅ ति परय।।
          छुम मे' हर ज़रय ज़पान ओं ओं ।।०।।
तनुॅ मनुॅ तमिकुय द्यान च़ॅय दरय,
गलि काम क्रूद लूब मोह अन्दुॅकार।
फ्वलि अर्दुॅ पम्पोश युसनुॅ गछ़िबरय।।
          छुम मे' हर ज़रय ज़पान ओं ओं ।।०।।
सत् ग्वरुॅ आरादना चाऽन्य् करय,
लाल च़े'य वथरय बुॅ द्‌वन पादन।
"बिमस" आयि सत्ग्वर पानय गरय।।
          छुम मे' हर ज़रय ज़पान ओं ओं।।०।।

چھُم مێّے ہَر ذرَسے زَبان اوم اوم

سَتھ گوٗرَن دوٚپ اَژھ اَنٛدرِ اَنٛدٕرے
رَٹہٕ نے مَتہٕ چھے باوٕنا یہٕ سَتھ
یِی پوٚر لَگہٕ تے تی ژٕ تہٕ پرَسے

چھُم مێّے ہَر ذرَسے زَبان اوم اوم

تَتہٕ مَتہٕ تَمہٕ کُے دِیان ژٕسے دَرَسے
گَلہٕ کام، کرٛودٛ، لوٗب، موہ، اَنٛدکار
پھولہٕ اَدٕ پمپوش لُس نہٕ گرٛزھِ یَرَسے

چھُم مێّے ہَر ذرَسے زَبان اوم اوم

سَتھ گورٕ آرادنا چاۓنی کرَسے
لال ژٕنیے یہٕ وَتھرٕسے دوٗن پادَن
بِمَس آیہٕ سَتھ گورٕ پانَے گرَسے

چھُم مێّے ہَر ذرَسے زَبان اوم اوم

●

वाख

1

लोलुॅ अमर्‌यथ चो गलि गले,
अदुॅ दिल फ्वले पम्पोश ज़न।
दुॅयि बाव सोरुय ये’लि हो गले,
अदुॅ नो ज़ांह ड़ले मन।।

*

2

शरनुॅय गछ़तो पनुॅनिस ग्वरस,
बारि तुली सुय अदुॅ बोर।
युस तस गारी तऽस्य हो तारी,
अदुॅ खुलि लोलस पानय तोर।।

*

(1)

لۄلہٕ اَمَر ہتھ چوٗ گَلہِ گَلے
اَدِ دِل چھولے پمپوشَ زَنَ
دیہہِ باوسوٗرے ییٚلہِ ہوَ گَلے
اَدِ نوٗ زانٛہہ ڈٔلے مَنَ

(2)

شرَنے گَرٕتھو پَنٕنِس گوٗرَس
بارِ تُلی سُے اَدِ ببور
یُس لَتَس گاری لَتٕئ ہوَ تآئری
اَدِ کھُلہِ لوٗسَ پانَنے تور

3

लोलस मे’ द्युतुम कुनुय ज़ोरुॅय,
मुच़रनुॅ आमो तोरुॅय मे।
वुछुम सु विहिथ पानय च़्वपोरूॅय,
च़ऽसिथ आमो सोरुय मे।।

✡

4

छ़ांडान आऽसुॅसन क्वहन तुॅ बालन,
अऽन्दरी अऽन्दरी गोमो सूर।
वुछुम सु बिहिथ मंज़ में’य लालन,
छावुॅनुॅ आमुॅच़ बुॅ बालन पूर।।

✡

5

सोन्बरुॅन्य दनुॅ द्यार छिय संहाऽरी,
मो वाल पानस खाऽरी हा।
कर ब्वछि हऽतिस अनुॅच अंबाऽरी,
अदुॅ ते’लि नो सोरी ज़ांह।।

✡

(3)

لوٗلَس مئے دُیتُم کُمے زورِ پے
مُشرَرِپہ آمو تورُسے مے
وُچھُم سُہ وِہِتھ پانے ژَد پورُے
ژُئسِتھ آمو سورُے مے

(4)

ژھانڈان آسُسَن کوہَن تہ بالَن
أنڈری أنڈری گومو سوٗر
وُچھُم سُہ بِہِتھ مَنژ مِیّے لالَن
چھاوِپہ آمِژ یہ بالَن پوٗر

(5)

سوٗمبرِنی دَنہ دِیار چھِی سَمہآری
مو وال پالَنس خآری ہا +
کَرِ لیو چھِہ ہُنتس اَنچ اَنبآری
اَدِ نتّیلہِ نوسوری زراتھہ

6

अकि अकी गऽयि साऽरी नीरिथ,
वापस फीरिथ काँह नो आव।
मो ज़ान पानो ये’ति छुस ठुॅहरिथ,
सोंतय सो’रिथ हरुद थाव।।

✡

7

खानतो पनुॅनिस मनुॅकिस खलस,
फुटुॅरिथ दुयि दतुॅ अथुॅ सो’म्बराव
ध्यानुॅ ब्योल ववुस लो’त रोज़ पानस,
कर जानानस वावुॅजि वाव।।

✡

8

अऽंदरी अऽंदरी वो’न द्यू पानस,
कुन कर मनस बे’यि द्यानस।
म्युल कर प्राणस सूॅत्य अपानस,
पानय मेलखा शाहऽ आनस।।

✡

(6)

اَکِہ اَکی گٔیہِ سآرِی تیرِتھ
واپَس پھیرِتھ کانٛہہ نو آو
موزان پانٛو پیٹّہِ چھُس ٹھُہرِتھ
سو ثتے سوٚرِتھ ہَر دُہھاو

(7)

کھَنتو پَنہِ نِس مَنہِ کِس کھَلَس
پھُٹرِتھ دُیہِ دَتہِ اَتھہِ سوٚثراو
ثٕہتہِ بیُول وَوُس لوٚت روزِ پالنَس
کَرَ جانانَس واوِجِبہِ واو

(8)

اُنثرِی اُنذرِی وَوّن ڎِلوٚ پالنَس
کُن کَرَ مَنسَ بیٚیہِ ڎیالَس
مِثُل کَرَ پالنَس سیتی اَپالنَس
پاتےَ میلکھ شاہَہ آنَس

9

मो ज़ान पानो पनुन तुॅ परुदुय,
नय फराह तय नय असलुॅय ज़ान।
ह्युव ज़ान पानो गर्म तुॅ सर्दुयॅ,
तावुॅनुन वाव अर्दुॅ करिनो फान।।

✡

10

सो’र्य सो’र्य पानस गऽयम मे’च्युॅय,
पानस म्याऽनिस पे’चे बाव।
अज़लय स्यो’द कांह सीर नय खऽच्युॅय,
दाऽर्य दाऽर्य दिवान प्रथ कांह वाव।।

✡

11

पांच्युॅवुन्य सर्फन कलुॅ चुॅ मुनुॅय,
वुठ करुख कुनुय मो दिख वाव।
ये’न्द्रे’य राजन निशि रोज़ ब्यो’नुय,
अदय दय दियी पनुन स्वबाव।।

✡

(۹)

موزان پانوٗپنُن تہٕ پرُدُے
نےَ فرَاح ستےَ نےَ اَصلے زان
ہٕشیوٗ زان پانوٗ گرَم تہٕ سرَدٕے
تاوٕتنُن واو اَدٕ کرِنوٗ فان

(۱۰)

سۆرۍ سۆرۍ پانَس گٔیَم میٚژٕرے
پانَس میشآلِس پیٚژرے یاد
اَزلے شیۆد کاہہٕ سیرنےَ کھُژرے
دآرۍ دآرۍ دِوان ژرِتھ کاہہٕ واو

(۱۱)

پانژٕ وِنی سرِھیَن کلہٕ ژٕ مُنٔے
وُٹھ کرٕ کھسِتےٚ موٗ دِکھ داو
ٹینڈرٕ ریٚیے رازَن لشہٕ روز شبیوٗنے
اَدےَ دےَ دِیی پُنَن سو باو

12

पानस सॅूत्यून करेम सऽचुय,
तऽचॅुय कऽरॅुम कऽडॅुम नाव।
ह्यनॅुरॅुक्य पाऽनी बख ह्युत कुनुय,
नय कुनि बय तय नऽ कुनि नाव।।

* * *

13

खासतो पानो पनॅुने हेरे,
लरि लरि फेरॅुनॅु चे़ नेरी क्याह।
च़्यथ दितो शाऽद्य छय पनॅुने गरे़,
अदॅु लूकॅु व्वछुब चे़’ करे क्याह।।

* * *

14

मो बर पानो यूताह चावय,
अथ काऽंसि समरॅु असॅुल नो द्राव।
अऽंदरी फाटॅुवॅु न्यबर युथ नॅु नेरे,
नतॅु हो हरे चि़हिस मंज़ वाव।।

* * *

(12)

پانَس سیتِن کرَیم شُرٹے
ٹٕٹرے کرٕم کوڈُم ناو
ہینزِ کِ پآنی بَکھ دیُت گُنٕے
نے گُنہِ لیے تَے نَہ گُنہِ ناو

(13)

کھَستو پانو پنہٕ نے ہیرے
لَرلَرِ پھیرِ نہٕ ژرے نیری کشیاہ
ژہتھ دِلو شادی چھَپے پنہٕ نے گرَے
اَدِ لوکہٕ وو ژھُب ژٕے کرَے کشیاہ

(14)

موبَرِ پانو یلوٗ تاہ چاوَے
اَتھ کآشنہِ شمَرِ اَصل تو دڑاو
اَندرِ ی پھاٹو نبَرِ یتھ نہٕ تیرے
منتہِ ہو ہرسے ژہس مَنثر واو

15

स्वरतो पाऩो ओऽम गरि गरे,
अऽंदरी दम दिस न्यूबर मो त्राव।
ज़ेरि ज़ेरि ग्रटॅु फेरि महीनॅु नेरे,
अदॅु फाकॅु हरे नॅु पांच़ाऽल्य् काव।।

* * *

16

मोल माऽज, संतान, त्रिय, बंद साऽरी,
छुय संसाऽरी सोरुय ज़ाल।
लो’ब ज़ान पनुन पान पकॅुनाव खाऽरी,
वाल अटॅुबाऽरी पनॅुनी हान।।

* * *

17

मिलॅुच़ार गछ़न छु बदलय कथा,
गाटॅुलय आसख पानयं चॅु ज़ान।
नतॅु द्वहस गऽङ्य गऽङ्य थवानहथा,
क्रकॅु दिय दिय चो’हरुम असमान।।

* * *

(15)

سوَرتو پانو اوم گرَ گرِے
أنڈری دَم دِس نیِیرَ موتڑاو
زیرِ زیرِ گڑشٹہ پھیر مہیۂ نیرے
اَدِ فاقۂ ہرَے نہ پانشٹ آلی کاو

(16)

مول مآج، سنتان، تڑے بَنڈ سآری
چھُپے سَنسآری سوُڑے زال
لوّب زان یَنُّ پان یکہ تاد خآری
وال اَٹہ بآری پَہنتی ہلان

(17)

بِلہ ژار گرزھن چھُ بَدلے کتھا
گاڈلُ اَے آسکھ پاتے ڑرزان
نَتہ دہ ہَس گنڈی گنڈی کھَوان ہتھا
کڑکہ دِی دِی چوّ ہُرم اَستمان

18

वनुँ वनुँ वनुँनस कन मो थावुँय,
वन तीय यी चे्’य बासी जान।
छ़यथ द्यू पानो अऽन्दरय मनस,
यिय सु वनी ती बनि जान।।

* * *

19

मो कर पानो हे’रि तुँ ब्वनुँय,
प्राव तो अऽकिसुँय जायि प्रस्थान।
मो छांड पानो सो’न तय व्वगुनुय,
नीरिथ गछ़न अकि द्वहऽ प्राण।।

* * *

20

आलम सोरुय कुनुय ज़ानुन,
मानुन नऽर ज़ंग पनुन पान।
हमस सूहस कुनुय करुन,
दारुन अऽन्दरी तसुन्द द्यान।।

* * *

(18)

وَرٕ وَرٕ وَننَس کَن موتھاوِے
وَن تِ یِی ژٕیّے باسی جان
ژٕھٕ دِیُٹھ پانو اَنٛدرَے مَنَس
یِی سَہ وَنی تِ یَتہٕ جان

(19)

موکَر پانو ہیٚرِ تہٕ بعہٕ نے
پٕراوتو اَکیسے جایہ پٕرٕتھان
موگَنٛڈٕ پانو سوٚن تےٚ وٕنہٕ گُنے
نیپرِتھ گرٕھَن اَکہٕ دٕہ ہٕ پٕران

(20)

عالَم سوٚرُے کُتُے زانُن
مانُن نٔزرنگ پَنُن پان
ہمہَس سوٚہس گُتُے گرُن
دائرٕن اَنٛدرٕی تَشنٛدِیان

21

रोज़ि नुॅ क्यूंचुॅय नय कुनि पींचुॅय,
नय रोज़ि ताफ तय नय तूफान।
आब गछ़ि आलुॅमस द्रहस तुॅ राऽच्चुॅय,
रोज़ि सु पानय अख भगवान।।

⁂

22

तारुॅनाव म्वख़तय वावुॅचन दावन,
होश थाव युथनुॅ अथ छ़ैनि कोहपन।
चारु तारुॅ पनुॅनिस व्वन्दु सेतारस,
अदुॅ वऽसिथ यीतन काऽत्याह वन।।

⁂

23

लोल नो मेलान मऽल्य् कुनि वानय,
खर्चहव दनुॅ द्यार ॲदु बिस्य्यार।
वुज़ुॅवनुॅ वुज़ान सु अऽन्दरय पानस,
ये'लि लगि व्वन्दस अऽन्दरय नार।।

⁂

(21)

روزِ نہ کیشوٗنٹرے سَتےٚ کُنہِ پینشٹرے
نےٚ روزِ تاپھ تےٚ نےٚ طوٗفان
آب گرٹھِ عالمَس دوہہَس تہٕ رآترے
روزِ سہٕ پاتےٚ اَکھ بھگوان

(22)

تارِناوِ موختےٚ واوِ چَنٛ داوَن
ہوش تھاوِ ہُیتھِہ اَتھ ژھینہِ کانہہ پَن
چارِ تارِ پینہِس وہنِدِ سیتارس
اَدِ وُسِتھ ہی تَن کآئنتاہ وَن

(23)

لول نو میلان مُلی کُنہِ واتےٚ
خَرچِہو دَنہ دیار اَدِ لسی یار
وُزِوِنہِ وُزان سہٕ أندرےٚ پالَس
ییلہِ لگہِ وہ تندَس أندرےٚ نار

24

मो कर पानो अज़ तुॅ पगाह तय,
थाव मो दर्नुॅ क्यन बानन ठान।
कालस काल छुर्नुॅ छुय सु बे'गहुॅय,
आऽखरस गछ़ान साऽर्य्‌सुॅय-फान

⁂

25

नय कुनि दर्नुॅ तय नय दर्नुॅवोलुॅय,
वोन्य्‌ नय कुनि तय नय कुनि वान।
स्व मनय द्युतमुत काँह छुय दानय,
ती रोज़ि सन्य्‌छ़्यथ बऽनिथ खान।।

⁂

26

परुॅखाय पर परर्नुॅ पाऽठीय,
आऽलिम अदय बनि इन्सान।
नतुॅ पऽर्यतन चाऽर्य चाऽर्य काऽठी,
हाऽठी ज़ाऽनिथ साऽर्यसुॅय फान।।

⁂

(24)

موکرٕ پانو اَز تہٕ پگاہ تے
تھاو مو دَنہٕ کین باتَن ٹھان
کالَس کال چھُپنہٕ چھُے سُے بیگھے
آخرٕ گژھان سآرٕی سےٕ فان

(25)

نَے کُنہٕ دَنہٕ تے نَے دَنہٕ وولے
وونی نَے کُنہٕ تے نَے کُنہٕ وان
سو مَنَے دُشُتمُت کانٕہہ چھُے دانَے
تِی روزِ سَنی زٕہبھ بُنِتھ کھان

(26)

پَرِکھے پَر پَرنہٕ پآٹھی
عآلِم اَدَے بَنہٕ اِنسان
نَتہٕ ٹُری تَن چآری چآری کآٹھی
ہآٹھی زآنِتھ سآرِی سےٕ فان

27

म्वख़तय आऽसिथ मो बन फोतय,
आऽसिथ तोतय मो बन काव।
कोताह कांछ़ाह शाहन ति ज़ाऽगिन,
लाऽगिथ रोजुन तोतिय गाव।।

✡

28

ब्यन्दय अऽंदरी द्युन हा वो’नुय,
करुन कुनुय मन तय प्राण।
दामय रस प्रे’यमुक चो’नुय,
पुशरुन दयस पनुन पान।।

✡

29

कुॅनतो पानो पनुॅने वानय,
रऽदी बऽदी रो’स्तुय जान।
वुछतो सो’रुय असुॅल जहानय,
बे’यन नतुॅ कथ खारुॅन्य् हान।।

✡

(27)

موٚختےَ آٔسِتھ موبَن فوطےَ
آٔسِتھ طوٚطےَ موبَن کاو
کوٚتاہ کانٛژھا شاہَن تہٕ زاگِن
لاگِتھ روزُن توتِی گاو

(28)

دوٚنٛدَرے أنٛدری دِیُن ہا دوٚنےٚ
گرُن کُنےٚ مَن تےَ پیٛران
دامےَ رَس پرٛیمک چوٚتےٚ
لُشرُن دَلیس پَنُن پالن

(29)

کِن توِ پالو پَنہٕ نے وانےَ
رُدی وُدی روٚستےٚ جان
وُچھ توِ سورِے اَصِل جہانےَ
بیٚیَن نَتہٕ کَتھ کھارِنی ہان

30

वनवास ज़ानतो पनुन पानय,
मनॅु तय प्राणय करु व्वपॅुवास।
बऽर्य बऽर्य नतॅु छुख ख्यावान बानय,
खारान दयस अदॅु कथ हांछ़।।

* * *

31

पकॅुखय स्यो'द छय पनॅुने वतय,
लूकॅु कथो मो चॅुय राव।
हतन फेरान कथ छुखा पतय,
राऽवमॅुच़ तिमन पनॅुन्य गाव।।

* * *

32

नय हावॅुय न बर चावॅुय,
व्वन्दस मो थावॅुय ठान।
अदॅु तस बावॅुय अनि युस छावॅुय,
नतॅु कथ क्वकर्यन म्वखतॅु छकान।।

* * *

(30)

وَنہ واس زان تو پَنَنُ پانے
مَنہ تے پڑاتے کرُو وہ پہ واس
بڑی بڑی نتہ چھُکھ کھوان بانے
کھاران دَیس اِدَ کَتھ ہاشڑھ

(31)

پَکہ کھے سیثوُد چھے پِنہ نے وَتے
لَوکہ کَتھے موثڑے راو
ہَتَن پھیران کَتھ چھُکھ پَتے
رآو مِثر تَمَن پَنِنی گھاو

(32)

تے ہاوے نَہ کرَ چاوے
وہ ثدَس موتھاوے ٹھان
اَدَس باوے اَنہ لیُس چھاوَ
نتہ کَتھ کوہ کرہن موختہ چھکان

33

लम तो पानो अऽक्यसुॅय रज़े,
दरि नो द्वन त्रन थफ दिनुॅ पान।
गुपिथ बे'हतो मंज़ पनुॅनि डबे,
गऽंज़रुन कथू छुय लूकुॅ हुंद वान।।

✡

34

यिवान वाव हो छु च़वपाऽरी,
हिवी तस गरुॅ तय या वाऽरान।
निवान काल बऽनिथ बापाऽरी,
बद आऽस्य़तन अदुॅ या सु जान।।

✡

35

वऽथ्य ना आऽरी नय कांह खाऽरी,
नय फाकव तुजिय बेमाऽरी।
अटुॅबारि वाऽल्य पनुॅनी बाऽरी;
गऽय़ि सत्ग्वरस सॅूत्य याऽरी।।

✡

(33)

لَمَ تو پالو اُکی سِے رَزرے
دَرِ نو دوِن تڑن تھَپھ دِنہ پان
گُیِت بیہتو مَشر پیَتہ ڈَبے
گَنزُرن کَتھو چھے لوکہ مُشدان

(34)

یِوان واو ہو چھُ ژو پائری
ہوِی تَس گرِتے یا وائران
تِوان کال ئینتھ باپائری
بَد آسی تَن اَدِ یا سُہ جالن

(35)

وِتھی تا آئری سِئے کاثہ خائری
سِئے فاقو تَجُی بیمائری
اَٹہ باری وائلی پَنِہنی یائری
گَنیہ سَتھ گورَس سِتی یائری

36

खार मो पानस पानय हट्य,
कालस पानय क्याह द्युन नाल।
पानस पनुॅनिस करुन अटय,
ग्वरस पुशरुन पनुॅनुय हाल।।

* * *

37

केंच़न तारॅनि आयि श्री रामय,
गऽयि के’न्ह खऽसिथ प्यठ सत्दाम।
केंच़न छुय नय कुनि आरामय,
के’न्ह प्वखतय गऽयि आऽसिथ खाम।।

* * *

38

अऽन्दरी पानस दितो वो’नुय,
छुस बुॅ कुस तय कति बो आस।
अबसुन द्यान तति खोतुॅ तो’नुय,
सोरुय पानय यियी बास।।

* * *

(36)

کھار مو پانَس پانے ہَٹے
کانسَ پانے کیاہ دِیُن نال
پانَس پَنِنِس کَرُن اَڑے
گوَرس کُسترُن پَنِنے حال

(37)

کینژَن تارِتھ آیہِ شہرِ رامے
گَیہِ کینژھ کھُسِتھ پیٹھ سَت دام
کینژَن چھُے تَے کَنہِ آرامے
کینژھ لوپہ ختے گَیہِ آسِتھ خام

(38)

أنڈری پانَس دِتو وُوتُے
چھُس پہ کُس تے کَتہِ لِہِ آس
اَبُن دٔیان تَتہِ کھوتہ لوِنُے
سوُرُے پانے پیِی باس

39

कुनुय अछुर ओंमकुय छु परुन
गलान मो'ह, अज्ञान अन्धुॅकार।
दारून ध्यानय कुनुय ओंमकार,
मुॅच़रुॅन यिवान सहस्त्र दार।।

* * *

40

अऽन्दुॅरय मन गन्डुन खूंटिस,
हावुस मुॅ ने'बर्‌युम गाश।
ध्यानुॅ गासुॅ त्रावुस वालुस द्रूंट्ी,
व्यपदी पानय ज्ञानुॅ प्रकाश।।

* * *

41

वश करुन इंड़ला पिंगला पानस,
यलुॅ गछ़ि सुषमना ध्यानय सूॅत्य।
वाव चलि ह्यो'र खसि तार अर्दुॅ पानस,
गछ़ि मीलिथ जानानस सूॅत्य।।

* * *

(39)

کُنُے اَچھُر اوٗمک چھُ پَرُن
گَلان موَہ ، اِیمانٓ، اَنڈِکارٓ
دارُن ڈیانَے کُنُے اوُمکار
میڑ پِنہ لیوان شُہستڑ دار

(40)

اُنڈرَے مَن گَنڈُن کھوشٹِس
ہاوُس میہ نیّیرٹیمُ گاش
ڈیانہ گاسپہ ٹراوُس والِس تھڑونٹ
دو پدی پانَے گیٹانہ پیڑ کاش

(41)

وَش کرُن اِنڈلا، پِنگلا پانَس
یَلہٖ گَرڈِھ شُشمَنا ڈِیانَس سِتی
داوُ ڑلہٖ ہیوّر کھَسہٖ تارادَ پانَس
گرڈِھ مپلہٖ جباتانُس سِتی

42

अनुन ओइम् ध्यानय, लगि दम पानय,
से'दि रोज़ खमॅु नतॅु गछ़ि संहार।
कलि रोज़ डलि युथनॅु कांह बानय,
गछॅु मा मस्तानय वुछि बहार।।

✡

43

पानस करॅुने'य कवॅु गिन्दॅुबाशे,
लग मो पानय वालॅुवाशे।
दयि यछ़ायि वुछ डल मो आशे,
समय पानय हा करि बाशे।।

✡

44

ध्यानय छ़ांडुन नज़ि हठय,
वसान त्रटय गछ़ि संहार।
याउ्यं लाग सत्‍ग्वरस पाद तस रटय,
लोलॅु द्यू छ़टय फ्वलि गुलॅुज़ार।।

✡

(42)

اَٹُن اوم ڈیانے، لَگہِ دَم پانے
سیٔدِ روز، خمَہِ نَتہ گرَژھِ سمہار
کَلہِ روز ڈَلہِ ہُیتھنہ کاثہ بانے
گَرَژھِ مامَستانے وُچھِ بہار

(43)

پانَسَ کرَنے گوَگیشدِ باشے
لَگ مو پانے والہِ واشے
دَیہ بَژھایہ وُچھ ڈَل مو آشے
سَمے پانے ہاکرِ بَاشے

(44)

ڈیاتے ژھانڈُن نَہ زِ ہَٹھے
وَسان ترَٹے گرَژھِ سَمہار
یآرِ لاگ سَت گوَرِس پادتِس رَٹے
لولہِ ڈیؤ ژَھٹے پھولہِ گُلزار

45

करखय के'न्ह कर काऽन्सि हुॅन्दिपुछे़,
द्रह नतॅु खयि बुज़ि करुॅनुय क्याह।
ती वन यी काऽन्सि हा वे'चे़,
नतॅु मुशि दिने'य बऽल्य मे'चे़ क्याह।।

✡

46

अऽन्दरी पानस क्याह छु पशुनुय,
रूज़ ना राऽन्य नय कुनि दाय।
बाऽगरुन क्याह अदॅु न्वशन तॅु हशिनॅुय,
थाव मो व्वशनॅुय पानस जाय।।

✡

47

मनॅुचे तारे अऽन्दरी कन द्यू,
साऽरी त्रो'परिथ दारि तॅु बर।
वो'न द्यू पनॅुने ब्यन्दॅुचे तारे,
बऽनिथ सु पानय साज़न्दर।।

✡

(45)

کرٕکھےَ کٮ۪تہٕ کرٕ کأشہِ ہِنٛدِ ژُرٕچھے
دوہ نَتہٕ کھَیہ ژُنرٕ کرٕنۍ کٔشاہ
تِتی وَن یِی کأشہِ ہا وٕنۍژرے
نَتہٕ مُشہِ دِنیّے بُلی میّشرِ کٔشاہ

(46)

أنٛدری پالنَس کشاہ چھُ لَتنۍ
رٔوزِ نا رآئی نۍ کُنہِ داے
بآگرُن کشاہ اُدِنوشَن تہٕ ہَشنۍ
کھاو موو وشنۍ پالَس جاے

(47)

مَنہٕ چے تارے أنٛدری کَن دیٚلوٚ
سأری ژرۄپرِتھ دارِ تہٕ بَر
وۄن دیٚلوٚ پٮ۪نہٕ نے ووٛنٛدِ چے تارے
اُبَنِتھ سہ پانَے سازَنٛدَر

48

दरू द्यान पर्नॅुनिस मंज़ आयसतानस,
रूप तस च़ो'तुर बो'ज़ भगवानस।
गथ कर लाऽगिथ पोंपुर पानस,
पोशि लाग बावॅुक्य् शाहहानस।।

✡

49

हे'न्य सू प्राणय हम कर अपानय,
ज़्वन थाव कांह युथ नॅु रावी पन।
प्यठ व्वन्दॅु पोशस करु ठिकानय,
वशि यियि पानय पनुन मन।।

✡

50

ज़्वन थव पर्नॅुनिस शाह यऽन्दराज़स,
वो'न दिस कति प्यठॅु फेरान छुय।
पर्नॅुनॅुय सम गछ़ि दम लगि पानय,
कुन गछ़ि रोज़िना अदॅु सुय बॅुय।।

✡

(48)

دَرٕو دیان پَتنِس مَنٛز آیَس تالَس
رُوٗپ لَس ژُٗوتُر لُوٗز بھَگوانَس
گَتھ کَر لاگِتھ پوٗشُر پانَس
پوٗش لاگ باوٕ کی شاہَہ ہالَس

(49)

ہیٚتھ سوٗیٚراتے ہَم کَر اَپاتے
ظُون تھاو کانٛہہ ژھینہٕ راوی پَن
پیٹھ ووٚنہٕ پوشَس کَرو ڈھکاتے
وٚشہِ ییہِ پاتے پَنُن مَن

(50)

ظُون تھَو پَننِس شاۂَنٛدرازَس
ووٚن دِس کَتہِ پیٹھہِ پھیران چھُے
پَتہٕ تے سَم گَژھِ دَم لگہِ پاتے
کُن گَژھِ روزِ نا اَدٕ سُے بپے

51

ने’न्द्रायि आसनुॅ मंजुयॅ रूज़िथ,
बोजुन लाऽगिथ गछ़ि हा काव।
नाव रोज़ स्वरुॅवनु बा ख़बर रूज़िथ,
पकुॅनावि अदुॅ अथ पानय वाव।।

*

52

कऽरिथ रोज़ व्वपुॅवास अऽन्दरी बूगन,
सो’म चुॅय ज़ानुन आम तय खास।
स्वन, दनुॅ, स्यख ज़ान कन थाव सोज़न,
पानय बनखा दयि सुन्द दास।।

*

53

वुनुॅ छे’ वालान च़यतुॅचे’य गटय,
त्रटय छे’ बासान ज़न व्वपुॅकार।
अज़पुॅ ज़पुन बोर वाल अटय,
ग्यानुॅ रवुॅ रटय च़लि अंदुॅकार।।

*

(51)

نیٚندرایہِ آسَنہٕ مَشرِے رٲزِتھ
بوزُن لاگِتھ گَژھہٕ ہا کاو
ناو روز سوٚرٕوٗن باخَبَر رٲزِتھ
پَکہٕ ناوِ اَدٕ اَتھ پاسےٚ واو

(52)

گُرِتھ روز وۄپہٕ واس اَنٛدرِی بۄگَن
سوٚم ژٕرے زانُن عام تےٚ خاص
سوٚن ، دَنہٕ ، سبکھ زان کَن تھوَسورمَن
پانَے بَنکھہ دَیہِ سُنٛد داس

(53)

وُنہٕ چھےّ والان ژٕہتہٕ چےسگَٹے
ترٕٹےَ چھےّ باسان زان وۄپہٕ کار
اَپُز زُپٕن بور وال اَسُٹے
دِثیانہٕ رَوٕ رَٹےَ ژٕلہِ اَنٛدٕ کار

54

आसमो पानो कुनि प्यठ ब्रमनुॅय,
दम रठ अऽन्दरी कर मुॅ इज़हार।
ह्य़ानय रटुन मनि मंज़ खाटुन,
वाऽरान जहातस ति बनि गुलज़ार।।

✡

55

संसार ब्रम छुय साऽरुॅय माया,
दे’ह रंग अथ सॅूत्य मन मो लाग।
पनुॅनी अपुज़ ज़ानुन काया,
अऽथ्य मन्ज़ दयस ह्यथ रोज़ ज़ाग।।

✡

56

कथू छुख वलान खॉसु अऽतलासय,
छुख कथ छांड़ान रुत मजुॅदार।
शाह स्वति साऽर्यसुॅय गछ़ि डुबुॅडासय,
खाकुक तुॅ नारुक बनि आहार।।

✡

(54)

آس مو پانو کُنہِ بیٹھ ژٕرمہٕ نٕے
دَم رَٹھ اُنٛدری کَرمہٕ اِظہار
دیاتے رَٹُن مَنہِ مَنٛز کھَٹُن
وٕآران جہَانَس تہِ بَنہِ گُلزار

(55)

سَنٛسار ژٕرم چھُے ساآرٕے مایا
دِیٛہہ رَنٛگ اَتھ سیٖتۍ مَن مولاگ
یَنہٕ نی اَپٕن زانُن کایا
اُتھی مَنٛز دَلیس ہیتھ روزٕ زاگ

(56)

کَتھو چھُکھ وَلان خاصہٕ اُتلاسے
چھُکھ کَتھ ژھانٛڈان رُت مَنٛزدار
شَہہ سوتہِ ساآری سے گَژھہِ ڈُبہٕ ڈاسے
خاکُک تہِ نارُک بَنہِ آہار

57

बूज़िथ ज़ो'र तय वुछिथ ओ'न लाग,
कथ कर रऽसिज मों'दुर ज़न कंद।
ग़म तुॅ गोसुॅ त्राव, मन चुॅ शांत थाव,
अलनुॅ वलनुॅ यिन बांदव तुॅ बंद।।

✡

58

बर मो फिकिरुॅय न हे' ग़मय,
थाव मो व्वन्दस कांह ति ग्राय।
पुशर दयस रटि हमय,
अदय लसख पनुॅने आय।।

✡

59

कुॅयि लाऽगिथ रोज़ मो बन मऽटुॅय,
शे'शतुॅर मो बन, बऽनिथ रोज़ हऽटुॅय।
कुॅये सोरुय हाऽज़िर थोवुय,
मचे अऽन्दरी सोरुय खो'टुय।
हचे साऽर्यसुॅय पान वथरोवुय,
शे'शतुॅर ज़न्गाऽर्य पानाह चो़'टुय।।

✡

(57)

بۄزِتھ زۄرتے وُچھتھ اۄن لاگ
کنتھ کرٕ ژٕ سج مۄدُر زَن قنٛد
غم تہٕ غوصہ ترٛاو، مَن ژٕشانٛت تھاو
اَلنہٕ وَلنہٕ ین بانٛدو تہٕ ہَبشٛد

(58)

بَرٕ مو فِکرٕ نہٕ ہیٚے غمے
تھاو مو وۄنٛدس کاہہ تہٕ گرٛاے
لُشَر وَلیس رَٹِہ ہیمے
اَدے لَسکھ یَنآ نِہ آے

(59)

قٕے لٲگتھ روزٕ یَن مو مُٹے
شٕیٚشتٕر مو یَن، ٹٕنتھ روز ٹُٹے
قٕیے سورٕے حٲضِر تھوُوٕے
مَچٕے اَنٛدری سورٕے کھوٚٹے
ہیچے سٲری سٕے پان وَکھرووٕے
شٕیٚشتٕر زَنٛگٲری پاناہ ژٕوٚٹے

60

कुनी दयि सुॅन्ज़ वथुॅय रटुन,
हतन क्रेयॅन मो त्राव ज़ाल।
छ़े'पि नियि तुलिथ कमि विज़ि कालय,
ज़ान मो के'न्ह ये'ति पनुॅनुय माल।।

⁂

61

नय चुॅ रोशी नय चुॅ तोशी,
पानस डालुॅन्य् होशी क्याह।
नय चुॅ वदुॅय न गछ़ ख्वशी,
काऽन्सि खारुन बोशी क्याह।।

⁂

62

वद मो पानो कथू छुय रावरुन,
क़दुॅर रूदस छुय अऽशिस छु क्याह।
नेबुॅर्य रऽटिथ अऽन्दरी त्रावुन,
नतुॅ बऽल्य छावुन कनिनुॅय क्याह।।

⁂

(60)

کُنی دیہِ سٕنز وَچھے رٹُن
ہتَن کرژِن موتژاو زال
ژھیٚپہ نیٚیہِ تُلتھ کمہِ وزِ کالے
زان موکیٚتھہ ییٚتہِ پنٕنے مال

(61)

نےٚ ژٕ روشی تےٚ ژٕ توشی
پالَس ڈالنہِ ہوشی کہشاہ
نےٚ ژٕ وٕدے نَہ گژھ خوشی
کآلِشہِ کھارُن لوشی کیشاہ

(62)

وَد مو پالو کتھو چھے راوٕرن
قَدِر رٕوَدس چھے اَشِس چھُ کیشاہ
نیٚبری ژٔٹھ اَندری تژاوُن
نتہِ ئلی چھاوُن کنہِ نے کیشاہ

63

ओ’श युस खारि अऽन्दरी आयस्तानस,
ह्यस थावि ने’बऽर्य त्राविनॅु फ्यो’र कांह।
गो’ड दियि अऽन्दरी शिव रूपॅु पानस,
बवसरॅु छ़ांटि तरि फटि नो ज़ांह।।

✡

64

यीच़ाह काऽंसि हॅुन्ज़ थाव मो मालय,
व्लॅुनिय कथ छिय यिम च़े’य ज़ाल।
छ़िपि नियि तुलिथ कुनि विज़ि कालय,
ज़ान मो के’न्ह ये’ति पनॅुनुय माल।।

✡

65

छिय नय ज़िन्दंय न छि मऽर्यथॅुय,
ह्यकान वनतो कऽर्यथॅुय क्याह।
त्युथ कर युथ गछ़व सुलि गरि तऽर्यथॅुय,
अदॅु नो प्यमव हऽर्यथॅुय ज़ांह।।

✡

(63)

اۆش لُس کھارِ اُندری آیَستالَس
حبس تھاوِ نیٚبر تراوِ نہ ہیٚشیوٚرے کاتھہ
گوٚڈ دِیہ اُندری شِشہ رُوپہ پالَس
بَوسَرِ ژھانٹہِ ترِ ہچھٹہِ تو زانہہ

(64)

ییٚژاہ گآلشہِ ہیٚنز تھاو مو مالے
وَلہِ نی کَتھ چھی یِم ژٹیے زال
ژِھپہِ نِہہِ تُلِتھ گُنہِ وِزِ کالے
زان مو کیٚتھہ ییٚتہِ پننہِ نئے مال

(65)

چھی تَے زِندَے تہ چھِ مُری تھے
ہیکان وَن تو گُری تھے کیاہ
مُتھنھے کرُیتھ گژھو سُلہِ گرِ ژُھی تھے
اَدِ تو ہیمَو ہُری تھے زانہہ

66

डऽंब्य् क्रायि युथ नो दयि नाव मशी,
फश यियि साऽर्यसॅुय गछ़ि डुबॅुडास,
मन वश थाऽविथ रोजुन गशी,
अऽन्दरी व्वलुर करुन ग्ऱास।।

✡

67

कन वुछिनावुख अऽछ बोजॅु-नावुख,
साजॅु सेतारुॅ कति प्यठय आव।
काऽंसि मा बावय मन वुजॅुनावय,
अदय पानस यियी छाव

✡

68

च़ंदॅुनन मुशकि अंबर फाऽहलोवुय,
खरबुज़्य रंग वुछिथ रो’टुय रंग।
गाडि हॅुन्द्य शे’हलॅुन्य नाग फाटॅुनोवुय,
क्वंगन थोवुय ब्यंदस सॅूत्य संग।।

✡

(66)

ڈُنبی کڑایہِ بُیتھ نو دَیہِ ناو مَشی
پھَش ییہِ ساآری ہپے گَرچھِ ڈُبہ ڈاس
مَن وَش تھاآوِتھ روزُن غَشی
اُنڈری ووہ لُرگَرُن گشراس

(67)

کَن وُچھِ ناوُکھ ، اُچھ لوزِناوُکھ
سازِ ستیارِ کَتہِ پھٹےَ آ و
کاآئشہِ ما باوِے مَن وُزِناوِے
اَدَے پاشَس ییِ چھا و

(68)

ژَندِ نَ مُشکہِ عَنبرَ پھیُہلووُے
خرُبزی رَنگ وُچھتھ روّلے رَنگ
گاڈِہندی شیّہلتی ناگہِ پھاٹہِ نووُے
کونگَن تھووُے ہیندَس ستہِ سَنگ

69

अऽन्दरय पनुन पान दयि रूप 'ज़ानुन,
द्यानय मानुन पनुन ज़न बाऽच़।
लोलुँ श्रे'हऽ ब्वनुँ प्यठुँ ह्यो'र कुन खारुन,
यिय कर आऽखरी पऽहरुँ हर राऽच़।।

⁂

70

करनी दयस छुख यछ़ान ज़ाऽरी,
परुँ सुँन्ज़ खाऽरी पनुँनी बोज़।
छुखाय छ़ांडान तसुँन्ज़ याऽरी,
पर व्वपुँकाऽरी बऽन्यथुँय रोज़।।

⁂

71

पथ कुन गोमुत अन मो व्यच़ारय,
दनुँ पनुँ कर्म करुँवुन रोज़ जान।
को'रमुत के'न्ह कऽहर्यन मुँ खारुँय,
वन वन करुँनय फल छु नशान।

⁂

(69)

أندرَے پَنُن پان دَیہِ رُوپ زانُن
ڈیاتے مانُن پَنُن تَن بآتز
لولہ شٔریہہ لہ یہ پیٹھہ ہشیٔور کُن کھارُن
یِمی کَرِ آخری پہر ہَر رآتز

(70)

کَرٕنی دَلیس چھُکھ یَڑھان زآری
پَرُسِنز خآری پَیننی لوزر
چھُکھے ژھانڈان لَسنز یآری
پَرِ وۄہ یہ کآری یَنز تھَے روز

(71)

یَچھ کُن گومُت اَن مو وشرارَے
دَنہ یَیہ کَرَم کرِوُن روزجان
گوٗرمُت کیٛشہ گُہرن مہ کھارے
وَن وَن کرنَے پھَل حچھ نشان

72

वादस करुॅवुन मो रोज़ वादय,
प्यादस पनुन बाव मो हाल।
ख्वर वहर त्यूतुय युतुय आसि रादय,
अनिगो’ट वुछघुय तीज़ मो ड़ाल।।

*

73

त्रो’परिथ लुॅयि दारि युस रोज़ि पानस,
करि पाऽन्य पानुक पानय द्यान।
साऽला कऽरिथ यियि जहानस,
शो’मरिथ थाऽविथ साऽरी तान।।

*

74

लालुक म्वल लालुर ज़ानी,
वोन्य् क्याह ज़ानी तमिकुय बाव।
सोंतुॅच क़दुॅर पोशिनूल ज़ानी,
कावन लोगमुत बऽल्य टाव टाव।।

*

(72)

وادَس کرٕؤن موروز وادَے
پیادَس پَنُن باو موحال
کھوٚرٕ وَہَر تیٚشوٚتُے یُتے آسہٕ رادَے
انہٕ گوٚٹ وُچھنے تیٚپنز موڈال

(73)

ترٚوٚپرِتھ لیِہ دارِ لیُس روزِ پالَس
کرِ یآعزٕ پانٛگ پانَے دِیالَن
سآعلاہ کرِتھ بیِہ جہٰالَس
شوٚمرِتھ تھآعوِتھ سآعری تان

(74)

لانٛک مول لالُر زانی
وونی کتیاہ زانی تمہٕ کُے باو
سوٚ ثتیچ قَدر لوٚشہٕ نوٚل زانی
کاوٚن لوگُمُت عملی ٹاوٹاو

75

कऽरिथ मन आऽव्युल दिस वो'न ज़ाऽव्युल,
पन ओम दऽरुॅराव वर दिथ जान।
यियि पानुॅ वाऽसिल के'न्ह गछ़ि हाऽसिल,
लय गछ़ मिलुॅनाव तऽस्य सूॅत्य प्राण।।

⁂

76

के'न्हनस अन्दर केंछ़ाह व्यामो,
के'न्ह नतुॅ केंछ़ाह ब्यांमो मे।
के'न्ह ना पानस पानय द्रामो,
के'न्हनुॅ मंज़य व्वपद्योम के'न्ह।।

⁂

77

शरण रोज़तो दयि सुॅन्ज़ि गऽचुॅय,
पानय करनि सऽच़ तऽच़ क्याह।
शो'ज़रावुख पनुॅने मनुॅ व्रऽचुॅय,
चाऽन्य् व्वस्ताऽदिल तति च़लिमा।।

⁂

(75)

گرٕتھ مَن آوِیُل دِس وۄن زآوِیُل
یَن اوم ڈٕرراو وَر دِتھ جان
ییہِ پانہٕ وآصِل کیٚنٛہہ گرٕتھِ حآصِل
لےَ گَژھ مِلہٕ تاو تُٕسی سۆتہِ پٕژان

(76)

کیٚہنَس اَنٛدَر کیٚنٛژِھا وٕیا مو
کیٚنٛہہ نَتہٕ کیٚنٛژھا بیٚٹا موے
کیٚنٛہہ تا پالتَس پاتےَ دٕرامٕ
کیٚنٛہنہٕ مَنٛتَرے وۄپدِیوم کیٚنٛہہ

(77)

سَتَن روزن تو دَیہٕ سِنٛز گٕژے
پانےَ کَرتہٕ سُٕترٕ ژٕٹ کیٚٹاہ
شۆز راوُکھ یَنہٕ نے مَتہٕ وٕژے
حآنٕی وۄستا دِل تَتہٕ حَپلہِ ما

78

स्वमनॅु कऽरिथ रोज़ दयि सुंद द्यानॅुय,
पुशराऽविथ थाव तऽम्यसॅुय पान।
अलांद्यन नतॅु थपॅु क्याह दिवानय,
बनान तीय यिय ये’छ़ि भगवान।।

⁂

79

आऽमिस पनस अलोन्द पान छुम,
मनॅु अभिमान छुम वे’च़्यम क्याह।
आवॅुसनॅु आमॅुत्य अऽन्दरी तान छिम,
बे’यि सुन्द वान छुम पुच़स ना।।

⁂

80

वर्शनॅु काऽत्याह अर्शय आये,
अर्थस के’न्ह लऽग्य के’न्ह ज़ाये।
थुरॅनॅु काऽत्याह थुर्वनॅु आये,
वऽल्य़ के’न्ह हसदन के’न्ह माये।।

⁂

(78)

سو مَنہٕ کرِتھ روز دَیہِ سُنٛد دیانے
لُثٕر آدِتھ تھاو تمۍ سے پان
اَلاندٕن نَتہٕ تھَیہٕ کیاہ ژٕ دِوان
بَنان تِی یِی یێژھِ بھَگوان

(79)

آمِس پَتَس اَلوٚنٛد یان چھُم
مَنہٕ اَبِمان چھُم وێتٕرِم کیاہ
آوِسَنہٕ آمتی اَنٛدری تان چھم
بێیہِ سُنٛد وان چھُم ژٕرَس کیاہ

(80)

وَرشَنہٕ کاٚتیاہ عرشٕے آسے
اَرِھتَس کێتہٕ لگٕ کێتہٕ ضاسے
تھُرنہٕ کاٚتیاہ تھُروَتہٕ آسے
ۆلی کێتہٕ حسدن کێتہٕ ماسے

81

काऽंसि हुॅन्दि वनुॅनय के’न्ह ति पुनि नो,
रुॅत्य़व कर्मव वुनि नो ज़ांह।
मुनुॅनय दान्य़स तो’मुल बनि नो,
पाकुॅवुॅनय द्रूंठ से’नि नो ज़ांह।।

* * *

82

पानस पानो पानुॅ गछ़ि सनुॅनुय,
पे’हनस वुछतो अनुॅनुॅय क्याह।
ग्राकन वुछतो क्याह चुॅ कुॅनुॅनुॅय,
बरान वुछतो गुनुॅनुॅय क्याह।।

* * *

83

फल छुय मेलान नदामतस,
हमहऽसती तति मो हाव।
ठानय़ सूॅतिन छांव यियि बतस,
सीर से’मंज़ वति मो त्राव।।

* * *

(81)

گآلنٛسہٕ ہیٚڈٕ وَنہٕ نے کێتھہٕ تہٕ پٕنہٕ نو
رٕتھو کَرٕ موٗ وٗ ستہٕ تو زاہتہٕ
مُتہٕ تےَ دانٕہس توٗمل بَتہٕ تو
پاکہٕ وٕتےَ ڈرٕونٛھ سیٚتہٕ توزاہتہ

(82)

پالٕنس پاتو پانہٕ گَرٛھٕ سَتہٕ نےٗ
پیٚٹھٕنس وٕچھتو اَنہٕ نے کیشاہ
گرٛاکَن وُچھتو کیشاہ ژٕکتہٕ نے
بَران وُچھتو گُتہٕ نے کیشاہ

(83)

پھَل چھُے میلان نَدامتس
ہَم ہُستی تَمتہٕ مو ہاو
ٹھانےَ سیتن چھاوہٕ یہٕ یَتس
سیر ستے مَثرٕ وَتہٕ موترٛاو

84

मन्ज़ मऽस्ती आलम रोज़ुन,
फिरान रोज़ुन लालस रस।
लोलुक सोज़ अऽन्दरी बोज़ुन,
चावान पर्नुॅन्यव अथव मस।।

⁂

85

त्रावतो पर्नुॅनि अक़लि बर वऽथी,
वुछ तो कति कथ लो'गमुत नार।
अड डंगि यऽकुॅल छयर्नुॅवुन्य़ सो'थी,
यीरुॅ युथर्नुॅ कऽरिथ गछ़ि सीरुॅ सरदार।।

⁂

86

हून्य़ ति माज़ान छिर्नुॅ अथ रतस,
हो'चि़थ माज़स क्याह रोज़ि बाव।
पान लो'गॅमुत गीर्य गतस,
के'न्ह बचेमुॅच़ रछ़ मो ख्याव।।

⁂

(84)

مَنٛز مٔستی عالَم روزُن
پھران روزُن لالَس رَس
لۄلُک سوز اٗنٛدری لۄزُن
چاوان پَینٛنو اَتھوَ مَس

(85)

ترٛاوتو پَنٕنہٕ عَقلہٕ بَر وٕتھی
وُچھتو کَتہٕ کَتھ لۄگمُت نار
اَلہٕ ڈٕنٛگہٕ پٔکِل ژھینہٕ وٕنی سۄتھی
ییٚر ہُتھنہٕ کٔرِتھ گژھہٕ سیٚر سَردار

(86)

ہۄنی تہٕ مازان چھینہٕ اَتھ رٕٹَس
ہۄنٛژِتھ مازَس کیٛاہ روزِ باد
یان لۄگمُت گیٖری گَتَس
کیٛنٛہہ بجیمٕژ رَژھ موکھیاو

87

गोमुत ये'लि आसि पनुन अंग नंगय,
बे'यि सुंन्द ते'लि क्याह तुलॅुनुय टाव।
आमुत कृष्ण ति द्रोपदी हंगय,
पर सीरस चॅुय सरपोश थाव।।

* * *

88

वालतो पनॅुनि पानॅुक्य र्‍यनय,
दावय लाऽगिथ वसान बाव।
त्युध कर युथनॅु यिमव ह्यनय,
असलुक ज़ीनिथ मो रावॅुराव।।

* * *

89

म्वल छुय खासान शराफतस,
पानस वलुन पथर मॅु त्राव।
शर्फ़ क्याह छुय अथ प्रॅुतॅु प्रॅुतॅुस,
दूरी वुछुस लो'ब पान थाव।।

* * *

(87)

گومُٹ بیٗلہِ آسہِ پَتِنُ اُثنگ نَثگے
بیٗیہِ شُثند تیٗلہِ کثیامتُلنے ٹاو
آمُٹ کرُشن تہِ دڑوپدی نَثگے
پرَسپرَس ژرے سَرلوشِ تھاو

(88)

وَال تو پَینہ پانکی رہنے
داوَے لاگِتھ وَسان یاو
تثُتھے کرُ تھینہ یِمَو ہینے
اَصلکُ زینتھ مو راوراو

(89)

مول چھُے کھَتان شَرافتَس
پالسَ وَلنُ پھَتھَر مہ تڑاو
سترَف کثیاہ چھُے اَتھ پڑتہ پترَس
دوَری وُچھس لوٹ پان تھاو

90

हुशारुॅय रोज़ अछ़ मो ज़िपन,
श्वंगय त्राऽविथ नेरी क्याह।
मन नच़ान ज़न मचुʻ पिपन,
थफ दिनुॅ वश गछ़ि मा।।

✡

91

गाऽमुॅच़ बंद कवो छय चे़'य अकलुॅय,
वनतो कथ प्यठ च़्यखलान च़ऽय।
दिलुॅकि हालुक बुथ बनान नकलुॅय,
ह्यस थाव फुलय युथनुॅ गछ़ि रऽय।।

✡

92

आमुच़ ह्यनुॅ छस प्रथ रंगय,
सत्ग्वरस बो मंगुॅ क्याह क्याह।
आमुॅत्य् दारि तुॅ बर छिम टंगय,
यलय गरस राऽछ करुॅ क्याह।।

✡

(90)

هُشاړے روز اَژھ مو زِپَن
شۆ ژگَے ترٛآوِتھ نیری کٔشیاه
مَن نَژان ژَن مَرژٕ پیپَن
تھَپھ دِنہٕ وُش گرٛژھِ ما

(91)

گآمژ بَنٛد کوٗو چھَے ژیٔے عقلٕے
وَن تو کیٚتھ بیٹھ ژنکھلان ژٔرے
دِلکہٕ حالک ہُیتھ وَنان نَقلٕے
حبس تھاوِ پھُلے ہُیتھٕ گرژھِ ژٔرے

(92)

آمژ ہیٚنہٕ چھَیس پژتھ رَنگے
سَتَت گوٚرَس بوٚمنگہٕ کیاه کیاه
آمتی دارِتہٕ بَر چھیم ٹٲنگَے
یلے گَرَس رآچھ گرِ کیشاه

93
रछि कर्यम पींच़न रच़न,
यीरुॅ कऽरिम शो’ त्रख तुॅ मन।
नसति थऽविम फंबुॅ नऽचुॅय,
रतुॅ रगन द्युतुम खान।।

* * *

94
बेअकुॅल कोताह आऽकुॅल लाऽगिन,
कऽन्डिस द्वदुॅ सगुॅ बनि मा पोश।
आऽकुॅल कूताह बेअकुॅल लाऽगिन,
रीशिम मंडुॅवनुॅ बनि मा लोछ।।

* * *

95
द्यानय रूज़िथ ब्युहुन मंज़ गरस,
वनुन पानस सनान छा।
दाऽर्य दाऽर्य दियि कांह तोति छुख सरस,
ज़ीन्यूमुॅच़ के’न्ह रछ रावर मा।।

* * *

(93)

رَچھ کرٕم پینٛژَن رٕٹَن
ییٚر گرِم شێ ترٕکھ تہٕ مَن
نَستہٕ تھَوٕم پھَمبہٕ ژٕرے
رَتہٕ رَگَن دِیُتُم کھَن

(94)

بیقل کوتاہ عاقل لاگِن
گُنڈِس دوٚہ دِسگہٕ بَنہٕ مالوش
عاقل کوتاہ بیقل لاگِن
زٕییِم مَنڈُوَنہٕ بَنہٕ ما لوچھ

(95)

دٕیانے رۄزِتھ بیٚشہُن مَنزگرِس
وَنُن یانَس سَنان چھا
دآری دآری دِیہٕ کاشہٕ تُوتہٕ حِیکھ سَرَس
زینہٕ مٕژ کیٚنژہ رَژھ راوَر ما

96

ह्युवुय रोज़ विह्य मा बदलावुॅय,
लूकुॅ वाऽह्य वाऽह्य गछ़ी चे़ क्याह।
व्यकार पनुॅनुय मा रावुॅरावुॅय,
दो'लमुत बे'यि बे'यि दलुन कयाह।।

✡

97

वनतो छुख क्याह खऽट्य खऽट्य थावान,
सिर्ययि नतुॅ खटुॅनय खटान छा।
पनुन पानुॅय छुख रावुॅरावान,
राऽच़ पतुॅ राथ बे'यि यियि मा।।

✡

98

वुछतो कमि ब्रमय मूदुख,
तोलान वुछतो रूदुख क्याह।
गाशिय त्राऽविथ अनिगटि रूदुख,
असलुक दरुॅय रावुॅर मा।।

✡

(96)

ہیئوُوے روز وِہی ما یَدلاوِے
لُؤکہ وآہی وآہی گَڙھی ڙَئے کیثاہ
وِلقارِ پَیِنہ نےُ ماراوِ راوِے
دؤلمُت بیٔیہ بیٔیہ دَلُن کُثیاہ

(97)

دُن توچھکہ کیثاہ کھُڈ کھُڈ تھاوان
سِرِی یہِ نَتہ کھُٹنے کَھٹان چھا
پَنُو پانےَ چھُکہ راوِ راوان
رآڙ پَتہ راتھ بیٔیہ بِیہ ما

(98)

وُچھتو کَمہِ بڑمےَ مسُؤدُکھ
تولان وُچھتو رؤدُکھ کیثاہ
گاشی تڙآدِتھ اَنہ گَٹہ رؤدُکھ
اَصُلک دَرِپے راوِر مَا

99

अनुन लालुॅ पनुन सालय,
ज़्वन थव छ़े’नि युथनुॅ लालय माल,
नो’न गछ़ि आकाश वो’न दि पातालय,
रोज़ि नाऽल्यनालय सूॅत्य बालुॅयार।।

* * *

100

करुॅ क्याह ते’लि ये’लि तन बुॅ मोरय,
ख्यथ होरय अदुॅ कस क्याह।
शर हा नेरी ओइमुॅके ज़ोरय,
दियिय आलव तोरय हा।।

* * *

101

ह्यस थाव मन युथना गछ़ि हर्षस,
पनुॅनुय अर्शास खारुन ह्यान।
दिन्य् समादुॅय बिहिथ प्यठ फ़र्शस,
वावुॅ सूॅत्य रोज़ुन नाव ज़पान।।

* * *

(99)

اَنٛنُ لالہٕ پیٚنٛنُ سالے
ظوٗن تھوٚو ژھیّتہٕ ژھیتنہٕ لالے مال
نوٚن گَرژھہٕ آکاش وٚون دِپاتالے
روزِ نأگی نالے سیتۍ بالہٕ یار

(100)

کرٕکشاہ تیٚلہٕ پیٚلہٕ تَن بہٕ مورَے
کھیتھ ہورَے اَڈٕکَس کشاہ
شَرٕ ہا نیری اومہٕ کے زورَے
دِیی آلوَ تورَے ہا

(101)

حبس تھاو مَن ژُھتا گَرژھہٕ ہَرشَس
پیٚنہٕ سَنُے عَرشَس کھارُن ڈیان
دِژِ سَمادٕے بھتہ پیٹھ فَرشَس
وادٕ سیتۍ روزُن ناو زَپان

102

परुॅद्य गछ़ान पानुॅन्यार पनुॅनी,
पनुॅन्यन मनटीय मेनुॅन्य् क्याह।
पथ कुन गोमुत ब्रोंठ क्याह अनुॅनुय,
रो'नमुत वन बे'यि रनुॅनुय क्याह।।

⁂

103

छलनुॅ छलनुॅ पलव तने,
सियाह सफेद बनेय नुॅ ज़ांह।
खुॅशि खुॅशि सूॅत्यन शे'शतुॅर छे़'ने,
ज़ालुॅनुॅ चॖन्य बनिना ज़ांह।।

⁂

104

पनुन पान गाड ज़ान दय ज़ान स्यन्दुॅय,
अऽचि़थ मंज़ ब्यन्दय छ़ालय मार।
वायु तारि नाव या अंदुॅ छन्दय,
कऽरिथ कन बंदय लोल दियि दार।।

⁂

(102)

پَرٛدی گٔرٕھان پانٕنیارٕ پَنٕنی
پَنٕنٕن مَنٛٹی مینٕنٛی کٔشاہ
یَتھ کٔنٛ گومُت برٛونٛٹھ کٔشا اَنٕنے
رۄکمُت وَن بیٚیہٕ رَنٕہٕ کُے کٔشاہ

(103)

چھَلنہٕ چھَلنہٕ پَلوَ تَتے
سیاہ سَفید مَنٛنیہٕ پتہٕ زانٛہہ
کھَشہٕ کھَشہٕ سیتِن شٔشتَر ژھیٚنے
زالِنہٕ ژٕتی بَنہٕ نا زانٛہہ

(104)

پَنُٛ پان گاڈ زان دَے زان سٕنٛدٕے
اَتِھ مَنٛز یٮ۪ندٕے ژھالَے مار
والوٗ ناو یا اَدٕ چھیَشدَے
کرِتھ کَنٛ بَشدَے لولہٕ دِیہِ دار

105

पुनॅनी मगॅुज़ क्याह चॅु थऽकरावान,
हनि हनि पानस वालान बाव।
पनॅुने अकॅुले कुलुफ दिथ थावान,
ज़्यूव यलॅु थाऽविथ करान टाव टाव

✡

106

वनॅु वनॅु करॅुनय हसर रावान,
लटि अकि वो'नमुत रोज़ान याद।
आऽकॅुल पान छुख बेअकॅुल बनावान,
रावॅुरान शाऽन्ती हुंद छुख स्वाद।।

✡

107

पनॅुनुय ब्वंदॅु मा यूत हऽदंरावॅुय,
पानस ड़ाल मो पाऽरी ज़ान।
वुथि वानि बुथ पनुन मो छलॅुनावॅुय,
कैमिनॅुय अथि मा ख्यावॅुय पान।।

✡

(105)

پَتنی مَغزِ کشاہ ژُٹھکہِ راوان
ہَنہِ ہَتہِ پالسَ والان باو
پَنہِ نے عقلے قلُف دِتھتھاوان
زلوِ یلہِ تھآوِتھ کَران ٹاو ٹاو

(106)

وَنہِ وَنہِ کَرِ تے حسَر راوان
لَٹِہ اکہِ وُٗنمُت زوزان یاد
عاقل پان چھُکھ بے عَقل بَناوان
راوِ ران شآنتی ہُنٔد چھُکھ سوٗاد

(107)

پَنہِ نےٗ دوٗ ٹِدِ ما یوٗت ۂُنٔد راوِے
پالَس ڈال مو پآری زان
وُتھِ وانہِ بُتھ پَنُٔ مو چھَلہِ ناوِے
کیٚمہِ نے اَتھِ ما کھشاوِے پان

108

क्रूध हनि हनि ब्वद छुय गालान,
पान पनॅुनुय मारुन क्याह।
च़ालान आमॅुत्य रोजुन च़ालान,
वापस च़ऽपिस लारुन कयाह।।

✡

109

होश थाव रोश मा वऽन्य् द्यू पानस,
घानॅु मऽंज़्य् पोश लाग भगवानस।
बावस क़र्दॅुर छुनॅु निश इन्सानस,
लोल बर पनॅुनिस शाहानस।।

✡

110

मन पनुन द्वद ज़ान, ब्वद पनॅुन्य दोनज़ान,
च़्यथ मन्दुन दिथ रोज़ द्यान।
वावॅुच रज़ करुस ह्युव रोज़ फेरान,
कलि रोज़ वल अर्दॅु थऽन्य यियि जान।।

✡

(108)

کڑٕود ہَتہٕ ہَتہٕ لوٗدٕ چھےٚ گالان
پان پَتہٕ نُے مارُن کٔشیاہ
ژالان آمتٕ روزُن ژالان
والپَس ژٕلِپس لارُن کٔشیاہ

(۱۰۹)

ہوٗش تھاو روٗش مائٕنی دلٕو پالَس
دیٚانہٕ مٔنزی لوٗش لاگ بَھگوالَس
باوَس قدٕر چھُنہٕ تٔشہٕ اِنسانَس
لول بَر پَنِنِس شاہانَس

(۱۱۰)

مَن پَنُن دوٗد زان، لوٗدِ پَنٕنی دوٗن زان
ژٕہتھ مَنٕدُن دِتھ روز دِیان
داوِچ رَزگرُس ہِشوٗ روز پھیران
کٔلہٕ روز وَل اَدٕ تھٔنی ییہٕ جان

111

वावॅुकिस आऽटिस नावॅुच च़ो'ट बनाव,
मनॅुकिस तो'न्दरस लोलॅ सऽन्दराव।
द्यानय अऽन्द्य अऽन्द्य लाऽगिथ अथ थाव,
पाकॅु पुरॅु अन थो'द गछ़ी अदॅु बाव।।

✡

112

लो'ब रोज़ यूत मा बन संसाऽरी,
वल मो पानस यिम यीत्य् ज़ाल।
यिम रूद्य आऽदीन तिम अऽम्य् माऽरी,
ह्यौत ये'म्य पथ सुय निथ गव लाल।।

✡

113

लगॅुयो सत्‍गवरॅु चान्यन कथन,
वतन जरॅुहाऽय चान्यन लाल।
पोशि हा कति नतॅु यिमन शतन,
कुनुय वुठॅुवनॅु बनेयि माल।।

✡

(111)

داوکِس آلِس ناوِچ ژۆٹ بَناو
مَنہٕ کِس توٚنٛدرَس لولہٕ شٚنٛدراو
ڈیٚلتَے أنٛدی أنٛدی لاگِتھ اَتھتھاو
پاکہٕ پۆژراَن تھۆد گَرٛژھی اَدٕ باو

(112)

لوٚب روز لوٚت مابَن سَنسآری
وَل موپالِش یِم ییتی زالے
یِم رۆدی آدِپَن تِم أمی مآری
ہتیوَت یِئمی یَتھ سُئے نِتھ گوَ لال

(113)

لَگہٕ یوسَت گوٚرچانَن کَتھَن
وَتَن جَبرِہارے چانہٕ لال
یوسہٕ ہاکَتہٕ نَتہٕ یِمَن سَتَن
کُنُے وُٹھہٕ وِنہٕ سَنبے ییہٕ مال

114

सोन्तुॅ–वला गुल फो’ल्य व्वदुंकिस बागस,
मन पोशिनूल दरि त्रागस प्यठ।
कन को’स्तूर बोलि लोल वुज़ि नागस,
हह वल सूः रठ आगस मेठ।।

⁂

115

खाऽर हुॅन्ज़ि द्वछ़े ल्वकुॅट मुर गऽयि
लंजे व्यतरुम नुॅ कुलिकुय बार।
त्राऽकिनिस बानस खार में हुॅर पे’यि,
शुरिस पुशरिथ गऽयि वान व्वस्तुॅकार।।

⁂

116

वुछ वुछ पानो होश कोनुॅ ओयो,
आऽकलव तवकल कऽरिथ वाऽज्य हान।
गटि हुँदि गाटुॅजारुॅ पान ति खट्योयो
प्रज़ ज़ान मऽशरिथ कऽरुॅथ परज़ान।।

⁂

(114)

سونٛتہٕ وَلاگُل پھوٚلۍ وونٛدکِس باغس
مَن پوشِنوٚل دَرِ ترٛاگَس پیٹھ
کَن کوٚستوٗر لولہٕ لول وُزِناگَس
ہَہہ وَل سوٚرَٹھ آگَس میٹھ

(115)

خٲرہٕشنِ دوٚ ژھے لوکٕٹ مُرگَیہ
لَنٛجے ویتٕرُن کُلہِ کےٚ ہیار
ترٛاگنِس پالتَس خارِمے ہٕریپّیہ
شُرُس پُشرِتھ گَییہِ وان ووٚستہٕ کار

(116)

وُچھ وُچھ پانو ہوش کوبہٕ اولیو
عاقلوَ توَکل کٔرِتھ دٲج ہان
گَٹہٕ ہٕنٛدِ گاٹہٕ جاپٕہ پان تہِ کھٹیشلیو
پرٛز زان مُشرِتھ کٔرِتھ پرٛزان

117

ललि ललुव ल्वलि लालय,
मऽल्य् ह्यो'तुन म्वलुॅविथ लाल।
परमुॅ आनन्द रो'ट नंदुॅलालय,
रंगुॅ रंगु न्यामुॅचव़ ख्योवुन साल।।

✡

118

रो'फ त्रो'प दियतन कोताह जंदस,
रंग तुॅ रंगुॅवुॅनय नो'व बनि मा।
नार ज़ाऽल्य्तन प्रथ कुनि अंदस,
वंदस रय्तुॅकोल अन्द्या ज़ांह।।

✡

119

मेलान नाव सत्ग्वरुॅ वानय,
द्यानय रटुन मन गूपाल।
ब्वदि म्वख्तुॅमाल रोज़ फिरानय,
मस चावि पानय बऽनिथ कुलवाल।।

✡

(117)

لَلہِ لَلوٗ لولہِ لالےَ
مُلی ہیثۄتُ مو لوِتھ لال
پرمہٕ آنَنَد رۄٹ نَثدلالےَ
رَنگہٕ رَثگہٕ نیا مثرَو کھیثوٗن سال

(118)

رۄف ترۄپ دِی تَن کوتاہ جَبثدَس
رَنگ پتہٕ رَثگہٕ ونےَ نۄو بتہٕ ما
نار زآلی تَن پرٕتھ کُنہٕ اَثدَس
وَثدَس رہتہٕ کول اَثدِیا زاثہٕ

(119)

ناو میلان سَت گوٗرِ وانےَ
دِیالتَ رٹُن مَن گوٗپال
بوٗدِ موختہٕ مال روز پھرانےَ
مَس چاوِ پانےَ مُبنِھ کَلہٕ وال

120

ब्रम त्राव साक्षात करतन ब्रह्मय,
अहंबावुॅ सूॅत्य्न गछ़ान बरहम।
वुजुॅनाव ओइमुॅ सूॅत्यन रुमुॅ रुमय,
मूह दज़ि सू वज़ि बनि सूक्षम।।

⁂

121

बावुॅक्यन पोशन करु अंबाऽरी,
सालय अनतन पनुन सरकार।
लोलुॅक्य बाऽर्य खारु नखुॅं साऽरी,
बनि यखतियाऽरी च़लि दो’गन्यार।।

⁂

122

छुख कवो पानो गोमुत वुबाऽली,
यशि मानुॅ आवेज़ खो’टुॅरुथ पान।
वाऽंसि सो’म्बरिथ पानुॅ चुॅ खाऽली,
मऽशरिथ क्याज़ि गोख पज़रुॅच ज़ान।।

⁂

(120)

بَرم تراو ساکھیات کرتَن ژِہمے
اَہم باوٕ سیتِن گرژھان تَرٕہَم ؛
وُزٕ ناو اومہٕ سیتِن رُمہٕ رُمے
موہ دَزِ سۆ وَزِ نَینہِ سۆ کھسَم

(121)

باوکِن لوشَن کَرٕو اَنبآری
سالےٚ اَنتَن پُنٕ سَرکار
لوکِہ بآری کھارُو نَکھہ سآری
بَنہِ بَختیآری ژُلہِ دۆگُنیار

(122)

چھُکھ کَوٕو پانو گومُت وُبآلی
لَیشہِ مانہٕ آوِیز کھوٚرُتھ پان
وآلشہِ سۆشُبرِتھ پانہٕ ژِرِخآلی
مُشرِتھ کَشیازِ گوکھہ نَزرِچ زان

123

मन छुय पारुद छुना कुनि दरान,
डलान तुॅ च़लान छुय ओरुॅ योर।
बावनायि रटुख सत्‌ग्वरुॅ च़रण,
तिमुॅनुॅय सूॅत्यन रूज़िज़ि लोर।।

✡

124

नाव दरान छय नो गुॅतस,
लूकुॅ शतस पोशि क्याह अख।
वुछ मो मतस थफ कर सतस,
व्वंदुॅ रछुख दिख मो ज़ख।।

✡

125

अब्यासुॅ वो'थ आगरुॅ लये,
गगनस सूॅत्य् गव अऽगनस म्युल।
शिव शक्ती गऽयि सूॅत्य् प्रये,
स्वय कऽर क्रे'ये रोवनुॅ ख़्यो'ल।।

✡

(123)

مَن چھُے پارٕد چھُپنا کنہٕ دَران
ڈُلان تہٕ ژَلان چھُے اورٕ یور
باوناہٕ رُٹکھ سَت گژھِن
تِمہٕ نےٚ سٕتِن رٔوزی زِ لور

(124)

ناو دَران چھَے نوٚگتَس
لوٚکہٕ کَشتَس پوشہٕ کشاہ اَکھ
وُچھ مو مَتَس تھَپھہ کرِستَس
ووٚندٕ رَچھُکھ دِکھ موزَرخ

(125)

اَبیاسہٕ ووتھ آگرٕ لیے
گگنَس سٕتی گوٚ اَگنَس میُٚل
شِو شَکتی گیہٕ سٕتی ترٕیے
سوے گرگڑیے رووٕ نہٕ کھیوٚل

126
अऽलिफस मीमस मंज़बाग ‘हय’,
‘हय’ त्राव ‘वाव’ लाग, च़लि अड़ॖ खय।
ब्रमस मंज़ बाग लागुन यि ‘हय’,
अऽथ्य् सॊॅत्य पानो गछ़बा लय।।

* * *

127
युस दशिवीरस व्वन्दि रऽटिथ,
ब्यंदॖ से’न्दि नावे तन।
सुय मनॖवीरस ज़ेरि पावे,
गछ़ि पो’शिस बऽनिथ ज़न।।

* * *

128
यिमनॖय रूदी जुव तान वन्दन,
तिमय अज़ हा करान ग्रार।
पानो थवॖनी कथ छिय बन्दन,
कलियुगॖ कऽडिथ पूरॖ काड।।

* * *

नोट :– “हय” (ह) (उर्दू अछुर)

(126)

أَلِفَس میمَس مَنٛز باگ حَے
رُح ، ترٛاو ، و ، لاگ ژٕلہِ اَدٕ کھے
بٕرمَس مَنٛز باگ لاگُن یہِ حَے
أَتھی سِتی پانٕو گژھہَ بَالے

(127)

لیُس دَشہِ وَرِس وۄشِدِ رٕٹھ
وۄنٛدٕ سٕینٛدِ ناوے تَن
سُے مَنہِ وَرِس زیرِ پادے
گَژھہِ پۆشِس اُبنِتھ زَل

(128)

سِمٕنے رۄدی زُو جان وَندَن
تِمٕے اَز ہاکرٲن گرار
پانٕو تھۄنی کَتھ چھِی ہَندَن
کَلہِ لیہِ گۄڈِتھ پۆرِ کاڑ

129

ज़रुॅ ज़रय ज़बर वुछुम,
ज़रुॅ ज़रय ज़ो’रुम नो।
ज़रुॅ ज़रय को’रुम सरय,
रज़ि वरुॅय च़ो’लुम नो।।

* * *

130

अऽन्दरी अऽन्दरी गोरुम तुॅ दोरुम,
फ़र्शस वर्थुॅरुम अऽन्दरी पान।
अऽन्दरी मॅनु राज़ॅय मोरुम,
अर्शस खोरुम अऽन्दरी प्राण।।

* * *

131

यिय न्यबर तिय अन्दर छुय,
गटि छुय खो’टमुत पज़रुक पान।
बे पर्दय अपज़्युक गरुॅ छुय,
अऽन्दरिमि दीशय तीर्थ ज़ान।।

* * *

(129)

زَرٕ زَرَرے زَبَروٗ چھُم
زَرٕ زَرَرے زۆرُم نو
زَرٕ زَرَرے کۆرُم سَتَرَے
زَرِٕ وَرٕے ژۆلُم نو

(130)

أنٛدری أنٛدری گوٗرُم تتہٕ دوٗرُم
فَرِشتَس وَتھٕرُم أنٛدری پان
أنٛدری مَنٛنے رازٕے موٗرُم
عَرِشَس کھوٗرُم أنٛدری پٕران

(131)

یِیی نبَر تِتی اَنٛدَر چھُے
گٹہِ چھُے کھوٗٹمُت یَزرُک پان
بے پَردَے اَیژُک گَرٕ چھُے
أنٛدرِمہِ دِلشتے تِپَرتھ زان

132

नय छ़ो'टुम नय खो'टुम,
नय रो'टुम दे'ह अभिमान।
ये'न्द्रे'य पन व्वटि रो'टुम,
अदय साऽंपुन सूक्ष्म प्राण।।

⁂

133

सत्न अऽचि़थ सध वुजॅुनोवुम,
सति रंगय स्वनुॅ सुंद पोर।
सथॅुय सास पजॅुनोवुम,
बो'ज़ प्रोवुम ब्रह्म च़वपोर।।

⁂

134

सू सू करान सोदुम शो'दुय,
बूॅ बूॅ म्वच़योम बुतराऽचॅुय।
न्यामऽच़ त्राऽविथ ख्योवुम हो'दुय,
अदय प्रदे'य तथ गऽचॅुय।।

⁂

(132)

سَنے ژھوٗٹُم سَنے کھوٗٹُم
سَنے رَوٗٹھُم دیٗہہ اَبِمان
ٹیُشدریٗیے پَن ووٹِہ رَوٗٹُم
اَدَے سآئثپنُ سوَکھِم ثرِپان

(133)

سَتَن اُژِتھ سَت وُژِنوٗدُم
سُتِہ رَنگے شوٗثِہ سُنڈ پوٗر
سَتھے ساس پَرژِنوٗدُم
لوٗز پژوٗدُم بژہم ژو پوٗر

(134)

سو سو کَران سوٗدُم شوٗدُے
بیِں بیِں موژِیوم بُتر آژِے
نشائمژ تژآوِتھ کھیشوٗدُم ہوٗدُے
اَدَے پژ دییہِ تَتھ گرژے

135

पांछ़ त्राऽविथ शे'यिमिस शमय,
शिव दीशे प्यठ सु शे' ।
शे'न ब्रह्मनि लीलायि समय,
लालुॅ लये शे'न पतुॅ शे'।।

✡

136

इडा पिंगला नखो चित्रा,
डखो बज्रा सुषमना।
थखा कऽडिथ वले हः अखा,
पखा लग्यस ब्रह्मुॅ नाऽड़ी।।

✡

137

सतन लूकन छ़वदाह बवन,
आकाश सथ ह्योर पाताल सथ।
'शे': शो'मरिथ प्रय बर सतन,
स्वय छय शतन कुनी कथ।।

✡

(135)

پانٛژھ ترٛاوِتھ شٮٚیمِس شَمے
بِشو دلِشے پیٹھ سہ شٔے
شٮٚن بٔژ ہمنہٕ لیلایہ سَمے
لالہٕ لیَے شٮٚن یَتہٕ شٔتے

(136)

اِڈا، پِنٛگلا، نکھیٚے چیترا
ڈٔکھے بَجرا سُشُمنا
تَھکھا گُٹرِتھ وَلے ہَہ اکھا
پَکھا لگبس بٔرہمہٕ ناڈی

(137)

سَتَن لوکَن ژھ داہ بوَن
آکاش سَتھ ہیٚوٚر پاتال سَتھ
شٔتے شوٚمرِتھ پٔڑے بَرسَتن
سوے چھے شُتَن کُنی کتھ

138

वछ़ि वाऽलिंजि द्युतमस को'छुय,
ये'छि को'रमस पछि पाऽराव
हाऽरथ आऽखुॅर द्रॉव यि पो'छुय,
सनतो ये'ति छा कुनि ठऽहराव।।

✡

139

शम्बवी मुद्रायि सुर्रात खारुन,
सतिय प्रखटावुन अऽतिय आकार।
प्रणवय प्राण आहार करुॅनावुन,
रुमुॅ ज़पुॅनावुन छ्वपि ओइमकार।।

✡

140

य्वसुॅ रऽन्य साऽमियस शिवुॅ रूप ज़ाने,
रनि सु ज़ाने शक्ती रूप।
अन्न दन तन मन तति कति फाने,
दयस तिय छुय पोश दीप दूप।।

✡

(138)

وَژھِ وٲلِنجہِ دثُیتمَس کَرژھی
ییّژھِ کوّرمَس پَرژِھ پٲراو
حٲرَتھ آخر دژاو یہِ لوّژھے
سَن تو ییّتہِ چھاکُنہِ ٹھٕہراو

(139)

شَمبُوٕی مُدرایہِ سَرَت کھارُن
سَتی پژکھٹاوُن أتی آکار
پژلوٕیے پژان آہار کرَناوُن
ژُمہِ ژَپہِ ناوُن ژھوپہِ اومکار

(140)

یوسہِ ژٕئی آمِیَس شِوٕ روٗپ زانے
رَنہِ سُہ زانے نَشکھتی روٗپ
اَنَ ، دَنَ ، تَنَ ، مَنَ تَتہِ کَتہِ چھانے
دَلیَس دِتھ چھُے لوٕش ، دِیٚپ دوٗپ

141

स्वख द्वख ह्युव ज़ान मा गछ़ कोशन,
तोशन रोशन करुस माल।
गलान पान ज़्यादय जोशन,
होशन तॅु बोशन करुस साल।।

✡

142

सातॅु सातय साथ ज़ोनुम,
सॅूती मोनुम राथ तॅु द्यन।
हनि हनि कनि मोनुम,
ब्यन ज़ोनुम नॅु अखा क्षण।।

✡

143

ह्युवुय ज़ोनुम खालॅु खातय,
द्वदॅु बतय आपुरमस।
सु रूद अऽत्य् तय बॅु गोस छ्यतय,
से'न्धि ग्वतय द्योवमस।।

✡

(141)

سۄکھ دۄکھ ہیٚوٗزان ماگرٕژھ کوشَن
تۄشَن روشَن کرُس مال
گَلان پانٛ زِیادَے جوشَن
ہوشَن تہٕ لوٗشَن کرُس سال

(142)

ساتہٕ ساتَے سات زونُم
سٕتی مونُم راتھ تہٕ دیٚن
ہَنہٕ ہَنہٕ کَنہٕ مونُم
بیٚن زونُم نہٕ اَکھ کھیٚن

(143)

ہیٚوٗے زونُم خالہٕ خَطے
دۄدٕ بَتے آپرُمَس
سۄ رۄد اُتی تَے یہٕ گوس تٕربھتَے
سٔیندِ غوطَے دِیُومَس

144

वऽन्य वऽन्य वो'न द्योवुम,
कनुॅ वऽनिमस गऽन्य् नाम।
मनि गामय हनि सोवुम,
रनि प्रोवुम सत्‌दाम।।

* * *

145

रुमुॅ रुमय रमुॅनावुन,
तपुॅ रावुन द्वादुॅ दीश।
प्राणुॅ प्रणुॅवस आपरावुन,
बोजुॅ नावुन व्वपदीश।।

* * *

146

तमं वुज़े सऽज़रावुन,
राजुॅ हज़े नारुॅ सूॅत्य।
सोज़ वुज़े बोजुॅनावुन,
शीतुॅ प्रज़े ज्ञानुॅ ज्यूत्य्।।

* * *

(144)

ۆنۍ ۆنۍ ووٚن دیٚوُم
کَنہٕ ۆنۍ مَس گٔنۍ منام
مَنہٕ گامےَ ہیَنہٕ سوُوُم
رَنہٕ پیٚڑوُوُم سَت دام

(145)

رُمہٕ رُمےَ رَمہٕ ناوُن
تَپہٕ راوُن دۆادٕ دلیٖش
پٔرانہٕ پٔرتہٕ وَس آپراوُن
بوزٕ ناوُن دوہ پدلیٖش

(146)

تَمَ وُزے سٔزراوُن
رازٕ ہَزے نارٕ سیتہٕ
سوتٕ وُزے بوزٕ ناوُن
سشیپتہٕ پٔرزے گیانہٕ جوٚرٕ

147

दनि दने दनिरावुन,
ड़्यून पावुन कुनि वीश।
मन मऽस्ती मऽचुॅरावुन,
ज़्वन थावुन कुनुय ईश।।

◆

148

गंजुॅ बानय दिथ छु ठानय,
वानु वानय म्वलुॅव्य ज़्यन।
बोशि मुॅच़ॅरुस होशि ठानय,
जोशि पानय तचुॅर्य ज़्यन।।

◆

149

गोशि गोशय जोश खारुस,
अन्दुॅ रटुन मन तुॅ कन।
ज़ाऽन्य पनन म्वखतुॅ तारुस,
प्वखातुॅ करुन ओम पन।।

◆

(147)

دَنہٕ دَنے دَنہٕ راوُن
ژِلیوٚن پاوُن کنُہٕ ولپش
مَن مئستی مُشرِ راوُن
ظوٚن تھاوُن کُٔنِے الپش

(148)

گَنٛجہٕ بانۓ دِتھ چھُٹھانۓ
وانہٕ وانۓ مولوی زبٕن
بوٚشہٕ مُشرُس ہوشہٕ ٹھانۓ
جوشہٕ پانۓ ٹُٔژرِی زہٕن

(149)

گوشہٕ گوشتۓ حوٚش کھارُس
اَندِ رَٹُن مَن تہٕ کَتَن
زآنی پَنُن موٚختہٕ تارُس
پوٚختہٕ کرُس اوم پَن

150

वादॅु कऽरिथ प्यादॅु गऽयस,
सादॅु त्राऽवॅुम चाऽन्य व्यन।
वाऽसॅु वुडरिथ होशि पे'यस,
वऽस्य गऽयस ह्यथ ईश र्‍यन।।

⁂

151

मूलॅु रटुन लंजि मॅु च़ारुस,
द्वदॅु वाने सगॅुव्य ज़्यन।
फल वुछिनय हलम दारुस,
कलमॅु लेखिय नादॅु ब्यन्द।।

⁂

152

श्रोच़र करान वृती मो'चॅुम
रॅुच़र कॊछुम कायाये।
अऽन्दरिमि छे'चरॅु बुदी हो'चॅुम,
शिक्षा दिचॅुम प्रज़ाये।।

⁂

(150)

وادِ کُرِتھ پیادِ گیئَس
سادِ ترٗآ وِم چائی وِن
وآلشہِ وُڈِرِتھ ہوشہِ بیئیس
وُسی گیئَس ہیتھ الیشہِ رِن

(151)

مؤل رَٹُن لَنجہِ مہِ ژارُس
دہ دِ وانے سَگوزِن
پھَل وُچھنےَ ہَلَم دارُس
قَلمہِ لیکھِی نادِ بیشد

(152)

شڑوژرَ کَران وڑتی موژم
پڑدَرَ کو ژچھُم کایاسیے
اَنڈرِمہِ ژھیچر بُدی ہوژم
شیکھیا دِژم پڑزاییے

153

नो’व नो’वराऽविथ प्रोन मऽशरोवुम,
ज़ाऽनिथ लोगुम बे ज़ानय।
गाटुल पान गटि गो’टुॅरोवुम,
पर सऽच़ ख़्योवुम खज़ानय।।

◆

154

सऽदरय व्वदुॅर्य गुरिस कर ज़ीन,
लागुस बेनवा बोज़ुस बीन।
प्रणवय पो’ज़ पज़ि पापुॅ हीन,
रज़ि खसि वे’दि वे’दि गछ़िनो क्षीन।।

◆

155

मो दि व्वथबव अथ मनुॅ बाज़स,
नऽच़नि ह्यडरव नेरि क्याह।
क्वम्ब खुम्बय तील्यज़ि राज़स,
शिव शक्ती मीलिथ सुः हाः।।

◆

(153)

تۆو نۆور آدِتھ پژون مُشرووُم
زآنِتھ لوگُم بے زرانے
گاٹلُ پان گَٹِہ گَٹے رووُم
پرَسُتر کھیشووُم خَترانے

(154)

سٔدرَرے ووڈِری گُرِس کَرزِین
لاگُس بے نوَح لوزُس بین
پژنوَے پوّز پژ پاپہ ہین
رَزِ کھَسہِ وِیدِ وِیدِ گرتھِ توکھین

(155)

مودِ ووتھلو اَتھ مَنہ پارَس
نُرتہ ہیڈرو تیسِر کیشاہ
کومب کھُمبے تیلیِ زِ رازَس
شِوشکھتی میلِتھ شوملہ

156

हख दिच़ चोपाऽन्य् चमडुॅ बेकार,
कऽरिथ श्राख मो'न्ड पुज गव मार।
नफच़्चव खार हे'ऽच खर्चिथ द्यार,
आदम मरि ज़न दयस बेज़ार।।

✡

157

बो'न्बंरुॅनि श्रॅूफल प्रकरम नुॅ कऽर्यज़े,
अऽन्दरी दाऽर्यजे स्वन्दरीय रॅूफ।
लयि क्रये प्रय तस बऽर्यज़े,
ब़ावुक सो'र्यज़े दीप तय दॅूफ।।

✡

158

अथापय रटुन द्यानुॅ सथापय,
अरंगय रंगुन पानुॅ स्वरंगय।
अज़ातय थावुन प्रावुन अपातय,
अवेशय सु छुय पानय स्ववेशय।
अभंगय सु छुय पान प्रावुन स्वसंगय।।

✡

(156)

ہَکھ ڈِر چوپاۓنی چمَرطے کار
کُرِتھ ٹشراکھ مؤٹنڈ پچُ گوَ مار
تَقڑو خار ہیٹر خَرچیتھ ڈِیار
آدَم مرِزَن دَلیسَ بیزار

(157)

بوُثبرِنہ ٹشرِ چَل ٹرگرَم گرِی زرے
اُنڈری دآری زرے سوٹدری رِپچھ
لیہ گرٹیے پڑے لتس تُری زرے
باؤک سوری زرے دیپ آتے دیچھ

(158)

اَتھاپے رَٹُن دِیان سَہتاپے
اَرنگے رَنگنُ پان سرَ ٹنگے
اَذاتے بھتاوُن پڑاوُن اَپاتے
اَولیشے سُہ چھپے پاتے سو وَلیشے
اَٹنگے سُہ چھپے پان ٹراوُن سو ٹنگے

159

पानय बिहिथ छुय दर्वेशो,
अमऱ्यतुॅ केशो रऽटिथ दार।
पर्ज़नुॅ करान मनुॅ प्रवेशो,
हंसुॅ गन्डुॅ लगि ब्रह्माण्डुॅ दर्बार।।

✡

160

मनुॅ ज़्वल गछ़ान अऽनिस पानय,
नऽनिस ताफ तूॅर सोज़ ज़ानय।
छे’निस ने’न्दुॅर खाकि महल खानय,
अभ्यासुॅकि आलुॅवुॅ प्राव जानानय।।

✡

161

नगारय नऽगरुॅ द्युतुम,
ताम अऽकिस ति व्यो’चुम नो।
बे’ नामय हो’स मो’तुम’
म्वलस ति काऽंसि पो’चुम नो।।

✡

(159)

پانے بہتھ چھےٚ درویشے
اَمرِ ہتہٕ گٔیشے ژٕٹِھ دار
پَرزٕنہٕ کرِان مَنہٕ ثرویشے
ہَشہٕ گَنڈٕ نگہٕ بٔرہمانڈٕ دَربار

(160)

مَنہٕ زٕول گرٕھان أنِس پانے
ثٕنِس تاپہ ترٕ سوز زانے
چھیٚنِس نیٚشہٕ رخاکِ مُحٔل خانے
اَبیاسکِ آلوٕ پٕرا وجانانے

(161)

نگارَے ثُنگرِ د ثیُتُم
تام أکِس تہٕ دیوٗثُم نو
بےٚ نامے ہوٗس موٗتُم
موٗلِس تہٕ سآلِسہٕ پوٗثُن نو

162

कलि कालुक कलियुग राज़य,
स्व कलि स्वकृऽच़ प्रसादय।
वावॅुनि बवंरय क्व कलि व्ववादय,
छ़व्‌पि प्राव आनन्द अगादय।।

* * *

163

ज़ाऽनिथ बो'ज़वानॅु पो'ज़ क़ोनॅु बोवुथ,
बे' बो'ज़ ख्यथ गऽयि हालव फल।
स्व वृऽच़ तन मन कोना शो'ज़रोवुथ,
मल वानि कल यऽच़ द्योवुथ तल।।

* * *

164

पांचॅुवॅुन्य् गुर्यन कर कुनुय ज़ीन,
प्यठॅु सवारॅुय गछ्‌ने आऽदीन।
बावॅुय थावुन ज़न मिस्कीन,
सारिनॅुय दीशन बोजुस ब़ीन।।

* * *

(162)

کَلہِ کاںٛگ کَلہِ لیوگ راژَے
سوٚ کآلی سوٚ کرٛئژ پرٛسادِے
واوِنہِ ہَتھبوٚرَے کوٚ کَلہٕ ووادَے
ژھوٚپہٕ پرٛاد آنَنٛد اَگادَے

(163)

زٲنِتھ لوٚز وانہٕ لوٚز کونہٕ بوٗتھ
بےٚ لوٚز کھیتھ گئیہِ ہالوَ پھَل
سوٚ وزٔتر تَن مَن کو ناشوٚز روٗتھ
کَل وانہِ کَلہٕ ئژر دلیوٗتھ تَل

(164)

پانٹژِنی گرُبن کَرَ کُنُے زیٚن
سیٹھ سُوارِسے گرٹھَن آدیٚن
باوِے تھاوُن زَن مسِکیٚن
سارِنے دُشَن بوزُس بیٚن

165

गगुॅरस हगुर ज़ान मन तुॅ तन,
छ़लस लगि तय वेशन अरपन।
प्वर्षस दुॅय गलि प्वर्षोत्म,
पर कल ब़ो'ज च़लि पारब्रह्म।।

* * *

166

क्रय अय कऽर्याज़ि काऽंसि हुॅन्ज़ि पुछ़े,
अन्न अय दानस दिज़े द्वछ़े।
दनुॅ दान दिज़ि यिय चन्दुॅ पच़े,
ज्ञान तऽस्य् दिज़े ये'स्य हो वे'च़े।।

* * *

167

त्रु बऽर्गस द्वरगुॅ नाथस,
बऽर्गुॅ बऽर्गुॅ करुस क्रय।
सासुॅ बऽर्गुॅ स्वरुॅ सऽत्य नाथस,
प्राण अर्गुॅ लाऽगिथ जय।।

* * *

(165)

گگرٕس ہگرُ زان مَن تہٕ تَن
ژھَلسَ نگہٕ تےَ ویشنَ اَرَن
پوٚرشس دِیےگلہٕ پوٚرشوتَم
یَرکل بوٚزٕ ژٕلہٕ پار بٕرٕ ہَسم

(166)

کرٕے اَے کرٕی زِ کاٗلشہٕ ہنزٕ پُژھے
اَن اَے دالتَس دِزٕے دوٗژھے
دَتہٕ دان دِزِ ہیی حَشٕد پَژٕے
گیان تسٕئ دِزٕے لسٕئی ہو ویٚژٕے

(167)

ژٕ ٹرگس دوٚرگہٕ ناتھس
ٹرگہٕ ٹرگہٕ کرٕس کرٕے
ساسہٕ ٹرگہٕ سوٚرٕستی ناتھس
پٕران اَرگہٕ لاگتھ جے

168

को'स्तूर ति बोलि कलान,
कुस छु सनान क्याह छु सथ।
माज़ हऽरिथ रथ छु मलान,
कस छु छ़यनान अतुॅगथ।।

✡

169

अकुॅलि रो'स्तुय शक्ल क्याह,
स्व अकलि नकुॅल छा।
शालस खाऽसिथ छ्वह क्या,
ब्याख बेकुॅल ज़ानुन मुॅ ज़ांह।।

✡

170

आसि ये'लि पान पूरि परमानय,
चूरि जानानय रोज़्या ज़ांह।
पऽहऽल्य वुछान पऽरी मऽहल खानय,
अऽन्दुॅर्य पानय खालुॅय क़ांह।।

✡

(168)

کوٚستوٗر تہِ لولہِ کَلان
کُس چھُ سَنان کیٛاہ چھُ سَتھ
ماز ہٲرِتھ رَتھ چھُ مَلان
کَس چھُ ژھبنان اَتہٕ گَتھ

(169)

عَقلہِ روٚستے شُکَل کیٛاہ
سو عَقلہِ نَقلِ چھا
شالس کھٕسِتھ ژھوہ کیٛاہ
بیٛاکھ بیکِل زانُن مہٕ زانہٕ

(170)

آسہِ بیٚلہِ پانہٕ لوٚرِ برِ مانے
ژوٚرِ جانانے روز یا زانہٕ
پٔہلی وُچھان پٔری مَحَل
أندرِ کہ سَنانے خالے کانہٕ

171

पटॅु रो’स्तुय ग्रटॅु ना फिर्यज़े,
काऽंसि पलज़े थऽज कादस।
अन्तॅु रो’स्तुय वोन्ता सो’र्यज़े,
अदॅु ना मऽर्यज़े मरनाथस।।

* * *

172

वटॅु मटस सटॅु नो कऽर्यज़े,
मावॅु दावय हऽर्यज़ि नॅु ज़ांह।
व्यथॅु वाऽन्य नाबद नो कऽर्यज़े,
दहानस बऽर्यज़े पानस सु हः।।

* * *

173

वनॅुनॅु वछस को’रुम गछा,
द्यये दोरुम मो’हरम गऽय।
रछि कऽरिथ थोवुम पाशाह,
तिमय स्वछा कऽरिथ गऽय।।

* * *

(171)

پَٹھہٕ رۆستےُ گرٹھہٕ ناپھری زرے
کأنُسہٕ پَلزے تئجُ سَنادَس
اَنتہٕ رۆستےُ ووٗنتا سۆری زرے
اَدِ نامُری زرے مَرَناتھَس

(172)

وَٹہٕ مُٹسَس سَٹہٕ نوکرٔی زرے
ماوِ دأوی زرے ہٕرٔی زِ بہٕ زاثہہ
وبھتہٕ وأنی نابَد نوکرٔی زرے
دَہأنسَن ہٕرٔی زرے پانَس شوہَہ

(173)

وَنتہٕ وُچھَس کتورُم گمھا
دیثے دورُم مۆحرَم گئے
رَچھہٕ کُرِتھ ہتووُم پاشاہ
تِمے سوٗ چھا کُرِتھ گئے

174

दरपर्दु वछस हरदॅु लगे,
दर्दॅु वावस बनि क्याह।
तस ख्वदॅूबीनस माहजबीनस,
दोद सीनुक ननि ना।।

* * *

175

हु अऽन्ज़स नाऽल्य् लर्जुन ज़ाल गोम,
मन कंगाल गोम ज़रस क्याह।
च़्यतॅु सुमरुऽच़ नफचुन बाल प्योम,
फिरिथ नाल गोम स्वरस क्याह।।

* * *

176

नादानॅु आनन्दॅु दामा सो'र्यज़े,
आत्मॅु धर्मस बऽर्यज़े प्रय।
स्वन, ऱ्वफ, ब्वद, मन पर्नॅुनुय गऽर्यज़े,
अद्यात्मॅु यूगॅुच कऽर्यज़े क्रय।।

* * *

(174)

دَرپَردٕ وَچھس ہَردٕ لَگے
دَردٕ داوَس بَنہٕ کیٚشاہ
اَتھ خوٚردٕ بیٚنَس ماہ جیٚنَس
دودٕ سُیٚنک نَنہٕ نا

(175)

ہُہ اٖنزَس ناٲلی لَرزُن زال گوم
مَن کَشگال گوم ژَرَس کیٚشاہ
ژیتہٕ سُمٕرژ تَفرُن بال پیوٚم
پھِرتھِ نال گوم سوٚرَس کیٚشاہ

(176)

نادانہٕ آنَندٕ داما سوٚری زرے
آتمہٕ دھَرمَس بُری زرے ژرے
سوٚن، روٗپھ، لوٚہ، مَن پَنٕنۍ گُرۍ زرے
آدیاتمہٕ لوٚگنٕچ گُری زرے گژے

177

संगमुॅ स्वधो बुधा छे'ल्य्थुॅय,
गुप पान वऽल्यथुॅय संतोशय।
पादकी गर्दा ग्वरुॅसुॅन्ज़ मऽल्य्थुॅय,
हनहन फो'लुॅरिथ वन पोशिय।।

✡

178

आच़ार, व्यच़ार, श्रोच़र थोवुम,
ज़्वनुॅ करनोवुम मन व्वपुॅकार।
प्राणुॅ आहार पऽहरुॅदार करुॅनोवुम,
नो'न अर्दुॅ प्रोवुम सथ ग्वरुॅ द्वार।।

✡

179

ग्वरुॅ द्यान मो'टिथ बूतल वऽटिथ,
आदि नाथस नमस्कार।
ब्रह्मुॅ ग्रंथ मूलादारुॅ रऽटिथ,
हठुॅ छ़टि प्रवुॅ ओंकार।।

✡

(177)

سَنٛگمہٕ سوٚ تھےٕ گَرٛتھ ہُتھ چھُلی تھےٕ
گُپ یانٛ ڈٕلی تھےٕ سَنتوشَے
پادِکی گَرداہ گوٚہٕ سِنٛز مُلی تھےٕ
ہَن ہَن پھوٚلرِتھ وَن لپوشی

(178)

آژار، وِژار، شٕروٚژرَ تھوٚوُم
ظوٚہنہٕ کَرِنوُوُم مَنٛ ووہِ پہٕ کار
ژرانہٕ آہار یُہِ دار کَرِنوُوُم
نوٚن اَدِ ژِروُم سَت گوٚہٕ دار

(179)

گوٚہِ دِیان موٚٹھِتھ بوٚتَل وُٹھِتھ
آدِ ناتھَس نمَسکار
ژرٕہمہٕ گَرٛنتھ موٚلادارِ رُٹھِتھ
ہَٹہٕ ژَھٹہٕ ژرِوِ اومکار

180

ज्ञान मऽन्द्य मऽन्द्य ज्ञाऽनियव थो'वुय,
पऽंडितव थोवुय गुरसस द्यान,
थऽन्य् पानुॅ यूगियव प्राऽवुॅय
कऽन्य रूदिय अऽन्य प्रचुॅवान।।

* * *

181

प्रकृऽच़ ज्ञानस यूगय सनुस,
मिथ्या त्राऽविथ श्वज़रुन पान।
गुरुस त्राऽविथ थनि सनुस,
पानुॅ बनुन ज्ञानुॅ प्रदान।।

* * *

182

सऽन्दरिथ तो'न्दरस व्यतय नार गोम,
पज़रुक सार गोम अपज़िस तल।
स्वर्नुॅय गऽरिथ खार दिथ मार गोम,
मंज़ बाज़ार गोम कऽरिथ छ़ल।।

* * *

(180)

گیشان ٹُنڈی ٹُنڈی گیشا آنیو تھوۓ
ئیشڈِلوَ تھوۓ گُرسَس ڈیان
تھئنی پانہ لوگِلوَ پشرآوسے
گُنے رؤدی اُنے پڑژوان

(181)

پڑگُرژ گیشالنس لوگے سَنسُ
منتھیشا تڑآوِتھ شوزرُن پان
گُرُس تڑآوِتھ تھَنہ سَنسُ
پَانہ بَنُ گیشانہ پڑدان

(182)

سوثدری توثدرسس وبتہ نارگوم
پَزنگ سارگوم اَپزِس تَل
سوزری گرِتھ کھار دِتھ مارگوم
مَثز بازارہ گوم گڑِتھ ژھَل

183

ग्वरुॅ शब्दस युस निष्ठा थावे,
युस त्रो’परावे दारि तुॅ बर।
मनुक मनकुॅ तारी दावे,
सुय हो प्रावे मो़क्ष वर।।

⁂

184

कऽन्य् शे’छ वऽनिथ गोम मंज़ कनस,
हचि़ थफ कऽरनम मंज़ सऽहराव।
ठऽहराव दो’पनम कर मंज़ मनस,
अदुॅ मे’चि़ वनस मे’ ति सोन्थ आव।।

⁂

185

द्वह तारय छ़वह मे’ मो’रुम,
हरुद ज़ोनुम सोन्थ आम।
पर तुॅ पनुन वुम्बरि च़ोरुम,
हंसुॅ बऽनिथ काव द्राम।।

⁂

(183)

گوڑشَبدَس لیُس نِشٹھاٹھاوے
لیُس ترڑوپراوے دارِ تہٕ بَر
مَنُگ مَنکہٕ تاری داوے
سُے ہوپڑاوے موکھشّ وَر

(184)

گٔنی شَیّچھ وُنِھ گوم مَنشر کَنَس
ہَڑِتھَچھ گٔرنَم مَنشر صُحراو
ٹھُٔہراو دوّپتَم کَر مَنشر مَنَس
اَدِ میّشرِ وَلنَس مےّ تہٕ سوثھ آو

(165)

دوہ تارَے ژھوہ مےّ مورُم
ہَرُد زوثُم سوثھ آم
پَرتہٕ پَنُن وُمبرِ ژورُم
ہمَتہٕ ئنیتھ کاو دژام

186

म्वनुॅर्य ह्‌वनर हे’छिनि द्रायस,
शरण गऽयस सथ ग्वरुॅहन।
आदनुॅ आरदनि अन्दर चॖायस,
गाऽरिथ आयस साऽरिथ दन।।

* * *

187

द्वर्लब पानय स्वलब बने,
ये’लि गने तसुन्द नाव।
ब्वद्ध श्वदिय मन हा तने,
अदुॅ हो सने तऽम्यसुन्द बाव।।

* * *

188

वुलुॅमन्यन खाऽसिथ हना,
लाकम चाऽरिथ मूर्‌योम खोर।
मनटिनि जायि दिचॖोम मना,
बुॅ गऽयस फना सु द्राव ब्रोर।।

* * *

(186)

موتڑی ہونَر ہیّچھنہِ دڑالیَس
سَشَرَن گئیَس سَت گوہِ ہَن
آدَنہِ آرَدنہِ اَشدَرڑالئیں
گآَرتھ آلیَس سآرِتھ دَلن

(187)

دورلَب پانئَ سولَب بَنے
بیّلہِ گَنَے تَشُند ناو
بود شودِی مَن ہا تَنے
اَدِ ہو سَنے تمُئ شُند باو

(188)

وُلہِمُنی کھَئتھِ ہَنا
لاکَمَ چآرِتھ مؤرلیوم کھور
مَنتِڑنہِ جبایہِ دِڑوم مَتا
بہ گئیَس فَتا سُہ دڑاو ہڑوِر

189

गंगुॅ बलय गंगुॅजि वोन्य् चोम,
ग्यगुॅ वऽलिथ गुप सु वोन्य्।
गाहऽ प्रवे गो'ट दूर गोम,
अदय प्रज़्वुम ग्वफि गोसोन्य।।

✡

190

ओइंमय हमय यमय रमुन,
वोमय लमुन ह्यो'र कुन ज़ोर।
च़ोर त्राऽविथ पूॅन्च़िमि खांमुन,
शो'यमि शाह मुॅच़रांन तोर।।

✡

191

ग्वरन को'रनम यिय व्यपदीश,
ज़्वनुॅ पर दीशो वापस फेर।
च़ेनुन चे़'य मन्ज़ छुय ईश,
छुय च़े'य निश मऽ कर चे़'र।।

✡

(189)

گَنَشگہ بَلے گَنَشگجہِ دُونی چوم
گَبگہِ وآلیتھ گُپسُہ دُونی
گاہُہ پِڑوے گوٗٹاڈوٗر گوم
اَدَے پِڑزُوم گوسچہِ گوسونی

(190)

اُمَے ہَمَے یَمَے رَمُن
وُومَے لَمَنُ ہیشوَر کُن زور
ژور تڑآدِتھ پیشرِ خَمُن
شیّیمہِ شاہ مِژران تور

(191)

گوَرَن کوّرنَم ہِیی دوہ پدِلش
ظونہِ یَرَ دِش والِسَ پھیر
ژِینُ ژیّے مَنشر چھُے الیش
چھُے ژیّے لِش مَہ کَرَ ژیر

192

नार अऽंदरी सऽन्दरिथ थावान,
सुय प्रज़लावान द्वादुॅदीश,
वीद शास्त्र सुय परनावान,
छुय च़ेनुॅनावान व्यपुॅदीश।।

✡

193

यऽन्दुॅर अऽन्दरी कतुॅनावुन,
पनय थावुन ज़्वनुॅ कीश।
सुथुॅर वऽट्य वऽट्य ड़ेंजि थावुन,
प्राणुॅ प्रावुन त्रो'गुन वीश।।

✡

194

कलुॅय्वग पखांडस मऽ गारुस,
गृहस्ती छुय ग्वरुॅ व्वपदीश।
कथि मन्ज़य कथा च़ारुस,
च़ेनुन ग्वर छुय बदलिथ वीश।।

✡

(192)

نار أنٛدری شٔندرِ تھ تھاوان
سُے پٔژز لاوان دۆادِ دلیٚش
ویٚد، شاسترٕ سُے پٔرناوان
چھُے ژینہٕ ناوان دوہ پیدلیٚش

(193)

یئُندر أنٛدری کَتہٕ ناوُن
پَن تھُاوُن طۆنہٕ کیٚش
سِتھرٕ وُٕئی ڈیٚنجہٕ تھاوُن
پرانہٕ پراوُن ترٛۆگُن وِیش

(194)

کَلہٕ لۄگ پاکھَنڈَس مۂ گٔگارُس
گرٕہستی چھُے گورٕ وۄیدلیٚس
کَتھٕ مَنٛترٕ سے کَتھاژارُس
ژینَن گوٗر چھُے بَدلِتھ ولیش

195

गगनुॅ बलस अऽग्न लो'गुम,
सगनुॅ वो'थुम वारय वे'ह।
वगि रऽटिथ तगि दो'गुम,
ज्ञान वे'दे शीति वे'ह।।

* * *

196

स्वदीशो गगनुॅ दीशो,
दर्वेशो ब्रह्मुॅसरय ब्रह्महस।
त्रिगुणी स्वलबा तीतस,
स्थापस ज़गि आदारस नमस।।

* * *

197

आसि लीखिथ यिय ललाटस,
पूज़ि पाटस दूष क्याह।
नाव लऽजमुॅच़ आसि शाठस,
गाठ दियि तथ वाठ क्याह।।

* * *

(195)

گَگنہٕ بَلَس أگِن لوٚگُم
سَگنہٕ ووٚتھُم وارَے وٕتھہ
وَگہٕ زٕٹِتھ تَگہٕ دوٚگُم
گَشیانہٕ وٕیدَے شیٖتہٕ وٕیہہ

(196)

سوٚ دیشے گگنہٕ دیشے
دَرولیشے بژہمہٕ سَرَے بژہمَس
تژِ گُنی سوٚ لبا تیتَس
سَتھالبَس زَگہٕ آدارَس نمَس

(197)

آسہٕ لیکھِتھ سِی لَلاٹَس
لۆزِ پاٹَس دۆتش کشیاہ
ناو لَبجٕز آسہٕ شاٹھَس
گاٹھہ دِیہٕ تَتھ واٹھ کشیاہ

198

हठुॅ रऽटिथ पटुॅ मुॅ लेखुस,
नऽमिथ वनुस मूरिध काऽर।
दारि कऽडिथ बऽर्य अचुस,
रऽटिथ रोजुस ख़वरुॅ शोर।।

⁂

199

अन्दर अऽच़िथ स्वंदर खाटुन,
नवन द्वारन थऽविथ तोर।
गागुॅरि मन्जुॅय आगुॅरुॅ रटुन,
सुॅह बनान आऽसिथ ब्रोर।।

⁂

200

यस लगन आसि अग्न हिशो,
ग्वरय व्वपदीशो प्रावि सुय।
रावि नो अदुॅ पर दीशो,
शिवुॅ दीशो खारि सुय।।

⁂

(198)

ہَٹھہٕ رُٹِتھ پٔٹہٕ مہٕ لیکھُس
نٔمِتھ وَلنُس مۄرِی سکآر
دارِ گُنڈِتھ ٹُری اَژُس
رُٹِتھ روزُس کھورٕ شور

(199)

اَندَر أژِتھ سو ژَدَر کھٹُن
نَون دۋارَن ٹھُوِتھ تور
گاگرِ مَنزرے آگرِ رَٹُن
سہہ بَنان آسِتھ بژور

(200)

یَس لَگنہٕ آسہِ أگیت ہشے
گورَے وہٕ پدلِشے پژادِ سُے
راوِ نو اَدُ پیَسر دلِشے
سِشوٕ دلِشے کھارِ آسُے

201

सत्संगय रंग प्रावुन,
अंगय बस्मा मऽलिथ छुय।
गंगय वाञे मन नावुन,
बंगुॅ चावान चॖऽलिथ दुॅय।।

* * *

202

वे'थि गोमुत बठि खारुन,
यलुॅ मुॅ त्रावुन हाखल।
हटि रऽटिथ रथि खारुन,
फवलनुॅ नेर्यस कर्मुफॅल।।

* * *

203

गाशरिस अनुॅहारय,
होशदारव गोश थोव।
मन मऽस्ती गुफतारय,
नव बहारय होशिनोव।।

* * *

(201)

سَت سَثگےَ رَثگ پثراوُن
اَثگےَ لَبسائُلبِتھ چھےُ
گَثگےَ دانے مَن ناوُن
بَثگہِ چاوان ٹژُلِبتھ ڈُے

(202)

وٕیتھہِ گومُت بَٹھہِ کھارُن
یَلہِ مہِ تثراوُن ہا کھَل
ہَٹہِ رُٹھتھ رَتھہِ کھارُن
پھولتہِ نیرِبس کرَمہِ پھَل

(203)

گاشرِس اَنہارَ سے
ہوشدارو گوش تھوو
مَن مُشتی گفتارَ سے
نَو بہارَ سے ہوشہِ نوو

204

मे' मे' करा़न बुछिथ चो़'र गोम,
फो'र गोम करान वाहवेला।
ह्यनुर बऽरिथ अंदर मो'र गोम,
अऽंदरिम दो'र गोम दिथ खुल्ला।।

* * *

205

पनुन त्राऽविथ बे'यिस सनुन,
राज़दाऽरी वोन्त द्याव।
फ्यारय कऽड़िथ वारुॅ अनुन,
वछि अनुन पूरुॅ छाव।।

* * *

206

डीडय्वाऽनिय् बेडि च़ऽटिथ,
द्वार यलुॅ गोम व्यच़ारुॅ सूत्य।
मऽहल वानुॅच हेर रऽटिथ,
गुल फ्वलन अदुॅवारुॅ कूॅत्य।।

* * *

(204)

مےّ مےّ کَرَان وُچھِتھ ژوّر گوم
پھوّر گوم کَرَان واویلاہ
ہنزُ ئُبرِتھ اَنڈَر موّر گوم
أنڈرِیُم دوّر گوم دِتھ خُلاہ

(205)

یَپُن تڑآوِتھ بیّیسِ سَنُ
راز دآری ووثنتا دیاو
پھیارِے گُڈِتھ وارِ اَنُ
وَچھِ اَنُ لوُرِ چھاوُ

(206)

ڈیڑیوآنی بیڈِ ژُٹھِتھ
دؤار یَلہِ گوم وِشزارِ ستی
مَحُکَل خاچ ہیر ژُٹھِتھ
گُل پھوَلَن اَدِ وارِ کیتی

207

लादन त्राऽविथ सन संवादन,
मंज़ सम च़म आदन तस।
तन शो'मरिथ रम मंज़ पादन,
पूज़न शान्ति रूपुॅ अज़ो'न यस।।

✡

208

गृहस्तस नमुस दसबस्तय,
सरस थाऽविथ सरदाऽरी।
मोह क्रूध लूब करुन अस्तुॅय,
हरस त्राऽविथ ज़िमुॅवाऽरी।।

✡

209

दुर्लब छुनुॅ मंज़ सर्वआकारय,
न्य्राकारस मंज़ हनि हने।
व्वटि लब छ़ान्डुन हंसुॅ दर्बारय,
प्रज़लि ओंकारय मंज़ मने।।

✡

(207)

لادَن ترٛاوِتھ سَن سمۄادَن
مَنٛز سَم ژٕرَم آدَن تَس
تَن شۄمرِتھ رَم مَنٛز پادَن
لۄزَن شاشتہٕ رۄپہٕ اَرزۄن لَس

(208)

گرٛہستَس نُمُس دَستالَستےٚ
سَرَس تھُوِتھ سَردآری
مۄہ ، کرٛۄد ، لۄب کَرُن اَپتے
ہَرَس ترٛاوِتھ ذِمہٕ وآری

(209)

دۄہ رلَب چھُنہٕ مَنٛز سَرو آکارے
نِراکارَس مَنٛز ہَنہٕ ہَتنے
وۄہ ٹِلَب ژھانٛڈُن ہمیشہٕ دَربارے
پژرلہِ اومکارے مَنٛز مَنے

210

गटुॅ बालस गटुॅ हटे,
रटु छ़टे यऽन्द्रुॅ गूँ।
हटि छ़ो'किथ प्रणव फटे,
गाह छ़टे रामुॅ जू।।

✡

211

बानुॅ च़ऽलिथ पानुॅ थावुन,
राव रावुन अखा मुॅ क्षण।
मनुॅ मदहो'स ने'न्दरि सावुन,
ईश प्रावुन वीश त्रे' ग्वन।।

✡

212

अज़अय स्वरखा वायि मा बरखा,
बुडिथ काऽयदुॅ परखा क्याह।
मऽरिथ मरखा पानस फ़रखा,
ज़िन्दय मरखा हरखा मा।।

✡

(210)

گَگٕڑ بالَس گَگٕڑ ہَٹے
رَٹُو ژَھٹے ٹیشٕدر گوٚن
ہَٹہٕ ژھوٚ کِتھ پٔژنوٚ پھَٹے
گاہ ژَھٹے رامہٕ جو

(211)

بانہٕ ژٲلِتھ پیانہٕ تھاوُن
راوٕ راوُن اَکھ مہٕ کھیوٚن
مَنہٕ مَدہٕ ہوٚس تیتھ رِساوُن
ییپٕش پٕراوُن وِشِ ترٕشے گوٚن

(212)

اَزٕ اَسے سوٚرکھ وایہ ما بَرکھ
پُرِتھ قایدٕ یَرکھ کیا ۔
مُرِتھ مَرکھ پالِتھ پھَرکھ
زِنٛدَ سے مَرکھ ہَرکھ ما

213

काऽल्य अर्दुॅमा रोज़ि यावुन,
हरि सोरुय हर्दुॅ वाव।
होशि अऽन्दरिमि पोश छावुॅन्य,
हंसुॅ द्वारय पूर्य त्राव।।

* * *

214

यूगुॅ रो'स्तुय पान ज़ानुन,
वनुॅ रो'स्तुय वांदुर ज़न।
बोगुॅ सो'स्तुय पान मानुन,
ड़लस दाञि रुवुन ज़न।।

* * *

215

वनुॅ केसरुॅ बनुॅ कऽरिथ,
मनुॅ सो'रिथ राथ द्यन।
दनुॅ पनुॅ पानस पऽरिथ,
हनुॅ ख्याऽविथ वुहि ज़न।।

* * *

(213)

کآلی اَدٕ ما روزِ یاوُن
ہَرِ سورُے ہَردٕ واو
ہوشہِ أنٛدرِمہ پوٚشٕ چھاوٕنۍ
ہَمسٕہ دارَے پوٚرٕی ترٛاو

(214)

لوٚگٕہ رۄستُے پان زانُن
وَنٕہ رۄستُے وانٛدُر زَن
لوٚگٕہ سۄستُے پان مانُن
ڈٕلَس دانٕہ رُوٗن زَن

(215)

وَنٕہ کیٚسرے بَتٕہ کرٕتھ
مَنٕہ سۄرِتھ راتھ دہٕن
دَنٕہ یَنٕہ پانَس پُسرِتھ
ہَنٕہ کھۄشاوِتھ وُہِہ زَن

216

से'न्द्रि सरस व्वठा लाऽयिथ,
वाऽयिथ पवनुॅ सेतारुॅ नय।
ओम कतुर वारुॅ पऽयिथ,
नारुॅ वुजॅ़मल वुहिथ गऽय।।

⁂

217

वारुॅ लोलस दार लऽगिथ,
ज़ोन लऽगिथ नार गव।
अऽन्दुॅर्य मारय वारुॅ दऽगिथ,
सो'पुन बऽनिथ साकार गव।।

⁂

218

क्वकरुॅ दिगि दिगि तुलिथ,
तनि मऽलिथ सूर तुॅ सास।
स्वकले वृऽच छऽलिथ,
द्वह ड़ऽलिथ नो'न सियेॅयि खास।।

⁂

(216)

سٕنٛدرِ بَرِس ووٹھا لآیِتھ
وآیِتھ پوَنہٕ سیتارٕ نَیے
اوم کَتھرُ وارٕ پٔیِتھ
نارٕ وُزمَل وُہِتھ گٔیے

(217)

وارٕ لولَس دارٕ لٔگِتھ
ظوُن لٔگِتھ نار گوَ
أندری مارَے وارٕ دٔگِتھ
سوَّپُن أبنِتھ ساکارٕ گوَ

(218)

کوکرٕ دِگہٕ دِگہٕ تُلِتھ
تَنہٕ أمِلِتھ سوٗرتہٕ ساس
سو گَلے وٕژٕ چھُلِتھ
دوہ ڈُلِتھ نوَّن سرِی یہِ خاص

219

मरुॅचॅु ट्यो’ठ मिशरि मो’दुर छुय,
पानि ओ’दुर छुय नारुॅ हो’ख।
निशि बिहिथ खोतु व्वदुर छुय,
मंजु सऽदुॅर छुय व्वटि पख।।

* * *

220

दो’र कर दिह्य दऽरुॅरावुन,
मऽ सावुन बनि मे’चि़बऩ।
आलुच़ बाजि़ बाऽज़्य रावुन,
सूरॅय प्रावुन पान ज़न।।

* * *

221

शटुॅ पूरि तऽरिथ शटस पऽरिथ,
च़ऽकरुॅ गे’गि लऽगिथ गव।
लय गछि गछि़नय सो’रिथ,
अन्तुॅ अन्नतः बे’यि ज़्यो’व।।

* * *

(219)

مَرٕژ ٹیٹوٚٹھ مِشرِ موٚدُرٕ چھُے
پانہٕ اَوٚدُرٕ چھُے وارٕ ہوٚکھ
نِشہٕ بہتھ کھوتہٕ وۄدُرٕ چھُے
مَشرٕ شٔدرٕ چھُے وۄڈہٕ یَکھ

(220)

زۄر کَرٕ دِہی ڈٔرٕ راوُن
مٔہ ساوُن یَنہِ میَٹرِ یَن
آلُٹ بازِ بآزی راوُن
ستےٚ ٹرِاوُن پان زَن

(221)

شٹَس لوٚرِ تٔرِتھ شَٹس ٹُرِپتھ
ژٔکرٕے گَنٔگہِ ئگِتھ گوٚ
لَے گژھِ گٔژھی نَے سوٚرِتھ
اَنتہٕ اَننتَہ ببیٔہِ زیوٚو

222

तो’छुम नुॅ पान तस मुछुम
द्युतनम पानय पनुन दाम।
नाबि व्वन्दि ब्यन्दु रो’छुम,
वुछुम सासि गाहऽपक्ष राम।।

* * *

223

नो’करि रज़ कऽरिथ थावुन,
वऽकरि वालुन करुस गृन।
मऽकरि छे’लिथ स्वखारि पावुन,
बाऽगरुॅनुॅ यियि पानुॅ त्रे’न।।

* * *

224

द्वख हरि फाकुॅ फरि,
यो’द थावख तन तुॅ मन।
स्वख च़रि बाव हुरि,
शो’द ख्यख यो’द नाम बूज़न।।

* * *

(222)

تۄچھُم نہٕ پان تَس مُچھُم
دیشتُمَ پانٕے پَنُنُ دام
نا بہِ وۄنٛدِ بیشدٕ رۄچھُم
وُچھُم ساسہِ گاہٕ ئِکھہِ رام

(223)

نۄکرِ رَز کٔرِ تھہٕ تھاوُن
وُکرِ والُن کَرُس گرٛن
مُکرِ چھٔلِتھ سوکھرِ پاوُن
باگرِ نہٕ ہیہِ پانہٕ تٕرٛل

(224)

دوکھ ہَرِ فاقہٕ پھیرِ
یۄد تھاوکھ تَن تہٕ مَن
سوکھ زَرِ باو مُسرِ
شۄد کھٕکھ یۄد نام لۄزَن

225

स्वखाय पान सखारिथ थावुन,
स्वख दारि छ़ारुन च़ऽन्दरी वन
द्वख ज़ान ज्ञान दयस पुशऱावुन,
बिन्द्र गारुन नारायण।।

✡

226

हारुॅनि ग्रे'कि मागुॅन्यव दबव,
लाल लबुन लोलुॅकि जोश।
मदुॅ वऽसिथ अदुॅ मा लबव,
बालय फबव क्वन्दुॅ पोश।।

✡

227

लबुन छुय सन दिन्य् पानस,
ह्यथ लो'ब रोज़ जहानस।
रावुॅरुन छुय मंज़ ला मकामस,
निथ पथ बो'ज़ खज़ानस।

✡

(225)

سۄ کھےٚ پان سَکھرِتھ تھاوُن
سۄ کھ دارِ ژھارُن ژٔنڈری وَن
دۄ کھ زان گثیان دَلیس کُشپراوُن
بِبشدرِ گارُن نارایَن

(226)

ہارِنہِ گرٹکہِ ماگنہو دَلَو
لالہٕ لَٹُن لولِکہِ جوش
مَدٕ وُسِتھ اَدٕ ما لَبَو
یالے ھپَو کوٚشدٕ لوپش

(227)

لَبُن چھُے سَن دِنی پالَس
ہیتھ لوٚب روز جَہالس
راوٕرُن چھُے لامَقامَس
نِتھ پے بوٚز خَزانَس

228

को’हन वोत दूह ड़ऽलिथ
शाहस बऽनिथ प्यांदॅु प्यव।
सॅुहॅु च़म शाल वऽलिथ,
हऽस्य् खो’लिस ख्यथ गव।।

✡

229

धर्मु राजॅु धर्मुक सार,
बे पासॅु करुॅवुन कार।
संसार दज़ॅवुन नार,
पचुन त्राऽविथ ख्यावान हार।।

✡

230

दऽनिरिथ मॅु दऽनिरावुन,
पऽथ्यरिम पऽथ्यरिस पावुन क्याह।।
ह्यो’न छुय मॅु ठऽठरावुन,
ग्रटॅु फिर्य द्यावन क्याह।

✡

(228)

کوہَن ووت دوہ ڈٲلِتھ
شاہَس ٹُنِتھ پیشادٕ سیبو
سیہہ ژٲم شال ڈٲلِتھ
ہٕشی کھٮ۪لِس کھیٚتھ گوٚ

(229)

دَھرمہ راز دَھرمک سار
بِنےٚ پاسہٕ کرُٚون کار
سُنار دَزُٚون نار
یَژُن ترآوِتھ کھشیاوان ہار

(230)

ڈُبرِتھ مہ ڈُبراوُن
ہُتھرِم ہُتھرِس پاوُن کیاہ
ہیتوّن چھُے مہ ٹھِٹھراوُن
گزرٹھ پھیرِ دِیاوُن کیاہ

231

धर्मुच वथ धर्मुक रथ,
धॅर्मु राज़ॅ प्यठ सवार।
ड़ऽटिथ रऽटिथ कुनी कथ,
ज़ीव आऽस्यतन या अवतार।।

✡

232

बेकॅुल लोगुथ आऽसिथ दानाह,
हंनुॅस्या ख्योवुय कावव वन।
स्वनुॅरिस द्युतुख खारुॅवानाह,
पाना हऽन्द्रयोय क्याज़ि मन।।

✡

233

लबुॅनुॅचि कले लो’बमुत राऽविथ,
मनुॅच त्राऽविथ अथय सो’ज़।
बो’ज़ हुॅन्दि बुजरय क्रंज़ा नाऽविथ,
वे’दि विज़िनाऽविथ, ख्याऽविथ पो’ज़।।

✡

(231)

دَھرمِچ وَتھ، دَھرمُک رَتھ
دَھرمہٕ راز بیٹھ سَوار
ڈٲٹھ ژٕٹھ گُتی کَتھ
زٕلو آسی تَن یا اوَتار

(232)

بیقل لوگُتھ آسِتھ داناہ
ہَتسیا کھیشوُوے کاوَو وَن
سونرِس دیشتُکھ کھارِ واناہ
پاناہ ۂُنڈرِ ثوے کیشازِ مَن

(233)

لَنبچہٕ کَلے لوٚ یمُت راوِتھ
مَنیچ تنژ آوِتھ اَتھے سوٚز
لوٚزہِندِ بجَرے کرٛژنزآناوِتھ
ویٚدِ وزِناوِتھ کھیشاوِتھ لوٚز

234

छ्वपि हुॅन्दि छ्वपिरय छ़वह छ़ो'कराऽविथ,
पन हुमुॅनाऽविथ रातो द्यन।
व्वन्दि हुॅन्दि आगुॅरुॅ मन दो'बराऽविथ,
रवि प्रज़नावुन नारायण।।

* * *

235

शुन्युक शुन्यर शुनुॅराऽविथ,
भू: मिलुॅनाऽविथ सू स्वः।
अध्यात्मुक आनन्दा प्राऽविथ,
श्री च़ऽक्रम नमो नमः।।

* * *

236

लूरुॅनुॅ आमुत यिय ओस यीरिथ,
फे'र्यन फीरिथ फीरिम तान।
वे'हरुॅ गऽछ़िथ बुमुॅ चाऽरिथ,
ग्राख गव नीरिथ शीरिथ वान।।

* * *

(234)

ژھو یپہ ہیشدِ ژھو یپرے ژھوہ ژھوگر آوِتھ
یَین ہمپہ ناٗوِتھ راٗلتو دیجے
ووشدِ ہیشدِ آگرِمَن دوٗیسرآوِتھ
رَوِ یشرِزِ ناوُن ھنارایَن

(235)

شُنیک شُنیر شُنپہ رآوِتھ
بھوٗ: بِلہ نآوِتھ سوَ سثواہ
اَدیاتمک آشُنَشدا یڑآوِتھ
ششِرِ ژَکرس نَموَ شَمہَ

(236)

لُوُرِپہ آمُنَت یپہ اوس بیرِتھ
بھیشرِن بھیپرِتھ بھیپرِم تااُن
ڈُیہسر گرِھتھ بُسمہ چآرِتھ
گرآکھ گوَنیرِتھ ششرتھوان

237

यीरान यीरान मुंह ज़ाऽल्य वऽटुॅस,
सीरन च़ऽरिथ वीरुॅन्य दाव।
हमस थफ दिथ थमन रऽटुॅस,
वापस फऽटुॅस मंज़ सऽहराव।।

*

238

वर्जु वावुॅनि लारि रो'छुम,
वारुॅ तो'छुम मंज़ व्वन्द़े।
वावुॅ वुजुॅमलि नार वुछुम,
होंछ़ मुछुम मंज़ सेंदे।।

*

239

मंज़ ममता वछि साऽविथ,
थाव रऽछ रऽछ विह्य विभूत।
सातुॅ समये नेरुॅ त्राऽविथ,
ग्रऽन्जुॅनय किथुॅ कति कूत।।

*

(237)

یپران یپران مُسہٕ زٲلۍ ڈٕٹِس
سپرَن ژٕٹِھ ویرٕژ داد
ہمَس تھَپہٕ دِتھ تھٔمَن ژٕٹس
والپس ژھٕپٹس مَنٛز صحراو

(238)

وَرزٕ واونہٕ لارِ رَچھُم
وارِ توٚچھُم مَنٛز دوہ ٹٔڈرے
واوٕ وُزملہِ نارُو چھُم
ہوٗشرہ مچھُم مَنٛز سیٚٹڈرے

(239)

مَنٛز مَمتا وَ چھِ سٲوِتھ
تھاو رُچھہٕ رُچھ دِہے دِبوٚت
ساتہٕ سَمیے نیرُو ترٲوِتھ
گژُن ژٔے کِتھہٕ کَتہٕ کوٚت

240

नारुँ करतल युस हा च़ाली,
युसुय गाली पनुन क्युत।
वनुँ अमर्यथ सुय अदुँ वाली,
तस सोन्तुँ कालय बने ह्यो'त़।।

* * *

241

ब्यन्दुँ अऽचि़थ बिन्द्रि नऽचि़थ,
वापस वऽसिथ मंज़ व्वदुर।
ब्रह्मुँ हेरि अऽन्दरी खऽसिथ,
ब्रह्मांडुँ नेरि राम राम बऽदुँर।।

* * *

242

ब्रह्मांड़स बिन्द्रि अंऽन्दरी वऽसिथ
सोरुय च़ऽसिथ व्वंदुँ छ़टि मो'दुर।
शाह नचि़ मंज़ गाह बऽसिथ,
पथ म्वचि़नुँ के'न्ह अदु हो'ख ओ'दुर।।

* * *

(240)

ناپر کَرِتھ لیُس ہاژالی
لیُسے گالِ پَنٕنؠ کیٖت
وَنہٕ اَمرِتھ سُئے اَدٕ والی
تَس سوٚتہٕ کالَے ہَنٕنؠ ہیوٚت

(241)

بینٛدٕ اَژِتھ بینٛدرٕ نیٚرِتھ
والیَس وُسِتھ مَنٛزٕ ووٕ دُر
برہمہٕ ہیرِ اَنٛدری کھسِتھ
برہمانٛڈٕ نیرِ رام رامُ بدُر

(242)

برہمانٛڈٕ نَتِہ اَنٛدری وُسِتھ
سوٚرے ژٕسِتھ ووٕنٛد ژھٹہٕ موٚدُر
شاہ تَژ مَنٛز گاہہ لُبِتھ
پَتھ موژنہٕ کیٚنژہ اَدٕ ہوٚ کھتہٕ اودُر

243

रुत, नक्षत्र साथ वुछिथ,
थो'वुम रऽटिथ करयोम जुत।
लूबुॅ ब्राऽर गऽयम वुछिथ,
पऽतिम मऽशरिथ ख्योम तो'त।।

✡

244

तपीश्वरस सत्ग्वरस
च़रण रऽटिथ दिस बा वो'न।
ब्रह्मुॅ ज्ञानुॅ अमरीश्वरस,
प्राण मेलनुॅ बनि कुन।।

✡

245

ट़यतुॅ पीड़ा व्यतुॅ करुन,
द्यानु दरुन कुन ईश।
प्राणुॅ चूरस वारुॅ फरुन,
यारि करुन मंज़ प्रवीश।।

✡

(243)

رُت نکھیتر ساتھ وُچھتھ
تھوٗوُم ژٕٹھِتھ کَرٕ ٲوم جبتُ
اُوسہٕ بشرآر گیٚم تُجھتھ
پِتِم مُشرِتھ کھیشوم توٚت

(244)

تُمپیشورس سَت گوٚرس
ژرَن ژٕٹھِتھ دِسس باوٚون
بژہمہٕ گشانہٕ اَمرِپشوٚرس
پژان میلنہٕ ہَنہٕ کُن

(245)

ژہتہٕ پیڈاوہتہٕ کرُن
دیشانہٕ دَرُن کُن اَلیش
پژانہٕ ژوٚرس وارٕ پھَرُن
یارِ کرُن مَنز پژولیش

246

पानुॅ दऽपिथ, पान छ़े'पिथ,
पाऽन्य् पानय ड़ालान होश।
पानय पानस मंज़ गुपिथ,
पानस लागान पानय पोश।।

✡

247

शीशि नागय साऽला कऽरिथ,
शीनुॅ माने वऽलिथ ज़न।
अगाद आनन्द अऽन्दरी बऽरिथ,
तऽरिथ गऽयि म्र्वदु ख्वन।।

✡

248

यावनुॅन्य् द्वह बुॅ छावान आयस,
मरुन मऽशरिथ माऽरिम छ्‌वह।
तावुनुनि द्वहऽ अदुॅ बुॅ पे'यस पायस,
मदुॅ हो'स कऽरिथ गोम श्रावणस पो'ह।।

✡

(246)

پانہٕ دُیتھ پان ژھێنتھ
پأنۍ پانٕنۍ ڈالان ہوش
پانٕنۍ پانس مَنز گُپتھ
پانس لاگان پانٕنۍ پوش

(247)

شیشہٕ ناگے سأ آلا کرِتھ
شیشہٕ مانٕنۍ وُلِتھ زَن
اَگاد آنٛشد اُنٛدری اُیرِتھ
ترِتھ گٔیہٕ ووشتہٕ کھون

(248)

پاونٛۍ دوہ ہٕۓ چھاوان آلیس
مَرُن مُشرِتھ مأرِم ژھوہ
تاونٛہٕ دوہَہ اَدٕ بہٕ ہیٚس پالیس
مَدہٕ ہوٚس کرِتھ گوم شرٛاولنس لوہ

249

कुलुफ दिथ फांसि वानन,
ज़बे'ह खानन मुच़रिथ तोर।
हाय खाऽरिथ आस्तानन,
कंज़न वानन खाऽरिख पोर।।

✡

250

न्याय दिवान इन्सानन,
बे ज़बानन वालान पोस।
ने'तिर्थॅ तिमन मोसुम पानन,
अड़यन पशिम अड़यन तोस।।

✡

251

कुल लरि पाऽविथ मंज़ वनन,
खहन ववान बंगि पोश।
ओ'न्गजि दिचुॅमचुॅ मंज़ कनन,
ड़ाऽलिथ साऽरी हवास होश।।

✡

(249)

قُلف دِتھ پھاںٛشہِ وانَن
ذَبیٖح خانَن مُشرِتھ تور
ہاے کھاٗرِتھ آستانَن
کَنٛزَن وانَن کھاٗرِتھ لۄر

(250)

نیٚشاے دِوان اِنسانَن
بے زَبانَن والان لۄس
تیٚتھِ تِمَن موصِم پانَنے
اَڈبِن لَتچِھم، اَڈبِن تۄس

(251)

کُل لَرِ پاوِتھ مَشرٕوَن
کھَہَن وَوان بَنٛگہِ لۄش
اۆنٛگجہِ دِژِ مُشِر مَشرکَنَن
ڈاٗلِتھ ساٗری حَواس ہوش

252

हून छ़ान्ड़ान मन्ज़ छंबन,
नच़ान ड़ेंबन मन्ज़ खारगोश।
सुॅहन शालन हसित्यन त्र्वंबान,
तुलमुत हांगल माज़न जोश।।

✡

253

त्रो’परिथ लुॅयि दारि बिहू मनुॅ गरे,
लरि गुमानय नुॅ कऽर्यज़े ज़ांह।
कुमुॅर्य को’सतूर्य यख पोर दरे,
अदुॅ लुरुॅ पार अथ करे नुॅ कांह।।

✡

254

लो’बमुत लबुॅनय लऽब्य लऽब्य रावान,
प्रच़रुक प्रच़रुन ख्यावुन स्यो’न।
बुॅ तुॅ बुॅय बुॅय तन दुय नावान,
हमसुॅ दमुॅ द्वद पोन्य नेरि ब्यो’न।।

✡

(252)

ہیوٚن ژھانٛڈان مَنٛز چھیمَن
نَژان ڈیشِن مَنٛز خرگوش
سُہَن، شالَن، ہَستِن ترٛوٚنبان
تُلمُت ہانٛگل مازَن جوش

(253)

ترٛوٚپرِتھ لیہِ دارِ وِہوٚمَن دَرے
لَرِ گُمانے نہٕ گٔرِ زرے زانٛہہ
قُمرِی کوٚستوٗری یکِ پور دَرے
اَدِ لَرِ پارِ اَتھ کرَے نہٕ کانٛہہ

(254)

لوٚبمُت لَبہٕ نَے لُبٲجِ مراوان
پژرُک پرٛزرُن کھیاوُن شیوٚن
بہٕ تہٕ بےپلے تَن دُرے ناوان
ہمَسہٕ دَمہٕ دہٕ دلوٗفی نیرِ بیشوٚن

255

ये’मि दारु छ़ान्ड़ख तमि दारुॅ नने,
संसारुॅ त्रने बने नो।
मन माऽरिथ त्राऽविथ क्व ने’ह,
हम साऽविथ प्राऽविथ सो।।

✡

256

दुवते पकुन क्रूठुय,
क्रूठ समाह मंऽज़िला ज़्यूठुय।
तस सखा युस यथ रूठुय,
मर्च़ मीठिथ तऽमी ड़यूंठुय।।

✡

257

शन खाऽसिथ शाहचि राय,
शयि रूद शारिकाय।
शमिथ शन आयि ग्रायि,
शुनिथ शुन्यन मीलिथ द्राय।।

✡

(255)

یٚیمہِ دارِ ژھانڈکھ تٚمہِ دارِ نَے
سَنشارِ تژنے سَنے   نو
مَن مآرِتھ تژآوِتھ کو تیٚہ
ہَم تژآوِتھ پژآوِتھ سو

(256)

دُوَ تے پَکُن کژوٗٹھے
کژوٗٹھ سَماہ مٔنزِ لاہ زیٚوٗٹھے
لَس سکھا لیُش نَیتھ روٗٹھے
مَرژ میٹھِتھ تٔمی ڈیٚوٗ نٹھے

(257)

شَن کھُسِتھ شتاہچہِ راے
شَنیہِ رُوٗد شارِ کاے
شُمِتھ شَن آیہِ گژ ایہ
شُنِتھ شُنہٕ میلِتھ ڈراے

258

ज़ेरस ज़बर करनुॅ सरय,
अकलि बरुॅय यलुॅ गव।
ज्ञानुॅ ब्योल कडु द्यानुॅ तरय,
शाहन शाह शो'मरिथ शिव।।

✡

259

कमालि सोन्तय दमालि सनुस,
चुॅ मालि पज़रुक पर्जुन पान।
रुमुॅ रुमय रहमुॅय खानुस,
चे़ मालि पारस पनुॅनुय पान।।

✡

260

मन क्याह खऽट्य खऽट्य तनि थोवुथ,
अपज़ि रावुॅरोवुथ पज़रुक बर।
वुजुॅमुत मनुॅय ने'न्द्रि सोवुथ,
हजरुॅ ख्योवुथ स्यज़रुक दर।।

✡

(258)

زَیرَس زَبَر کَرَتہ سَرَے
عَقلہ بَرِے بَیلِہ گُو
گشانِہ بیشُول گَڈ ڈِیانِہ تَرَے
شاہَن شاہ سشُوّمِرتھ سشِو

(259)

کَمالِہ سوشتَے دَمالِہ سَنُش
ژُ مالِہ یَنزُرک یَرزُن پان
ژُمِہ ژُمَے ژَحِمے کھَنُس
ژَسّے مالِہ پارَس پَینہ ٹُے پان

(260)

مَن کشاہ کھُٹُ کھُٹُ تَتنِہ تھوُوُتھ
اَیزراوِ روُوُتھ یَنزُرک بَر
وُزمُتا مَنے نَیشّدرِ سوُوُستھ
ہَجَرِ کھشیوُوتھ سَنزُرک دَر

261

यिरुॅवुॅनि नावि कर्यथ अटय,
पाहऽ छटुॅ छटि् वुदविथ पान।
पे'हनुॅ आयि तावुॅनुॅनि ग्रटय,
दऽल्यू दुॅनिथ हऽल्य् इन्सान।।

⁂

262

संसाऽर्य दाऽर्य मुहिथ गयम,
चुॅहिथ गऽयम मुहुॅक्य ब्रम।
अऽन्दुॅर्य अऽन्दुॅर्य से'न्दुॅर गऽयम,
हम व्यसरिथ हो'न्दुर दम।।

⁂

263

कनुॅच कनवान सऽनिथ गऽयम,
वऽनिथ गऽयम पज़रुक सार।
मनुॅकिस म्वखतस खऽनिथ गऽयम,
अऽनिथ गऽयम लारुक दार।।

⁂

(261)

پِیروِنہِ ناوِ کرِیتھ اَڈُےَ
پَہَ ٹھَشرِٹہِ ٹھَشرِٹہِ وُدِ وِتھِیان
بِیہنہِ آیہِ تاوِنہِ گُرَڈےَ
ڈُلی دِنھِ ہُلی اِنسان

(262)

سَنشآری دآری مُتھ گئیمَ
ٹِہِتھِ گئیمَ مُہکَے بَڑم
اُنڈری اُنڈری سیٹڈرِ گئیمَ
ہَم وِلستِرِتھ ہُوٹڈرُ دَم

(263)

کَنچ کَنہِ وان شُنِتھ گئیمَ
وُتِھ گئیمَ بَزرُک سار
مَنہِ کِس مُہ ختش کھُنِتھ گئیمَ
اُنِتھ گئیمَ لارُک دار

264

बीजॅु मन्त्र गनिरुॅ पो'रुम,
सनिरुॅ सो'रुम तीजॅु सान।
ज़ाऽन्य पनन पान वुरुम,
प्वखातुॅ कऽरुॅम म्वखातुॅ खान।।

✡

265

सिर्ययि सूरथ सुरति दारुन;
सासुॅ गाशे बासि ज़ंन।
सासुॅ गाशे प्रकाश वाहरुन,
सूर सूरिथ स्वनुॅ तन।।

✡

266

बे' बो'ज़ वुनुॅल्य ब्रोंत गोम बहारस,
गाटुॅ जारस गाटुॅ प्योम।
गाटुॅलि गथ कर पनुॅनिस यारस,
हूॅ अऽंज़ तारन तारुॅ मन्ज़ गोम।।

✡

(264)

بیٚنزٕ مَنترٕ گَنزٕ لیوٚرُم
سَنزٕ سوٚرُم تیزٕ سان
زآنی ہَنَ پان وُرُم
لوٚختہٕ کٔرُم موختہٕ کھان

265

سِری سہٕ صوٗرت سُرتہٕ دارُن
ساسہٕ گاشے یاسہٕ زَلن
ساسہٕ گاشے ژرٕ کاش وٚہرُن
سوٚر سوٚرِ تتھ سون تتَن

(266)

بےٚ لوٚز وُنلی ژروٚنت گوم بہارَس
گاٹہٕ ھارَس گاٹہٕ پیشوم
گاٹلہٕ گَتھ کَرَ پتنِس یارَس
ہیوٚ أنتر تارَن تارٕ مَنز گوم

267

खबरदारुॅ सनिरुॅच खबर,
खबरि अनिरस वसि तबर।
सिरुॅ सरपोशे गछ़ि ज़बर,
स्वख सबूरुॅय बा खबर।।

✡

268

अपज़िस पज़रुक ब्रोंत कवुॅ गो’यो,
सऽन्ज़वरि सऽच़ पाऽरोवुथ पान।
लाल म्वलुॅनय कालन ख्योयो,
ब्रम मऽश़र्योयो ब्रह्मॅकुय ज्ञान।।

✡

269

अडुॅडन्गि पानो ज़ंग छ़ांड़ रुॅचुॅय,
स्वक्रऽचुॅय लागुन तन।
लरि दार्यन दिथ गऽयि नऽचुॅय,
रुत ह्यो’तुय सन्तुॅ सूफियन।।

✡

(267)

خَبَر دار سَنِرچ خَبَر
خَبرِ اَنزِس وَسہِ تیبَر
بِرِ سَرلوشے گَژھہِ زَبَر
سہ کُھ صوٗلۄرِسے بَاخَبَر

(268)

اَیزِس پَزُرک بزُونت کۄگوٗلیو
سٔنثر وَرِ سٔنثر پآروو وُتھ یان
لال موٗلہِ تَے کالَن کھیٔولیو
بزَم مٔشرٔولیو بزہمہِ کُے گیٔان

(269)

اَڈِ ڈَنگہِ پانو زَنگ ژھانڈِ رِژِے
سوٗ کُرژِے لاگُن تتَے
لَرِ دارِن دِتھ گیٔہ ژُۍ سے
رُت ہیٔو سُتمے سَنتہِ صوٗفِیَن

270

बुमि लऽज सुम मन्ज़ुॅ रचि़ जुम्बिशे,
बुॅ स्वदीशे म्वकलिथ आऽब।
टे’कि लोग ट्यो’का म्वकलिथ किशे,
स्वः रूद निशे भू गव गाऽब।।

* * *

271

बठि बो’ठ सुमि तार व्वदुॅर्य सऽदरस,
कर मो गुरुॅट्य वाऽनिस गोर।
चिटुॅ ज़न शीन कर अथ ज़ग खऽदरस,
माछि मो’दरावुन नाब़द बोर।।

* * *

272

अऽन्दरी अऽन्दरी हऽन्दरिथ वठ गोम,
कठ गोम आऽसिथ शेरे नर।
बो’ज़ हुॅन्दि बूज़नुॅ बूज़िथ ज़र प्योम,
वर ख्योम लर दिथ मऽशरुॅनुॅ हर।।

* * *

(270)

بُمبہِ لئج سُم مَنٛزٕ رٕزِ جُنٛبشے
بہٕ سہ دلِشے موہ کلِتھ عآب
ٹیکہِ لوگ ٹیٔوٗ کاہ موکلِتھ کِشتے
سۄاہ رۄد لِشتے بھوٚ گوٚغآب

(271)

نَبٹھہِ لوٚٹھ سُمہ تار وۄدری سوٚدرَس
کَر مو گرِٹُو آلِس غور
چیٹہِ زَن شیٖن کرَ اَتھ زگ کھُدرَس
ماچھہِ موٚد راوُن نابَد لیور

(272)

أنٛدری أنٛدری ہُشدرِتھ وٚڈھ گوم
کَنٹھ گوم آسِتھ شیٖرے نَر
لوٚزہشدِ لوٚزَتہ لوٚزِتھ زَرپیوم
وَرکھیشوم لَر دِتھ مُشرِتہ ہَسر

273

छ़ान्डुन बिहिथ चे़' मंज़ कने,
प्यवान वने, लऽगिथ ताव।
यो'दवय सो'तरन पनुॅने हने,
सने सुय यस बऽनिध आव।।

* * *

274

ज्ञानस ह्युव नुॅ प्रकाश कुने,
ग्वरस ह्युव नुॅ तीर्थ कांह।
प्राणस ह्युव नुॅ बांदव कुने,
दयि प्रे'यि ह्युव नुॅ स्वख कांह

* * *

275

को'स्तूर क्वंगुॅ कोसम अदुॅफऽरी,
स्वव्यच़ारुॅ शमशाद ताऽरी तो'र।
अडुॅमाऽर्य वासनायि व्याज़ अव्यच़ाऽरी
यन्दरुॅ नाऽर्य गयि बिच आहाऽरी च़ो'र

* * *

(273)

ٹھانڈُن ہیتھ ژٕٹے منٛزِ کَنے
پیوان وٕنے لٔگِتھ پتاو
لوٚدوے سوٚترٕن پیٚہ سنے مَتھے
سَنے سُے لیسَ ئنبِتھ آو

(274)

گیانَس ہیوٗ نہٕ پرکاش کُنے
گوٚرس ہیوٗ نہٕ تیرتھ کانٛہہ
پرانَس ہیوٗ نہٕ باندَو کُنے
دَیہِ پریٚیہ ہیوٗ نہٕ سوکھ کانٛہہ

(275)

کوٚستوٗرٕ، کوٚنٛگٕہ، کوسَم اَدٕ فرٔئی
سوٚ وِترارٕ شَمشاد تٲری توٚر
اَڈٕ مٲری واستایہِ ڈیاز اَوٕثٲری
یِمُندرٕ نٲری بِچہِ آہٲری ٹٕوٚر

276

पनुॅनुय पान युस लागि वाने,
सुय अदुॅ ज़ाने रावन त्यो'ल।
रातो द्यन ह्युव युस माने,
तस क्या फाने छ़टुॅ शुहुल।।

✡

277

अऽग्न वोलि तुॅ यऽगुॅन्य बोलन,
बोलन कुमुॅर्य तुॅ क्वहऽतूर्य वाव।
कुसू तोलि तुॅ कसू तोलन,
कुसू दाहु गे'जि तारे नाव।।

✡

278

ज़्वन तेले हर मेले,
सूॅत्य खोले रातो द्यन।
ख्वखुॅर्य खातय फिहि खाऽहले,
बे' ज़्वनय हे'ले हालव ख्यन।।

✡

(276)

پَنٕنُے پان لُیس لاگہِ وانے
سُے اَدٕ زانے راوَن تٔھول
راتُو دٕہن چھُو لُیس مانے
لَتَس کٔشیاہ پھانے تَرھٕٹہٕ شُتہُل

(277)

أگن بولہِ تہٕ یٔگنہِ بولنَ
بولنَ قُمرِی تہٕ کٔہہٕ تتُوری واو
کُسوَ تولہِ تہٕ کُسوَ تولنَ
کُسوَ دٔہ گٔیِیَہ تارے ناو

(278)

ظوٗن تیلے، ہَر میلے
ستیٕر کھیلے راتُو دٕہن
کھوٗ کھٔری کھاتے پٔہہ کھٔلے
بٔتے ظوٗ نٔے ہیلے ہاتُو کھٕبن

279

अऽन्दरी गऽशरिथ ग़फ़लऽच़ पानो,
गार्टुॅल्यव गुदरिथ वुद्य को'र पान।
ज़ाऽन्य् ज़ाऽविजार हाऽव्य क्यथुॅ मानो,
पो'श क्यथुॅ ज़ानो मनुष्यस नान।।

✡

280

च़टुॅ पलुॅ व्वटुॅ पल,
दुमटुॅ छ़टुॅ पल।
नटि पिहान ग्रटुॅ पल,
लटुॅ दियदिय अटुॅखाल।।

✡

281

शव आऽसिथ शाहन तोरुख,
शिव आऽसिथ हाहन मोरुख।
शव शाहय शिवन पोरुख,
शाह प्रज़विथ शिवुॅय दोरुथ

✡

(279)

اَنڈری گآشرِتھ غَفلتُش بالو
گاٹلیو گُدرِتھ وُدی کوّریان
زَآنی زآدِی جار ہآوی کیتھِ پاتو
پُوش کیتھِ زانو مَنُشَس تان

(280)

ژرٹِہ پَل، وۂٹِہ پَل
دُمَٹِہ ژھرٹِہ پَل
نَٹِہ پِہان گَرُٹِہ پَل
لَٹِہ دِی دِی اَٹِہ کھل

(281)

شوَ آسِتھ شاہَن توُرِہ کھ
شوِ آسِتھ ہاہَن موُرکھ
شوَ شاہے شوَن لوُرکھ
شاہ پژرِ وِتھ شوَے دوُرکھ

282

तमुॅकिस अऽगन्स वे’ह नो गले,
लशिहरि अऽशफे’रि छ़े’वि नो रेह।
ख्यो’दिस खे’य खे’य ख्यूवद नो च़ले,
बे’क्षि नो बने मनस बे’ह।।

✡

283

ते’ह कवुॅ पानो पो’हऽ पन वोलुथ,
पो’शरिथ मऽशरुॅथ प्रनुॅवुॅन्य ज़ान।
कावन पथ रावुन पोलुथ,
वे’ह कोनुॅ ज़ोलुथ व्हुॅलुथ पान।।

✡

284

खबर दाऽरी टुकिथ तबर,
ज़िन्दस म्वर्दय कऽरिथ गऽय।
मन्ज़ हुशाऽरी ने’न्दरि कबर,
लालन ल्वबर फुलय रऽय।।

✡

(282)

تَمہٕ کِس أگنَس دیٚتھ نو گلےَ
لَشہٕ ہرَ أش پھیٚرٕ ژھیٚولوٚریٚتھ
کھشیوٚ دِسَ کھیٚیے کھیٚیے کھشیو دلوٚ ژُلےَ
بیٚکھہِ توٚ ہتے مَنَس بیٚتھ

(283)

تیٚتھَ کوٕ پان پوٚتھَ پَن وولےُ
پوٚشرِتھ مُشرُتھ پرٕتہٕ ونی زان
کاوَن پیٚتھ راوُن پوٕ لُتھ
دیٚتھ کونہٕ زولُتھ ووہلُتھ پان

(284)

خَبرِ دآری ٹُکِتھ تَتبر
زِنٛدٕ تس موٗ رِدَے گرِتھ گئے
مَنزِ ہُشآری نیٚندٕرِ قبرَ
لالس لوٗبرَ پھُلےَ رٕے

285

मन पनुन वन खोरुम,
द्ये’य दोरुम सोंगू पान।
ज़वन तपुॅनारुॅ वारुॅ कोरुम,
वान वऽनिथ गऽयम प्राण।।

✡

286

आरुॅ कऽरिथ अथय वास,
वनव मंज़य वना ख़ास।
ततिय अन्दर कऽरिथ वास,
सालुॅ निवान खास खास।।

✡

287

च़यतस स्वथ साऽविथ गऽय,
द्याऽविथ गऽयि नाऽहऽविथ नार।
मो’दुर मस चाऽविथ गऽय,
पाऽविथ गऽयि ख्याऽविथ हार।।

✡

(285)

مَن یَنٛ وَن کھورُم
دِیّیے دورُم سوٗنٛگوٗپان
ظوٗن تَپہٕ نارٕ وارٕ کورُم
وان وُٕتھِ گَگٕیَم پرٛان

(286)

آپٕ کرِتھ اَتھے واس
وَلنوٗ مَنٛثرے وَنا خاص
تَتی اَنٛدرٕ کرِتھ واس
سالہٕ نِوان خاص تاص

(287)

ژٔہتَس سوٗکھ ساآوِتھ گٔے
ڈیآوِتھ گٔیہِ نُہوِتھ نار
موّدُرمَس چآوِتھ گٔے
پآوِتھ گٔیہِ کھیٛآوِتھ ہار

288

ख्वय खाऽटिथ प्राणुॅ चूर,
आ अन्दर हू मूर।
ने’हचि ने’दरि गाश दूर,
ज़्वनुॅचि जुॅचि़ ज़ाऽहिर ज़ो’हूर।।

✡

289

मखमऽल्य नबस हे’र्य दिथ बर गोम,
ज़िन्दस मर प्योम दिमुॅ कथ नख।
खऽसिथ मचानस सऽन्य् चू़र सरुॅ गोम,
ग्रऽन्ज् रो’स अऽन्ज़ गोम दी दी थख।।

✡

290

सुमरणि पनस वख दिथ टख गोम,
अख गोम त्राऽविथ पांच़न थफ।
अन्दुॅकिस च़ंदुॅनस रन्दुॅ कनि मख प्योम,
हख गोम नख दिथ पाऽविथ हफ।।

✡

(288)

خوے کھٹِتھ پڑانہٕ ژوٗر
آ اَنٛدرٕ ہوٚ موٗر
نیٚتھہٕ نیٚنٛدرِ گاشس دوٗر
ظوٗہ نچہٕ ژژرِ طاٰہر ظوٗ ہوٗر

(289)

مَخمُلی تَنیٚس ہیٚری دِتھ بَرگوم
زِنٛدَس مَر پیٚشوم دِمہٕ کَتہٕ نکھ
کھٕسِتھ مَچالَس شٕتی ژوٗر سَرگوم
گرٛشتر روٗس أنٛژگوم دِزِ دِزِ تھَکھ

(290)

سُمَرتہٕ پَنَس وَکھ دِتھ ٹکھ گوم
اَکھ گوم ترٛآوِتھ پاٚنٛژن تھیچھ
اَنٛدکِس ژٕتَلَس رَژِ کَتہٕ نکھ شوم
حَق گوم نکھ دِتھ پاٚوِتھ ہیچھ

291

ब्राह्माण्डु वुज़िन्य गऽय,
ब्रह्महन व्यस्तारुॅ थाऽव्य।
रवुॅ प्रऽवि हुॅज़्य हुॅज्य गऽय,
नारु ज़ायि शीति खो'य।।

* * *

292

शुनि शिवः, क्रुहुन शुन्याह,
कालुॅ च़ऽक्रस श्रो'करिथ शिवः,
च़ाऽश चुॅहान राथद्यन शुनिहा,
लयि स्पदिथ तसुॅन्दि शिन्याह।।

* * *

293

व्वदरुॅ वऽदिथ, सऽदरुॅ डऽलिथ,
पाऽन्य् पानय फो'लिथ गो'व।
लल्ल ललाटुक जामुॅ वऽलिथ,
हेरि अऽन्दुॅर्य शेरि प्रो'व।।

* * *

(291)

ژٕ ہمانٹٕ وُزِنی گٔۓ
ژٕ ہمَن وِلستارِ تھٔوی
رَوِ پٔژُوِ ۂری ۂری گٔۓ
نارِ زایہِ شیتہ کھٔیّے

(292)

شُبنہِ شٔوہ کرُہُن شُنیاہ
کالہِ ژٕ کرُس شٔروٕ کرِتھ شٔوہ
ژٕ آش ژٕہان راتھ دِن شُنہا
لَیہِ سَپدِتھ تَشِندِ شِنیاہ

(293)

وہدرِ وُدِتھ، سُدرِ ڈُلِتھ
یآنی یاتۓ پھٔلِتھ گوٗو
لالَ للامَکُ جامہِ ڈُلتھ
ہیرِ اَندری شیرِ بٔڑُو

294

शंखुॅ बऽद्य ज़े'वेयि,
लछि बऽद्य प्रे'वेयि,
नव साऽन्य् नवेयि,
सतुॅ रंगुॅ प्रे'वेयि,
पृथ्वी छ़े'वेयि
अऽड्य गऽयि पाताऽल्य्
ज़रुॅ रूज़ कऽशिश,
कुसज़ाव कुस मूद,
हावनुॅ बे'यि बूद।।

⁂

295

बुलबुल बोशे वनान को'स्तूरस,
लो'गमुत नार वुछ कोहि तूरस।
नालुॅ रठ लालुॅ माल वोन'घू गूरस,
रोजु क्राव करुॅवुन मनुॅचूरस।।

⁂

(294)

تَشکھہٕ بُدی زرٕوِیہِ
لَچھہٕ بُدی پٔرٕیوِیہِ
لوَ سآئی نوِیہِ
سَتہٕ رَنگہٕ پرٕیِیوِیہِ
پٔرتھوی ژھیٚوِیہِ
أڈۍ گٔیہِ پاتآلۍ
زَرِ رٔوز کَشتِھ
کُس زاو کُس موٗد
ہاوِسہٕ بیٚیہِ لوٗد

(295)

بُلبُل بوشے وَنان کوٚستوٗرَس
لوٗگمُت نار وُچھ کوہِ طوٗرَس
تالہٕ رَٹھ لالہٕ مال دوٚن تھوگوٗرَس
روزُر کڑاد کَرِوُن مَنہٕ تُووٗرَس

●

(296)

सऽहजुॅ फुलयाह नेरि राजुॅ वारे,
सारि सारे सारान रोज़,
ब्यन्दुॅ मंजुॅ ब्यन्दा नेरि अनुॅवारे,
अष्टुॅदश च़ऽक्रुॅ सवारे रोज़।।

☆

(297)

चन्दुॅच म्वहरा व्वन्दस पाऽरूॅम,
स्यन्दुॅच खाऽरूॅम ब्यन्दस ताम,
अमलि च़न्दुन दंदव च़ोरूम,
समऽन्य् स्वनस हे'चुॅम साम।।

☆

(298)

रवाह वुछुम प्रवाह छ़टान,
पारसुॅ वुछुम बनान स्वन,
बो'ज़वान द्यानुॅचि दारनायिरटान,
प्रजुॅवान प्रावान द्रनवय ग्वन।।

.296;

سئہزِ پُہلیاہ نیسِ رانِ وارے
سارِ سارے ساران روز
بشدِ مَشزِ بشداہ نیرِ اَنوارے
اَشٹِہ دَش ژُکرِ سَوارے روز

،297،

چَشدِچ موہراہ وِو شدَس پڑآءِم
سَشدِچ کھآءِم بشدَس تام
اَمَلہِ ژُندُن دَشدو ژوِرُم
سَمُلز سوشَن ہیغرِم سام

،298،

زَداہ وُچھُم پڑِواہ ژَھٹان
پارَسہِ وُچھُم بَنان سون
بوّزوان دیاءِچہ دار نایہ رَٹان
پڑزِوان پڑاوانَ دوہ نوَے گوّن

ओ	ो	मोल (father) मोर (peacock) बोर (weight, luggage) योर (here) च़ोर (four) ओट (flour)
ओ’	ो’	ओ’न (Blind) गो’ब (heavy) लो’ट (tail) मो’ट (fat) वो’छ़ (calf)
व्व	-व्	व्वठ (jump) व्वथ (standup) म्वल (cost) द्वन or द्‌वन (totwo) ब्वद (wisdom)
-य	न्य	म्योन (mine) ख्योन (ate) ब्यो’न (separate) द्यन (day) व्यथ (vitasta) अऽड्य (halves) फ़्यो’र (drop)

काऽशुर पऽरिव यिथुॅपाऽठ्य

(I) काऽशिर्य अक्षर :- क, ख, ग, च, छ, च़, छ़, ज, ज़, ट, ठ, ड, त, थ, द, न, प, फ, ब, म, य, र, ल, व, श, स, ह, क्ष, त्र, ज्ञ

(II) काऽशिर्य स्वर :- अ, आ, इ, ई, उ, ऊ, ए, ओ, अं, अः, अऽ, आऽ, उॅ, ऊॅ, ए’, ओ’, व्व,

स्वर	मात्रा	वर्ताव
अ	-	अख (one) अज़ (To-day) मन (mind) पर (Read) अस (Laugh)
आ	ा	आव (came) नाव (Boat) सास (Thousand) माम (Maternal Uncle) हार (garland)
अऽ	-ऽ	अऽछ (eye) मऽछ (fly) गऽर (watch) च़ऽर (sparrow) पऽज (Basket) अऽड़ (half) थऽज़ (tall)
आऽ	ाऽ	आऽस़ (Mouth) दाऽन (Pomegranate) माऽज(Mother) वाऽज (Ring) दाऽर (window) पाऽर (Hut) माऽश (She Buffalow) आऽठ (Eight)
इ	ि	दिम (give) यि (this) चिचिव (come) ज़िठ (elder lady) छिस (has/keeps)
ई	ी	ईद (Idd) ईसा (crist) टीन (tin) शीन (snow) मीच़ (measurement) सीर (Brick) पीर (Preist)
उॅ	ुॅ	जुॅ (two) चुॅ (you) बुॅ (I) तुॅ (and) सुॅच़ (tailor) रुॅच़ (good) अऽटुॅर (wet)
ऊॅ	ूॅ	तूॅर (cold) कूॅमथ (price) चूॅन (dush peices) कूॅर (allnatured) डूॅस (stick)
ए	े	च़े (to you) देग (Bigpot) मेज़ (table) येर (wool) नेर (get away)
ऐ	े’	मे’ (tome) छे’ (is) त्रे’ (three) शे’ (News) मे’च़ (Earth)

"RESHI MALYUN MYON " (Kashmiri Poetry)

BIMLA RAINA

ناو ۔ بِملا رینہ
مٲلِ سُند ناو ۔ پنڈت مادھو کول
زاسنہ ۔ سنہ 1947ع
زینہ جاے ۔ کھاہ بازر، اننت ناگ کشمیر
خاندار سُند ناو ۔ کِشن کُمار رینہ
پتاہ ۔ 11، بی/بی، گاندھی نگر جموں
پن کوڈ نمبر 180003 ۔

Published by:-
Fankar Cultural Organisation Kashmir

Printed at : JK Offset Printers, 315, Jama Masjid, Delhi-110006.
Phone : 3279852,3267633 Fax - 3237241